

ДАВАР

ГОДИНА 2010.

БРОЈ 41

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

ПЛАЧ - СУЗЕ

Сузе за време молитве - знак су Божје милости, које се душа удостојила у своме покајању, знак да је молитва примљена, и сузама сутпила на поље чистоте. Благодат суза јесте пуноћа молитве ...

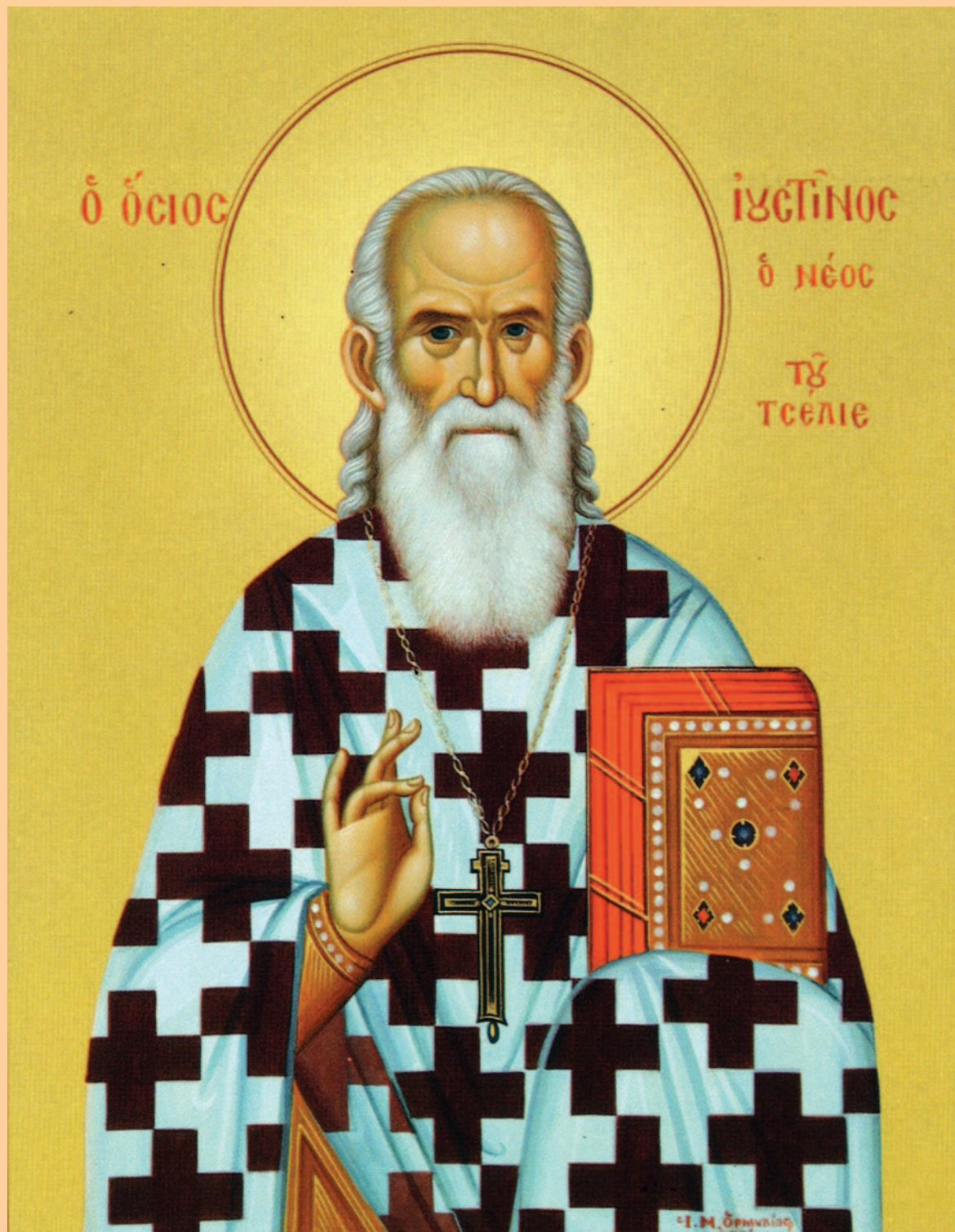
Ко непрестано плаче, не може бити узнемираван страстима. Пролити сузе и плакати то је дар бестрасних људи ...

За време проливања суза душа се удостојава виђења Божјих откривења на висини своје молитве (Исак Сирин).

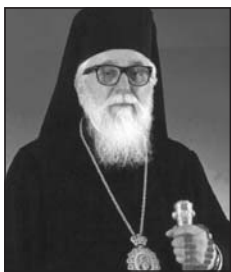

*Храм Св. Арханђела Михаила и Гаврила,
СТАРА ЦРКВА, Сарајево*

СВЕТИ ПРЕПОДОБНИ
ЈУСТИН ЋЕЛИЈСКИ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

Јануар

3. У манастиру Успења Пресвете Богородице у Добруну служио св. Литургију на којој је у чин јеромонаха рукоположио јерођакона Серафима (Глигића), а у чин јерођакона монаха Гаврила (Ђурића).
5. У митрополитској резиденцији у Сарајеву, преко средстава јавног информисања упутио божићну честитку православним вјерницима у Митрополији дабробосанској и цијелој БиХ.
- У градској галерији "Collegium artisticum" у Сарајеву отворио изложбу старих божићних и васкршњих честитки из збирке проф. Сенада Ходовића.
6. У храму св. пророка Илије на Сокоцу служио св. Литургију на којој је у чин ђакона рукоположио г. Дамјана Радовића, дипломираног теолога из Чајнича.
- На Бадње вече, у храму св. пророка Илије у Сокоцу, служио празнично вечерње богослужење и присуствовао налагању Бадњака.
7. У Саборној цркви у Сарајеву служио празничну Божићну Литургију уз саслужење свештеника и ђакона Митрополије дабробосанске. Св. Литургију је директно преносило неколико радио и телевизијских кућа.
8. На празник Сабора Пресвете Богородице, у храму св. пророка Илије на Сокоцу служио св. Литургију.
- У митрополитској резиденцији у Сарајеву поздравио госте на Божићном пријему, којем је присуствовао велики број страних дипломата, представника међународних организација, представника домаћих власти итд.
9. На дан св. првомученика и архиђакона Стефана, служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице на Палама.
10. У недељу по Божићу, служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Чајничу и у чин презвитера рукоположио ђакона Дамјана Радовића.
14. На празник Обрезања Господњег и св. Василија Великог служио св. Литургију у манастиру св. Саве у Горњој Лијесци код Вишеграда.
15. Предсједавао Двадесет и првом редовном сједницом Епархијског управног одбора Митрополије дабробосанске која је одржана у митрополитској кући у Сокоцу.
16. Предсједавао Седмнаестом редовном сједницом Епархијског савјета Митрополије дабробосанске која је одржана у митрополитској кући у Сокоцу.
17. У недељу пред Богојављење, служио св. Литургију у храму св. Петра и Павла у Рудом.
18. На празник Крстовдан, служио св. Литургију и чин Великог водоосвећења у храму Рођења Пресвете Богородице у Зеници.
19. На Богојављење, св. Литургију и чин Великог водоосвећења служио у храму св. Николаја у Фочи.
20. На празник Сабора св. Јована Крститеља, служио св. Литургију у храму Преображења Господњег у Фочи.
22. У Патријаршијском двору у Београду учествовао у раду Изборног Светог архијерејског сабора СПЦ, на којем је за 45. патријарха СПЦ изабран Епископ нишки г. Иринеј.
23. У Саборној цркви у Београду саслуживао на св. Литургији и присуствовао устоличењу новоизабраног Патријарха српског г. Иринеја.
24. У недељу по Богојављењу, служио св. Литургију у храму св. Георгија у Новом Горажду.
27. На празник св. Саве, служио св. Литургију и обавио славски обред у храму Св. Тројице у Рогатици.
- У просторијама Хидроелектране Вишеград преломио славски колач овог предузећа.
- У митрополитској резиденцији у Сарајеву поздравио госте на Светосавском пријему, којем је присуствовао велики број страних дипломата, представника међународних организација, представника домаћих власти итд.
29. На празник Часних верига св. апостола Петра, служио св. Литургију у храму Преображења Господњег у Загребу и обавио славски обред у резиденцији митрополита загребачко-љубљанског г. Јована.

Фебруар

2. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету новоименованог команданта ЕУ-ФОР-а генералмајора Бернарда Баира.
- У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету г. Драгомира Ковача, секретара Министарства за избјеглице и расељена лица БиХ.

9. Поздравио свештенике Митрополије дабробосанске на братском састанку одржаном у сали парохиског дома у Сокоцу.
14. На празник Срећење Господње служио св. Литургију у храму Св. Тројице у Рогатици и преломио славски колач КУД "Срећење".
16. У Општини Источно Ново Сарајево присуствовао презентацији пројекта обнове зграде Богословског факултета у Источном Сарајеву.
17. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи.
18. Присуствовао свечаном отварању нових жичара хотела Бистрица на Јахорини.
19. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. пророка Илије на Сокоцу.
20. На Теодорову суботу, служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи и причестио студенте и ученике.
21. У недељу Православља, служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког на Добрињи у Источном Сарајеву.
- У храму Успења Пресвете Богородице у Палама присуствовао великопосној духовној академији.
22. Предсједавао сједницом Епископског савјета у РС и БиХ, одржаној у митрополитској резиденцији у Сарајеву, којој су присуствовали и Епископи СПЦ: зворничко-тузлански Василије, бањалучки Јефрем и бихаћко-петровачки Хризостом.
- 23-28. Обишао светиње Свете горе, Кареју и Хиландар, гдје је, на празник св. Симеона Митроточивог, служио св. Литургију.

Март

2. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету новоименованог амбасадора Палестине Каледат Алатраша.
- У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету новоименованог амбасадора Македоније Рамија Реџепаја.
4. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. архангела Михаила и Гаврила у Сарајеву и опело благоупокојеном протојереју-ставрофору Крстану Бијељцу.

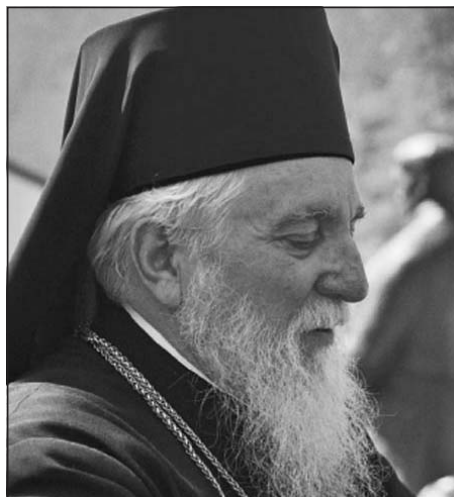
5. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру св. великомученика Георгија на Равној Романији.
16. У Културном центру Источно Сарајево отворио изложбу икона полазника иконописачке радионице Саборне цркве у Сарајеву, поводом шестогодишњице мартовског погрома на Косову и Метохији, под називом "Да се не заборави".
28. На празник Цвијети служио св. Литургију у храму св. свештенослужитеља Петра Дабробосанског у Војковићима.
29. На Велики понедељак служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру св. Саве у Горњој Лијесци код Вишеграда.
30. На Велики уторак служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Успења Пресвете Богородице у Добруну.
31. На Велику сриједу служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Вознесења Господњег у Вардишту.

Април

1. На Велики четвртак служио св. Литургију у храму Преображења Господњег у Новом Сарајеву.
2. На Велики Петак, у храму св. пророка Илије у Сокоцу служио Вечерње са изношењем Плаштанице.
3. На Велику Суботу служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи.
4. На празник Васкрсења Христовог, служио св. архијерејску Литургију у Саборној цркви у Сарајеву, уз саслужење свештеника и ђаконата Митрополије дабробосанске. Св. Литургију је директно преносило неколико радио и телевизијских кућа.
5. На Васкршњи понедељак служио св. Литургију у храму св. пророка Илије у Сокоцу.
6. На Васкршњи уторак служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Палама.
11. На Томину недељу служио св. Литургију у манастиру Успења Пресвете Богородице у Добруну.
18. У недељу Мирносица служио св. Литургију у храму св. великомученика Пантелејмона на Вучијој Луци.
- 26 - 5. У Патријаршијском двору у Београду учествовао у раду Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.

Мај

2. Служио св. Литургију у храму св. пророка Илије на Сокоцу.
6. На празник Ђурђевдан, а поводом манастирске славе, служио св. Литургију у манастиру св. великомученика Георгија на Равној Романији и обавио славски обред.
10. На празник Спаљивања моштију св. Саве, служио св. Литургију у манастиру св. Петке у Загребу и началствовао на освећењу темеља новог храма св. Саве, духовног центра и зграде православне гимназије.
11. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету председника Републике Српске др Рајка Кузмановића.
- У хотелу Холидеј Ин у Сарајеву присуствовао пријему поводом 65-годишњице велике побједе над фашизмом, који је приредила Амбасада Руске Федерације у БиХ.

12. На празник св. Василија Острошког служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи и преломом славски колач поводом славе ових двију школа, а потом присуствовао свечаној академији те додјели диплома и награда.
- У Културном центру Источно Сарајево примио повељу Општине Источно Ново Сарајево, за изузетан богословско-научни, просвјетни и духовни рад и допринос у афирмисању Општине.
13. На празник Спасовдан, а поводом храмовне славе, служио св. Литургију у храму Вознесе-

ња Господњег у Подграбу и обавио славски обред.

15. У манастиру Раковица у Београду саслуживао Патријарху српском г. Иринеју на св. Литургији и полугодишњем помену блаженопочившем патријарху Павлу.
23. На празник Силаска Св. Духа на Апостоле, служио св. Литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду.
24. На Духовски понедељак и празник св. Кирила и Методија, служио св. Литургију у манастиру св. Саве у Горњој Лијесци код Вишеграда.
30. У Недељу Свих Светих, поводом традиционалног Јањског сабора, у манастиру Глогоvcу код Шипова служио св. Литургију и присуствовао свечаној академији.

Јун

10. У хотелу Радон Плаза у Сарајеву присуствовао пријему поводом дана Руске Федерације који је приредила Амбасада Руске Федерације у БиХ.
11. Поводом крсне славе Музичке академије у Источно Сарајеву, служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког у Добрињи, на којој је у чин презвитера рукоположио ђакон Николу Ковача, а потом у просторијама Академије обавио славски обред.
14. Поводом заједничке исповијести и причешћа свих свештеника Митрополије дабробосанске служио св. Литургију у манастиру св. Георгија на Равној Романији, а потом бесједио на братском састанку свештенства.
16. Поводом Дана одбране сарајевско-романијске регије служио св. Литургију у манастиру св. Георгија на Равној Романији, одржао помен погинулима у претходном рату, те присуствовао академији у манастирској порти.
25. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету новоименованог амбасадора Мађарске г. Ласла Тота.
28. На празник Видовдан, а поводом крсне славе Војске Републике Српске, у храму св. великомученика Георгија у Источно Сарајеву служио св. Литургију и помен војсковођама и војницима српским, те обавио славски обред.
29. У Палати Републике у Бањалуци, присуствовао Четвртој сједници Сената Републике Српске.

*Припрема
јиројђакон Митћар
Танасић*

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, живог Присутства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

О РАВНОДУШНОСТИ

Свима је јасно, да се морамо служити оним што нам је Бог створио. Будући да не знамо зашто нам је то све Бог дао, Светитељ каже: „према свему што не знамо, морамо се држати равнодушно“, Наука о равнодушнојности је почетак духовног живота. Ко пак жели саградити кућу без равнодушнојности, гради је на песку.

Слушајмо и гледајмо Господа Христа, како своје апостоле учи: „Ви се молити: Оче наш, који си на небесима, да се свети име Твоје, да дође царство Твоје“ (Мт. 6,9-10). „Да буде воља твоја..“ (Мт. 7,9-10). Ми молећи се Спаситељу рецимо: „Оче, не моја воља него Твоја нека буде“. Поновимо и ово са светим апостолом Павлом: „Господе, шта ми је чинити?“ (Дап. 9,6).

Нешто о равнодушнојности Христовој треба рећи:

Господ Христос је имао развијен осећај у животу овде на земљи. Из Јеванђеља знамо да је осећао радост и жалост, бол, разочарење, утеху, захвалност, љубав и друге осећаје. Како је био весео када су му апостоли говорили о својим успесима, на првом мисионарском путу. Он саслушавши апостоле са радошћу каже: „Хвалим те Оче, Господе Неба и земље, што си ово сакрио од мудрих и разумних, а открио безазленима“ (Мт. 11,25).

Са колико нежности говори мајци: „Не плачи“ (Лк. 7,13). Како се разнежио кад су му мајке донеле децу да их благослови (Лк. 10,16). Није му непознато разочарење над најближима. Ап. Петру

вели: „Симоне, ти спаваш“? Зар не могосте један час пробдети? (Мк. 14,37). „Св. ап. Јовану дозволи, да Му своју главу наслони на Његове груди и осети њежност Његовог загрљаја“ (Јн. 13,23). Вишећи на Крсту осетио је страшну осамљеност па се молио: „Боже мој, Боже мој зашто си ме оставио“ (Мт. 27,46). Читава своју науку према створењима, Христос је свео у једну реченицу: „Гдје је ваше благо, ондје ће бити и срце ваше“ (Лк. 12,34). Ово је рекао имајући у виду богатог младића, од којег је Христос тражио да се ослободи од земаљских ствари, и пође за Њим.

О свему реченоме за духовни живот, тражи се света слобода и не зависност од створеног. Ми вољу Божију познајемо, кроз ствари које нам је Бог дао као потребне за живот. О равнодушнојности лакше је говорити него у животу провести. Каже св. Игњатије: „себе морамо учинити равнодушним.“ Да би постигли равнодушност, тражи се напор, настојање

и озбиљна борба. Никако не можемо равнодушнојност изједначити са леношћу и безбрижношћу. Леношћ је страх пред радом, напором и животом.

Има људи који тврде да равнодушнојност у човеку убија осећаје и склоности, а без тога он више није човек. И први човек Адам је пре свога пада имао склоности, али оне су биле подвргнуте вођењу разума и воље. После греха у рају код Адама је настао не рад, јер се те склоности нису више покоравале разуму и вољи. То смо исто видели и код Исуса Христа, да није страдала Његова афективност, па ни нама неће нашкодити равнодушнојност према неким стварима. Наш ће темперамент остати. У нама ће остати симпатија и антипатија и све друге склоности, само што ће то бити оплеменењено и стављено у допуштене границе.

Под равнодушношћу броје се само она створења, која су од Бога допуштена и не забрањена. Да размотримо о чему се ради. Св. Игњатије наводи примере: здравље и болест, богатство и сиромаштво, кратак живот и понижења. Други су опет мишљења, да је за пут до спасења, болест, сиромаштво и понижење. Код неких пак здравље и дуг живот, сиромаштво и понижења. Код неких болест, дуг живот, сиромаштво и признања.

Треба знати, многе душе не би никада извеле велика дела, да нису морале поднети многе душевне и телесне болести и понижења. Овако иде овај или онај посао, овај или овај начин живота, ово

или оно радно место, успех или неуспех на послу. Да ли живим у радости или утеси, или ме мучи духовна суша, други разумеју, радим ли са овим или оном људима, имају ли ове или оне дарове.

Из напријед реченог може се закључити, да равнодушност није ништа друго до потпуно предање вољи Божијој. То је стање савршене љубави према Богу, каже св. ап. Павле: „Сматрам све за трице да бих Христа добио“ (Флп. 3,8). За мене је једна ствар од неизрециве важности: прослава Божија и моје вечно спасење. О овоме је мислио и св. ап. Павле када је написао споменуте речи Филипланима. За њега је био једини пут ићи до циља и заједнице са Христом. И за нас нема другог пута, до оног који Римљанима помиње св. ап. Павле: Јер сам увјерен да нас, ни смрт, ни живот, ни Анђели, ни поглаварства, ни силе, ни садашњост, ни будућност, ни висина, ни дубина, нити икакве друге твари неће моћи одвојити од љубави Божије, која је у Христу Исусу Господу нашем“ (Рим. 8,38-39).

Душа ослоњена једино на Бога остаје смирена у свим околностима живота. Не може је смести ни бол, ни жалост, ни страх, ни разочарење. Она је спремна шта јој Бог дарује. Дакле равнодушност према створењима, неопходно је потребна за наш напредак. Бог нас може довести до циља разним путевима. Угледан човек може утицати на многе људе и привести их Богу, док презрен човек нема такав утицај на људе.

„Без мене не можете ништа чинити“ (Јн. 15,5). Говорио је Хри-

стос. Треба се равнодушношћу прикључити Богу, тј. слободи срца. Равнодушност је тајно време, када је морална сигурност, када се одлучујемо за коначан циљ - за Бога. У овоме послу веома много помаже испит савести, ако га знамо добро обављати. Предност испита савести треба да редовно буду наше унутрашње склоности. За борбу за слободу срца не смемо ићи сами, јер не би далеко стигли. Господ Христос каже: „Ко остаје у мени и ја у њему, тај доноси плод, јер без мене не можете чинити ништа“ (Јн. 15,5). Опет јеванђелист Јован вели: „Ја сам истински чокот и Отац је мој виноградар. Сваку лозу на Мени која не рађа отсјеца; а сваку која рађа чисти је да више рода роди. Ви сте већ чисти због речи које сам вам говорио. Останите у мени и ја ћу у вама. Као што лоза не може рода родити сама од себе, ако не остане на чокоту, тако и ви ако у Мени не останете“ (Јн.15,1-4).

Овакав начин живота је испуњен на посебан начин предањем и љубављу према Богу. Сетимо се шта дајемо Богу датим заветима, шта по правилима, шта по одредбама Цркве и државним прописима. Погледајте ваш дневни ред у кући и ван ње. Ако се то чини на славу Божију, није ли то песма захвалности Христу Господу нашем. Почињемо ли дан анализом, шта смо претходних дана корисно урадили, и гдје смо све својом душом урањали, осетићемо Божију доброту и величину. Преко дана ничу увек други успеси и прославања Бога. Где нема савести и побожности молитвом, злим делима је врхунац.

Који се труде у равнодушности, у многеме су првоборци за спасење у Хришћанском васпитању деце своје и других, те наше младости, оснивајући им школе ниже, средње и високе, слично другим културним земљама. Познато је, код нас су школе осниване у манастирима и поред цркава. Свештена лица предавали су у школама и били васпитачи наше младежи. Када то детаљно размотримо видећемо колико су ти људи учинили добра своме Српском роду. Може се слободно рећи, они су изабрали бољи део, како рече Св. јеванђелист Лука: „И многи вјероваше у Њега ондје“ (Лк. 10,42).

Господ Христос нам је својим примјером најбоље показао, како је важна послушност. Читав живот Христов можемо сконцентрирати речима које је сам за себе рекао: „Дело је моје да вршим вољу Оца који ме је послао, и извршим Његово дело“ (Лк. 4,34). Ове Христове речи и данас заслужују да их као чланови Цркве извршавамо. Црква Христова, па и наша помесна, саграђена је на послушности. Ми хришћани у послушности морамо предњачити. Данас људи настоје да су непослушни и далеко од свих јеванђелских вредности. Резултат је све празнија црква - школа побожности, где су ученици сви људи без обзира на године живота. Наше је у овом варљивом животу да се све више и више враћамо вечним вредностима које нас приводе Богу, Цару Царства Небеског, коме је слава у све векове векова.

*Мийројолић
дабробосански
Николај*

ПЛАЧ, СУЗЕ

Сваке ноћи натапај постељу своју покајничким сузама, кваси сузама рогозину на којој спаваш. Смиравај себе пред Господом Исусом Христом, да би ти Он опростио грехове твоје, обновио те и подарио моћ за вршење добродетељи и наслеђе у бескрајном царству своме ...

Проводи време у плачу и сузама, и Бог ће се смиловати над тобом и олакшаће све невоље твоје (Антоније Велики).

Плачем се изгоне све страсти из душе (ава Исаија).

Ава Пимен испричао је о ави Исидору следеће. Ава Исидор имао је обичај да оплакује своје грехе, кад ученик његов није био у ћелији са њим. Једном приликом кад се ученик његов после дужег бављења напољу вратио у ћелију, затекао је аву Исидора уплаканог и запитао га: „Ава, зашто плачеш?“

-Оплакујем грехове своје, одговорио је ава.

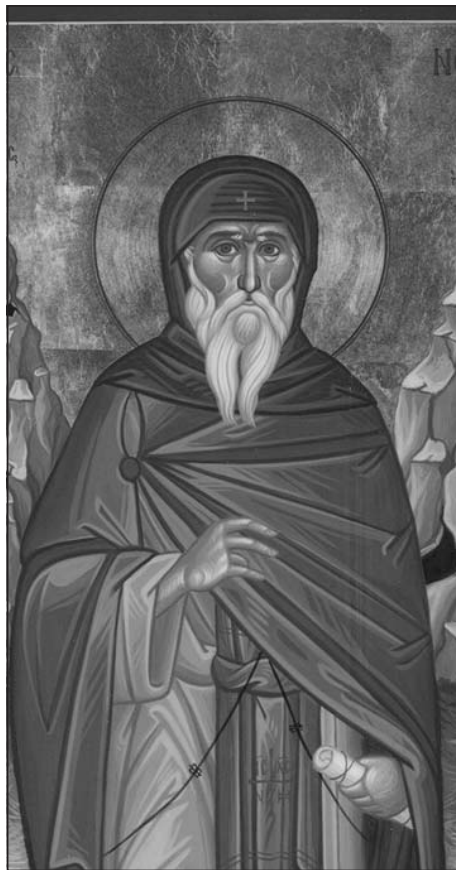
-Па ти немаш никаквих грехова, рекао је ученик.

-О, сине мој, ако би Бог открио свима грехове моје, за њихово оплакивање не би била довољна ни двојица, ни тројица, ни многи помагачи, одговорио је ава.

Аву Лонгина обузимало је велико умиљење за време молитава и певања псалама и обливао се сузама. Његов ученик запита га да ли духовно правило налаже монаху да плаче за време молитава?

-Да, сине мој, такво је правило. Бог је створио човека не ради плача него ради радости и весеља, да би он славио Бога чисто и

безгрешно, као што Га прослављају анђели Његови. Али човек је пао и потребан му је плач. Где нема греха, тамо плач није потребан.

Св. Нил Мироточиви Ајфонски

Ми који смо побеђени телесном страшћу, не оклевајмо да се кајемо и плачемо овде, пре него будемо плакали тамо после осуде, где наш плач неће ништа користити (ава Мојсеј).

Један плач човеку предстоји

Један брат запитао је аву Пимена Великог: „Шта да чиним са гресима својим?“

Старац му је одговорио: „Ко жели да се избави од грехова, избавља се од њих плачем, и који жели да поново не упадне у њих, спасава се плачем. То је пут покајања, прописан у Светом писму и завештан од светих Отаца, који су рекли: плачите! Другог пута, осим плача, нема. Сав живот монаха је плач.

Један плач предстоји човеку: или овде на земљи, или у загробном животу. Ко овде плаче (оплакује грехове своје) неће плакати тамо“.

Почетак плача или суза

Почетак плача је - познање себе самога ... Долази од размишљања о гресима својим у које је човек упao у овом животу, и како ће онда одговорити Богу. Који жели да стекне плач, треба непрестано да се сећа смрти и вечне муке, затим умрлих родитеља својих и познаника, где су они сад?... (Непознати).

Ако хоћеш да ти Бог подари сузе, скрушење и бестрашће, непрестано се сећај смрти и гроба свога (Јефрем Сирин).

Сузе боље од свега заглађују грехе

Ништа тако не може да заглади грехе, као сузе... Ништа тако јако не орасположи, одобровољи, као очи које проливају сузе. То је наш најблагороднији орган, то је орган душе ... (Златоуст).

Употребљавај сузе као оруђе за испуњење сваке молбе. Јер ти се Господ много радује, кад се молиш са сузама (Нил Синајски).

Сузе су понекад знак Божје повете (Јован Лествичник).

Дар суза треба чувати

Ако си достигао плач, чувај га свом снагом. Он се врло лако губи пре него што се у потпуности не усвоји ... Њега лако упропашћују немар, телесне бриге и разуданост, а нарочито многоговорљивост и лакрдијашење ...

Нико не пориче да су све наше сузе по Богу корисне. Но, у чему се заправо састоји та корист, видећемо у часу смрти.

Ко се у души поноси својим сузама и осуђује у себи људе који не плачу, личи на човека који од цара измоли оружје за борбу против непријатеља свог, а употреби га против самога себе.

Богу није потребно, нити Он жели да човек плаче од бола срца свог. Напротив, Он жели да се од љубави према Њему радујемо душевним весељем. Одузми грех, па ће очима твојим бити сувишне сузе бола: кад нема ране, није ни завој потребан. И код Адама, пре пада, није било суза; као што их више неће бити ни после васкрсења, кад греха нестане, јер ће тада побећи и бол, и туга и уздах ...

У часу смрти нећемо бити окривљени због тога што нисмо чинили чуда, што се нисмо бавили теологијом, ... али ћемо свакако морати да одговарамо што нисмо непрестано плакали ... (Јован Лествичник).

Азбука сјасења

О ПОСТУ

ПИТАЊЕ: *Шта значи пост за православног верника? Како је правилно да се пости? Да ли су сви постови (једнако) важни?*

ОДГОВОР: Пост за православног хришћанина јесте једно од средстава који му помажу у изграђивању свога спасења „са страхом и трепетом“. Никако циљ сам по себи и сам за себе. Пост, као уздржање од извесне врсте хране на неко време, постоји скоро и код свих других религија и у разним облицима, и то углавном као израз кајања и туге, као средство умилоствљења, чишћења и доласка до вишег степена духовног сазнања и узрастања. О посту се не мало говори и у Старом и у Новом Завету, што показује да је ПОСТ божанска установа и одредба. Стари Завет је препун примера поста и плодова поста. Постио је Мојсије 40 дана на Синају (не једући ништа) и удостојио се да из руке Божије прими Таблице закона (Декалог); постила су три младића и Данило у вавилонском ропству - и остали неповређени у Пећи вавилонској; постили су Ниневљани по проповеди пророка Јоне, и спасили свој град од пропасти која му је грозила; Цар Давид као покајник вапије: „Колена моја изнемогоше од поста...“ (Пс. 109,24). У Новом Завету, Господ Исус Христос не само да је заповедао пост и говорио на више места о његовом значају него је и лично дао пример поста, постећи и Он, попут Мојсија, 40 дана на Гори Кушања. Постили су и ученици Јованови, као и свети Апостоли, а после њих - сви истински и прави хришћани до дана данашњега.

Отуда Света Црква Православна пост сматра врло важном и значајном установом за духовни живот својих чланова и као моћно средство за постизање пуног назначења (спасења као обожења) које је Бог поставио пред свакога од нас као крајњи циљ. Пост је не само Божанска наредба и одредба него и божански начин живота. По речима светог Симеона Солунског, „Бог не потребује хране, пост нас приближава анђелима, који не једу нити пију, пост укроћује тело да би душа живела, док угађање телу - убија душу. Постом се чистимо од страсти, које се развијају угађањем телу“.

Телесни пак пост, сам по себи, нити је довољан нити много користи. Њега мора да прати духовни пост, под којим се подразумева уздржавање од свакога греха, с једне стране, и чињење добрих дела, посебно дела милосрђа, с друге стране. Када пости стомак од масних и јаких јела, онда треба и ум да пости од гордих, сујетних и грешних мисли, и срце од страстних и похотљивих жеља, и језик од ружних речи и псовки, и руке од злих дела, и ноге од кривог пута. Јер није могуће делити ова два поста, пошто није могуће телом бити сластољубив, а душом богољубив. Свети Јован Златоуст овако говори о духовном посту: „Не говори ми: Толико дана сам постио, нисам јео ово или оно, нисам пио вина, ишао сам у грубој хаљини; него кажи нам да ли си ти од гневнога постао тих, од жестокога добросклон. Ако си ти испуњен зломом, зашто си тело мучио? Ако је у теби завист према брату и љубав према богатству, да ли је

од користи што си пио воду? Ако је душа, господарица у телу, заблудела, зашто кажњаваш слугу њенога - утробу? Не показуј телесни пост, јер сам телесни пост не уздиже се на небо без спровођења сестре своје милостиве, која је не само његова сапутница него и његова колесница“.

Црквени богослужбени текстови (стихире и тропари) на много места развијају ову мисао, нарочито током сирне седмице. „Од јела постећи, душо моја, а не очистивши се од страсти, узалуд се радујеш нејелу; јер ако те (пост) не води ка исправљању, као лажна бићеш омрзнута од Бога, и уподобићеш се злим демонима, који никада не једу“. „Одрекавши се данас хране, пожуримо да се делом достојно покајемо и од грехова“. А у служби једнога дана прве недеље поста каже се: „Пост истинити је: отуђење зла, уздржљивост језика, одбацивање јарости, одлучење од греха, оговарања... и преступа заклетве. То је пост истинити и Богу угодан“. Или на другом месту: „Као што смо се удаљили од меса и друге хране, тако побегнимо и од сваког непријатељства са ближњима, од блуда и лажи и сваке злобе“, итд.

Исто тако ни фарисејски пост „ради хвале пред људима“ не доноси никакве користи, јер га је сам Спаситељ осудио као лицемеран. Пост треба да нас води покајању, ломљењу гордости, смирености, молитви, богопознању, освећењу и сједињењу са Богом и анђелима, животу светих на небу, као и учешћу у страдањима и смрти Спаситеља, а не да нам прибавља пролазну славу међу људима, што и јесте био циљ фарисејског поста - „да их људи хвале“.

Само такав пост и телесни и духовни има велику вредност пред Богом. Он, удружен са молитвом, представља, по светим Оцима, два крила којима се уносимо на небо. Пост и молитва су два најјача средства у борби против сваког греха и сваког ђавола. Тај зли род ђавољи, по речи самога Господа нашега Исуса Христа, не може се ничим другим истерати из човека, „осим молитвом и постом“ (Мт. 17,21).

По времену трајања пост може бити једнодневни и вишедневни. Једнодневни пост је сваке среде и петка током целе године (сем тзв. трапавих седмица, када се пост разрешава и у те дане), Усековање главе светог Јована Претече (29. августа одн. 11. септембра), Крстовдана (14/27. септембра) и Навечерје Богојављења (5/18. јануара). Вишедневни постови су они постови које је света Црква установила пред велике празнике, и има их четири. Свети Велики или Часни пост - Четрдесетница (пред Васкрс - траје 7 недеља); Божићни пост (пред Божић - траје 6 недеља); Госпојински пост (Пред Успење Пресвете Богородице - траје 15 дана) и пост светих Апостола (пред Петровдан - чија је дужина променљива, и траје од недеље Свих Светих до Петровдана).

По строгости, пак, или начину уздржања постови се деле у пет категорија: 1. Потпуно уздржање од (сваке врсте) јела и пића (чак и воде), као прва три дана Великог Поста (тримирје) и Велики Петак; 2. такозвано сухоједеније, када је дозвољено једење хлеба и пијење воде једанпут дневно и то после деветог часа (= три сата по подне); 3. једење јела спреманог само на води (код нас познат као строги пост пред причешће); 4. је-

дење јела спреманог са уљем и пијење вина, два пута дневно; и 5. једење рибе са пијењем вина (што представља најблажи начин поста). Све што је преко тога (јаја, млечни производи и месо) не спада у посна јела.

Колико је пост важан показује и чињеница да су многи свети Канони посвећени питању поста, почев од 69. Канона светих Апостола, па преко Канона светих Васељенских и помесних Сабора, до Канона и правила светих Отаца, који су признати неким од Сабора. Будући да пост има као непосредни циљ да смири тело, његове страсти и ниже пориве, Канони углавном од поста изузимају телесно немоћне и болесне, говорећи: „када је тело смирено бољешћу, чему још пост“? Но треба знати да чак и у болести не може верник сам себе разрешити обавезе поста, него то може учинити само његов Духовник, коме је он себе предао на духовно руковођење. Уколико сами себи допуштамо право да по своме нахођењу и расуђивању нарушавамо пост, чинимо велики грех јер преступамо закон Божји и заповести мајке Цркве. А тиме директно доводимо у питање своје спасење и вечни блажени живот. Не варајмо себе разним изговорима, (као: грех не улази на уста,... Не погани човека оно што улази у уста, итд.) вадећи често цитате Светог Писма из њиховог контекста и дајући им значење које нам моменално одговара. Чинећи тако само показујемо и сведочимо о себи да нисмо добри верници.

Мир ти и радост од Господа.

*Ејиској
Арџемије,
Практична
веронаука*

СТРАДАЊЕ СВЕТЕ МУЧЕНИЦЕ АГАТИЈЕ

Злочестиви цар Декије издаде на све стране наређење да се сви хришћани имају убијати. У Сицилији тада беше његов војвода Квинтијан. У то време у сицилијанском граду Палерму беше једна девица, по имену Агатија, веома лепа, кћи благородних и богатих родитеља, васпитана у хришћанској вери. Када она чу за гонитељево безбожно наређење о убијању хришћана, распали се ревношћу за Христа Господа свог, коме се чистим девством беше обручила. И презре отаџбину своју и знаменитост порекла свог. А богатство што јој остаде после родитеља, и сву славу овога света, не рачунајући ни у шта, стаде припремати себе на страдање за Христа. Судија пак Квинтијан, чувши за лепоту, високо порекло и богатство ове свете девице, би захваћен нечистом мишљу према њој, и сладострасно је зажелe. И размишљахe како би могао да је види, придобије за своју гадну похоту, и уједно јој отме имање. А када сазнаде да она верује у Христа, одмах посла војнике из града Катане у Палермо, да је као хришћанку доведу на суд. Дошавши код свете Агатије, војници јој саопштише да су дошли да је воде, и обећаваху јој да ће је с почастима одвести своме војводи, ако им само да реч да ће се поклонити њиховим боговима. Она им рече да је мало причекају, а сама уђе у унутрашње одељење свога дома. И затворивши се, подиже руке к небу, и мољаше се говорећи:

Господе Исусе Христе, Ти знаш срце моје, и намеру душе моје, и

љубав моју према Теби, и веру моју у Тебе, - буди ми Ти вођ и помоћник против врага, кога сам већ Тобом, Богом мојим, згазила и умртвила. И сада, Господару, молим Те, не допусти свепрљавом и свепоквареном човеку том, служи ђаволском, да оскрнави тело моје, у коме чисто и чесно поживех до сада. Похитај и постарај се да победиш ђавола, и слугу његовог Квинтијана, да не рекне: где је Бог њен? Прими сузе моје као миромирисну жртву и принос, јер си Ти Бог једини, и Теби приличи слава вавек, амин.

Пошто се тако помоли, она са војницима изиђе из града, праће на неким грађанима, суседима и познаницима. А иђаше да свесрдно и храбро стоји за Господа свог, као стена необорива. И говораше

у себи: прво сам водила рат са ђаволом, трудећи се да неоскрнављеним сачувам девичанство своје и победим страсти тела свог. И победих страсти благодаћу Христа мог, и сатрх врага који помоћу сласти и пожуда ратује против људи. А сада одлазим у други рат, у коме имам душу своју положити за Христа. Али, о ђаволе, нећеш се обрадовати због мене већ ћеш се постидети, јер се надам у Христа Бога мог да ће са мноштвом светих Анђела Својих гледати с неба на подвиг мој и помагати мени слабој.

Тако говорећи у себи, она топлем сузама омиваше лице своје. А успут јој се одреши ремен на обући. Она застаде да га завеже, и осврну се, и не виде никога од суседа који су је пратили, јер се сви беху вратили. Због тога се још више расплака, и помоли се Богу говорећи: Свемогући Господе, ради суграђана мојих, који нису поверовали мени, слушкињи Твојој, да хоћу да пострадам за свето име Твоје, покажи неко чудо на овом месту! - И одмах изниче и порасте дивља маслина.

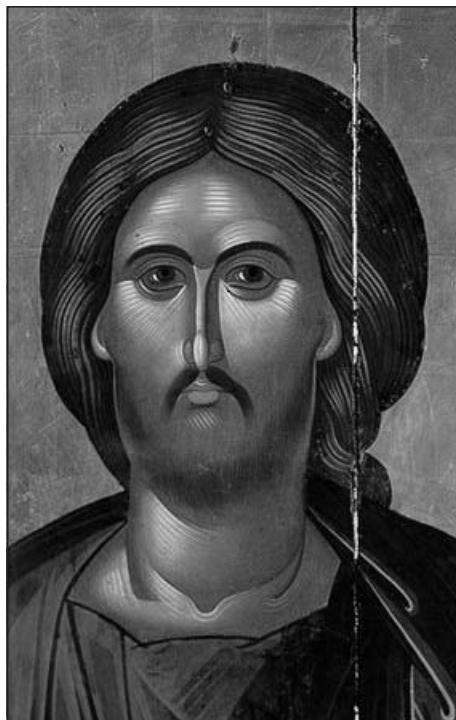
А кад стиже у град Катану, војвода нареди да је одведу у кућу једне богате жене, Афродисије, која је имала пет младих кћери. Њима беше војвода заповедио, да љубазношћу и заводљивим речима склоне Агатију на телесну љубав, и наговоре је да принесе жртву боговима. И оне је стадоше обасипати похвалама и ласкама и многим обећањима. Затим јој стадоше претити, еда би је наговориле да се потчини Квинтијановој

вољи. Али нимало не успеше. Оне не беху у стању да је не само речима, него и делима, од љубави Божје склоне на љубав световну: јер је украшаваху скупоченим хаљинама, даваху јој поклоне, нуђаху разноврсне слаткише, приређиваху гозбе и игре, довођаху хорова и музику, и устројаваху све могуће забаве овога света. Али она није хтела на све то ни да погледа. И говораше им: Знајте, да су ум мој и мисао моја засновани на камену, и не могу се никада раставити од љубави Христове. А ваше ласкаве речи су као ветар, радости световне - као киша, а ваше претње - као реке. Ако и ударе на кућу моју, неће је моћи потрести, јер је основана на камену, који је Христос, Син Бога живог. - Док тако говораше, потоци суза сливаху јој се низ образе на груди. Јер као што јелен чезне за изворима воде, тако је душа њена чезнула да страда за Господа свог.

Афродисија, видећи да је срце свете Агатије непоколебљиво и неосвојиво, оде к војводи Квинтијану, и рече му: Лакше је камен разmekшати, и гвожђе у олово претворити, него ону девицу усаветовати, и од Христа је одвратити. Ја и кћери моје ништа друго радиле нисмо него смо је и дан и ноћ саветовале. Употребљавале смо и ласкања, и молбе, и претње, да бисмо је придобиле да буде једне мисли с нама. Ја сам јој и бисере, и дивне ћердане, и скупочене хаљине, и злато, и драго камење нудила, и робове јој и села давала, али она све то сматра за прашину коју ногама гази.

Чувши то, војвода Квинтијан се разљути, и нареди да му је доведу у

тајни дворца његов. И седећи на своме месту, пун прљавих мисли, он је стаде питати: Каквог си порекла? Света Агатија одговори: Пореклом сам племићка, и имам угледне и богате сроднике. Квинтијан је упита: Када си славна пореклом, зашто онда носиш подеране хаљине као нека робинја? Светитељка одговори: Христова сам робинја, и Њега ради носим робинско обличје. Квинтијан је упита:

Како себе називаш робинјом, када си слободна, јер си кћер високородних родитеља? Светитељка одговори: То наше високородство, и та наша слобода јесте: служити Христу. Војвода рече на то: Шта дакле, зар нисмо, слободни ми, који не служимо Христу нашем, па га чак и одбацујемо? Агатија одговори: Ви сте запали у такво ропство и плен, да сте не само постали робови греху, него и поклоници одвратних и мртвих идола, јер као Бога

обожавате дрво и камен. Квинтијан рече: Ако тако будеш богохуљствовала, бићеш подвргнута страшним мукама. Но реци ми, зашто одбацујеш наше богове? Агатија одговори: Одбацујем их зато што нису богови већ демони, чије ликове правите од бакра и мермера, и позлађујете их. Квинтијан рече: Девојко, послушај добар савет, и принеси жртве, да не би допала разних мука, и осрамотила и обрнула високородство своје. А касније ћеш се, и против воље, поклонити боговима, господарима васељене. Света Агатија одговори: Нека жена твоја буде као Афродита, богиња твоја, и ти сам буди као Зевс, бог твој.

Када то светитељка рече, Квинтијан нареди да је ударе по лицу, говорећи: Не вређај војводу! Света Агатија одговори: Где ти је разум, војводо? Ја ти желим да будеш као бог твој, а ти не желиш да будеш сличан њему, и сам се својих богова стидиш. Онда почни да их заједно са мном одбацујеш. Војвода рече: Заслужујеш велике муке, на које ћу те одмах ставити, ако не извршиш што ти се наређује. Девица одговори: Ничега се не бојим! Јер, бациш ли ме зверовима да ме поједу, они ће се, чим ме угледају и чују име Христово, укротити. У огањ ћеш ме вргнути? Анђели ће ми с неба донети росу да ме расхладе. Нанећеш ми ране и муке? Имам за помоћника Духа истине, који ће ме избавити из руку твојих. - Онда војвода нареди да је одведу у мрачну и смрдљиву тамницу. И светитељка, поверавајући себе Господу своме, иђаше као на пир и весеље.

Сутрадан војвода Квинтијан опет изведе свету Агатију преда се на суд. И упита је: Јеси ли добро размислила о своме здрављу? Света Агатија одговори: Христос је моје здравље. Војвода рече: Одречи се Христа, да млада не погинеш. Светитељка одговори: Одречи се ти лажних богова својих, који су дрвље и камење, и приступи истинитоме Богу, који те је створио, да не би допао вечних мука.

Тада мучитељ, ражљућен, нареди да је нагу обесе о дрво и бију. А кад светитељку бијаху, мучитељ јој рече: Упути мисао своју ка поклоњењу боговима, да би остала у животу. Она одговори: Ове муке доносе ми весеље, и радујем се њима, као што се понеки радује када нађе велико благо. Ова привремена страдања мени су корисна. Као што пшеница не може доћи у житнице пре него се очисти од плевне, тако ни душа моја не може ући у рај, ако тело моје најпре не буде сакрушено мукама. - На то судија потстицаше слуге да је још свирепије муче. Онда нареди да јој гвозденим клештима кидају дојке, и да их отсеку. А када ово извршиваху, рече мученица војводи: Безбожни и бездушни мучитељу, зар се не стидиш да женскињу одрежеш дојке, које си ти сам у мајке своје сисао? Али ја имам друге дојке у души својој, којих се ти не можеш коснути, јер су посвећене Богу од младости моје.

Затим светитељка би вргнута у тамницу. У поноћи јој се јави свети апостол Петар, стар и честан, држећи у рукама многе лекове. Пред њим иђаше један диван мла-

дић са упаљеном свећом. И разуме светитељка да је дошао неки лекар. Рече јој апостол: Нечестиви мучитељ нанесе ти страшне ране, али нимало не успе; ти си га победила својим јунаштвом. Стога бедник нареди да ти не само кидају дојке него и отсеку. Због тога ће се душа његова вечито мучити. А ја сам стајао и посматрао како си муке подносила, и осетих

да ти се дојке могу исцелити. Због тога и дођох овамо. А света мученица Агатија одговори: Ја никада нисам за тело своје употребљавала никакве лекове, па и сада сматрам да не треба да нарушим тај добри обичај, који од младости чувам. Старац јој на то рече: И ја сам хришћанин, и са том намером дођох да те исцелим. Немој се дакле стидети мене. Светитељка одговори: Ти си човек, а ја девица, како онда могу без стида обнажити тело своје? Више волим да трпим болове од својих рана, него да се пред очима мушкараца обнажим. Благодарим ти, чесни оче, што си мене ради дошао овамо, да

ми исцелиш ране. Но знај, да се лекови, спремљени од људи, никада неће приближити телу мом. А старац јој рече: Зашто не желиш да те ја лечим? Светитељка одговори: Имам Господа свог Исуса Христа, који све тренутно исцељује, и речју подиже пале. Ако он хоће, може исцелити мене, недостојну слушкињу Своју. Обрадовавши се тако великој вери свете мученице, апостол се мало осмехну, и рече: Он ме посла к теби, девице, јер сам ја Његов апостол. Погледај дакле, ти си већ исцељена.

Рекавши то, он постаде невидљив. Тада света мученица Агатија, познавши ко јој се јавио, стаде благодарити Бога, говорећи: Благодарим Ти, Господе мој, Исусе Христе, што си ме се сетио и послао апостола Твог да ме исцели. - Онда погледа на тело своје: и виде дојке своје читаве, и све ране исцељене. А сву ноћ неисказана светлост испуњаваше тамницу и осветљаваше је. Уплашени од тога, стражари побегоше и оставише тамницу незакључану. А беху тамо и други сужњи, који, видевши то, рекоше светитељки: Ето, врата су отворена, и нема стражара; хајде, бежи! Света Агатија им одговори: Не желим да лишим себе мученичког венца, и стражаре доведем у опасности. Но пошто ми је помоћник Господ мој Исус Христос, Син Бога живог, који ме исцели, остаћу до краја у Његовој вери.

А кад прође четири дана, у пети дан седе опет мучитељ на судијску столицу. И доведоше преда њ свету Агатију, и он јој рече: Докле ћеш се противити царском наређењу? Принеси жртву бого-

вима, да те не бих ставио на најстрашније муке. Светитељка одговори: Све су речи твоје ништавне, и наређење цара твог неправедно. Оно и сам ваздух скврнави. Но реци ми, бедниче и безумниче, ко тражи помоћи од мртвог дрвља и камења? Ја приносим жртву захвалности Ономе који исцели дојке моје и излечи све тело моје.

Тада мучитељ нареди да јој открију груди. И видевши да су јој дојке читаве и здраве, као што беху и раније, упита је: Ко те исцели? Мученица одговори: Исус Христос, Син Бога живога. Квинтијан је упита: Зар опет помињеш Христа, о коме ја нећу ни да чујем? - И нареди да се оштри црепови усијају у огњу, поређају по земљи, натрпа жар на њих, и преко жара простре нага света мученица, да се тако пече и мучи. И када то чињаху, изненада би земљотрес не само на том месту, него и у целом граду, и раседе се земља, те прогута Квинтијановог друга Вултеа и пријатеља његовог Теофила, по чијем савету Квинтијан стави мученицу на овакве муке. Уплашени пак од земљотреса, сви грађани дојурише код Квинтијана у судницу, и викаху на њега да не мучи невину девојку, јер због ње и би земљотрес.

Уплашен од земљотреса и узбуне грађанства, Квинтијан нареди да светитељку одведу у тамницу. Ушавши у тамницу, мученица подиже руке к небу и рече: Благодарим Ти, Госпode, што си ме удостојио да пострадам за свето име Твоје и, уклонивши из мене жељу за привремени живот, подарио ми трпљење. Стога ме услиши сада,

Госпode, и благоволи да напустим овај свет и пређем к богатој и великој милости Твојој.

Пошто се тако помоли, предаде дух свој у руке Божје, 251 године у граду Катани а у време цара Декија. Када то дознаше грађани, они хитно дођоше и, узевши свето тело њено, однесоше и чесно сахранише. А к чесном телу свете мученице дође и један прекра-

сан младић, уопште непознат грађанима Катане. Са њим беху сто дивних младића. И овај младић испрати до гроба тело свете мученице, и стави у њен сандук камену плочу, на којој беше написано ово: Ум свет, добровољно поштовање Бога, и избављење отаџбини. - Пошто ту плочу метну крај главе свете мученице, младић одмах постаде невидљив. И свима људима би јасно, да је то био Анђео Божји.

После тога војвода Квинтијан узео своје војнике и пође у град Палермо да заграби богатство свете мученице Агатије, и присвоји це-

локупно имање њено. А када дође до реке Псимиф, и зађе у њу са коњем да је прегазу, коњи се под њим и под војницима изненада разбеснише, са себе свалише, лице му изгризоше, ногама га изгазише, и у реку утопише. Тако Квинтијан злом смрћу оконча свој зли живот. И тело његово многи тражише, али га не нађоше, јер и оно погибе заједно са душом. Отада ниједан велможа царски не усуди се да кињи сроднике свете Агатије. А слава свете Агатије ширасе се на све стране. И би над моштима њеним подигнута црква, и хаљина, коју је носила, би положена на њен гроб као знак смирености њене.

А кад прође година од кончине свете Агатије, гора Етна крај града Катане, пусти из себе велики огањ, и лава као велика река течаше из вулканског гротла, и камење као восак растапаше. И сви житељи града Катане беху у великом страху, бојећи се да им град не буде уништен. И прибегоше к цркви свете мученице Агатије не само хришћани него и незнабошци и, узевши њену хаљину, иставише је према лави која је јурила ка граду, и као штитом се одбранише од смртоносне и грозне огњене лаве, јер се лава, као да се застиде хаљине свете мученице, заустави и угаси. Видевши то, људи се обрадоваше великом радошћу, и слављаху Бога, и величаху свету мученицу. Ово се чудо догоди 5. фебруара, дан када светитељка пострада за Христа Господа свог, коме слава вавек, амин.

*Из Житија светих
за фебруар*

ПОСЛУШНОСТ - ОСНОВА МОНАШТВА

Послушност је тајна која се от-
крива само Духом Светим.

Послушност, као одрицање од
своје воље и разума, губљење сво-
је личности, може на први поглед
да се покаже као некакво роп-
ство, као самоуништење против-
но замисли Божијој о човеку који
је обдарен слободном вољом.
Али онима, који су са вером сле-
дили учење Православне Цркве и
извршили такво одрицање у духу
тога учења, послушност се откри-
ла као неизрециво велики дар од-
озго.

Послушник је орао који се на
својим крилима подиже у висину.
Он је свестан своје безбедности,
господства које је другима недо-
ступно и страшно. Са поверењем,
са готовошћу, са љубављу, с радо-
шћу предајући своју вољу и сваки
суд над собом духовном оцу, са-
мим тим збацујеш тежак терет зе-
маљске бриге и окушаш оно чему
је немогуће одредити цену - чи-
стоту ума у Богу.

Монаштво је чистота ума, која
се не достиже без послушности.
Без послушности нема монаштва.
Изван монаштва могуће је дости-
ћи велике дарове Божије све до
мученичког савршенства, но чи-
стота ума је особени дар мона-
штву, непознат на другим путевима,
а монах окуша то стање не
другачије него кроз подвиг послу-
шности.

Удаљавањем од света и одбаци-
вањем своје воље, послушник као
златним крилима успиње се на не-
бо бестрашћа.

Односи између старца и послу-
шника имају свештени карактер.

Послушник се поучава да тво-
ри вољу Божију и тиме се приче-
шћује Божанским животом. Ста-

рац молитвом и подвигом свог
живота доводи послушника до
познања тог пута, одгаја у њему
истинску слободу, без које је не-
могуће спасење.

Истинска слобода је тамо где је
Дух Господњи. Циљ послушно-
сти, као и хришћанског живота
уопште, јесте стицање Духа Све-
тога.

Старац не поробљава вољу по-
слушника својом „човечанском“
вољом и зато се старајте да не
приморавате старца да заповеда.

Подвиг старца тежи је од под-
вига послушника због његове ве-
лике одговорности пред Богом.
Међутим, одговорност пред Бо-
гом понеће старац само у том слу-
чају када ученик врши послуша-
ње старцу. Када пак нема послу-
шности то сву тежину одговорно-
сти за своје поступке сноси сам
послушник, губећи све што се по-
стиже послушношћу. Циљ стар-
ца, међутим, није у томе да осло-
боди ученика одговорности него
у томе да научи послушника пра-
вом хришћанском животу и
истинској хришћанској слободи.

Послушност ослобађа од стра-
сти пожуде и властољубља.

Једна од главних препрека за
достизање тог стања, на које нас
позивају заповести Христове је-
сте наша самост, егоизам.

Послушност је пут ка победи
над том последицом првородног
греха у нама.

Одсецајући своју вољу пред Бо-
гом, предајући се вољи Божијој,
постајемо способни да сместимо
и носимо у себи дејство Божанске
воље.

Усавршавајући се у послушно-
сти и Богу и ближњем, ми се уса-
вршавамо у љубави.

Савремени културни човек, са
својим критичким прилазом све-
ту, кудикамо је мање способан за
подвиг монашке послушности не-
го прост човек који није искуша-
ван радозналошћу ума.

Образовани човек, који се при-
волео свом критичком уму, и који
је навикао да гледа на њега као на
своје главно достојанство, пре не-
го што постане послушник, треба
да се одрекне тог свог „богат-
ства“.

„Како се одрећи? Пред ким од-
сећи вољу, пред оним који је чак
нижи од мене? - почиње да расу-
ђује такав монах. - Ма шта је тај
старац - прорицатељ? Откуд па -
он зна вољу Божију? Нама је дан
од Бога разум, ми треба сами да
расуђујемо. Ево, на пример, то
што ми је сад рекао старац, са-
свим је неразумно“, - и слично. Он
суди по спољашности, како је
својствено „разумном“ човеку да
суди, и зато не налази пут живе
вере.

Ко је добровољно поверио сво-
ју вољу и расуђивање духовном
оцу, тај опитно окушава несавр-
шеност свога ума - разума и радо-
сно се уверава да је дошао до из-
вора воде, која тече у живот
вечни.

Послушник који се продаје у
добровољно ропство, добија у за-
мену истинску слободу.

Добар послушник осећа прису-
ство Духа Божијег, Који предаје
души не само дубоки мир, него и
несумњиво чувство „преласка из
смрти у живот“.

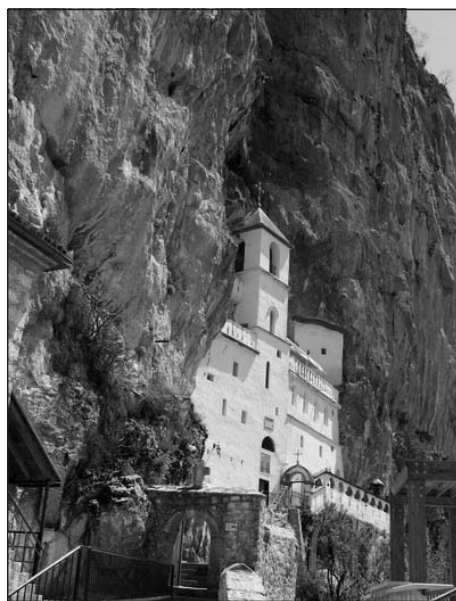
*Сћарац Сава
Псково-Печерски*

СВЕТИТЕЉ ВАСИЛИЈЕ, ОСТРОШКИ ЧУДОТВОРАЦ

У Љубинској нахији (Херцеговина), при дну Попова поља, у селу Мркоњићи, рођен је 28. децембра 1610. године од мајке Ане и оца Петра син Стојан, будући светитељ Василије. Као дете посебно га је красила марљивост и послушност. Од родитеља је наследио милостивост и доброчинство, које ће целог свог живота испуњавати. Чувајући стоку по херцеговачким брдима и планинским обронцима, делио је сваки залогај хране са сиромашнијим од себе. Убрзо су га запазили Турци, који нису са одушевљењем гледали на овог обдареног младића. Његови родитељи, да би избегли сваку опасност, одводе га у оближњи манастир Завалу његовом стрицу јеромонаху Серафиму, игуману манастира, да код њега учи књигу и да му се нађе при помоћи.

Манастир Завала је имао учено братство и богату библиотеку, а посебно су на младог Стојана деловале испосничке келије укопане у стену изнад манастирске цркве Ваведења Пресвете Богородице. Његова бистрина и прилежност омогућиле су му да убрзо овлада књигом и основним хришћанским тајнама. После извесног времена игуман Серафим шаље свог ђака-послушника у манастир Успења Пресвете Богородице, звани Тврдош, у требињском крају, ради даљег духовног и богословског усавршавања. У манастиру Тврдошу, где је било и седиште требињске епархије, налазила се школа, богата манастирска библиотека и образовано монаштво које се, поред осталог,

бавило преписивањем богослужбених књига и израдом разних црквено-уметничких предмета од дрвета и метала. Ту, у том духовном средишту, после духовног и физичког сазревања, искушеник Стојан прима монашки постриг и монашко име Василије. После неког времена удостојио се ђаконског, а потом и свештеничког чина.

Пошто је неко време провео у манастиру Тврдошу као придворни монах, одлази на Цетиње митрополиту Мардарију, који га задржа код себе. После непуне године јеромонах Василије, због Митрополитовог става према унији, напушта Цетиње и враћа се у Тврдош, манастир свог пострига, где убрзо постаје архимандрит. Ту није дуго остао; преко Никшића, Мораче, и Васојевића одлази у Пећ, патријарху Пајсију. Код Патријарха се задржао једно време износећи му црквене при-

лике у Црној Гори и Херцеговини, а потом, са благословом српског Патријарха, одлази у Свету Гору. На Атосу је провео око годину дана обилазећи светиње и водећи души корисне разговоре са светогорским старцима, слушајући њихове мудре савете и очинске поуке. Из Свете Горе јеромонах Василије иде у православу Русију да се поклати многобројним руским светињама. Са богатим даровима, богослужбеним књигама и литургијским предметима, добијеним од руског цара Михаила Романова (деде Петра Великог) као и од митрополита и епископа, враћа се у манастир Тврдош.

Убрзо по повратку у отаџбину архимандрит Василије изабран је за епископа и посвећен од патријарха Пајсија, - на Преображење 1639. године, у цркви Светог Спаса у Пећи - за митрополита захумског. После мученичке смрти митрополита источно-херцеговачког Пајсија, патријарх српски Гаврило I издао је 1651. године синђелију (патријаршку диплому) којом је митрополит Василије постављен на епархију која се зове: „Никшић, Плана, Колашиновиће и Мораче“. Митрополит Василије мудро управља епархијом, обилази свештенство, поучава народ и указује на опасност од Турака, посебно на деловање римокатоличких мисионара и њихово сплеткарење око уније.

У то време почеше турски насилиници да пљачкају и харају српске манастире и села, посебно Али-паша Ченгић, после чега ми-

трополит Василије напусти 1651. године своје станиште у манастиру Тврдошу и епархијско седиште пренесе у племе Никшића, у манастир Светога Димитрија у селу Попе, код града Оногшта (Никшић). Била су то тешка времена по православни живаљ: „Бједа велика и насиља притискаху нашу земљу, мени се чини - бележи анонимни хроничар 1651. године - да не беше тада мање озлобљење роду христијанском неголи старом Израилу у Египту“.

У тим тешким временима митрополит Василије као древни апостол обилази своје епархијане и бодри их да издрже све невоље. Мири завађена племена и указује им на праву опасност која прети српском народу и његовој Цркви. Као прави хришћанин и јерарх, он је у сваком човеку - био православни, римокатолик или муслиман - видео боголико створење и осећао нужност заједничког живљења. Муслиманско становништво је под заштитом Турака, а и Српска патријаршија, односно патријарх, под турском је државном влашћу. На римокатолички живаљ гледао је као на хришћане којима, на херцеговачком и црногорском подручју, подједнако прети опасност од Турака као и православним Србима. То његово хришћанско и људско разумевање неки злонамерници, уз неколико фалсификованих докумената, покушали су да протумаче као доказ да је митрополит Василије био близак Римокатоличкој цркви, односно наклоњен унији. Свако псеудоисторијско мудровање и сумњиво доказивање је излишно; митрополит Василије је

своју православност и оданост Српској цркви доказао својим правоверним животом и тридесетогодишњим архијерејским деловањем, а то и данас потврђује својим светитељством.

Близина монашких келија на Острогу привлачила је овог искреног подвижника. Пре него што је прешао на Острог митрополит Василије провешће краће време у манастиру Светога Луке у Жупи никшићкој. Ту, међу Бјелопавлићима, Митрополит подиже у Горњем Острогу цркву посвећену Ваведену Пресвете Дјеве - Богородице, сећајући се тако својих првих искушеничких дана у манастиру Завали, чији је храм такође посвећен Ваведену. У свом завештајном писму, митрополит Василије оставио је доста сведочанстава везаних за манастир Острог и његову прошлост. Као једног од острошких житеља наводи игумана Исаије, од „Оногшта од села Попа“, чије су мошти Турци спалили на планини. Цркву Часног Крста у Горњем манастиру подигао је игуман Исаије 1664, а 1667. године је живописана са благословом митрополита захумског Василија.

Због насиља које је чинио према манастиру извесни Раич, Митрополит намери 1664. или 1665. године да оде на Свету Гору, али одуста, решен да остане и да своје епархијане и сабраћу не оставља саме. Ипак, 1667. године због „мнози ми пакости“ - како сам каже у завештајном писму - он одлази у Пећ, српском патријарху Максиму. На путу за Пећ прати га грачанин кнез Лука Владисављевић, отац руског дипломате и гро-

фа Саве Владиславића. У Пећи се митрополит Василије пожалио Патријарху на невоље које има у Острогу; Посебно се пожали на вражегермскога кнеза Раича, који арчи манастирску имовину. Патријарх Максим је написао писмо и дао Митрополиту да преда кнезу Раичу у коме проклиње свакога ко се дрзне на манастир и његову имовину. Боравак код Патријарха искористио је митрополит Василије и да укаже на опасност која прети Српској Цркви од римокатоличких мисионара, посебно на Цетињу, затим у Требињу и осталим местима приморја. Пре него што се Митрополит вратио у Острог, кнез Раич, његови синови и унуци - сем једног у колевци - изгинули су од хајдучке дружине Баја Пивљанина.

Да би се одужио манастиру Хиландару за добијена духовна блага, митрополит Василије 1671. године обнавља пирг (кулу) Светога Георгија. Те године, 21. априла, овај угодник Божији склопио је своје уморне очи у Острогу, у Горњем манастиру, где је и сахрањен ниже своје задужбине.

После седам година светитељ Василије се три пута јавио игуману Рафаилу, старешини манастира Жупе. Игуман је потом дошао у манастир Острог и испричао да се Светитељ објавио. После седмодневног поста уз погребне песме откопаше Василијев гроб и нађоше да је Владика „целокупан и свет“. Мошти светитеља Василија стављене су у кивот и положене у Малу цркву. Због опасности од Турака мошти су неколико пута сељене. Када је Омер-паша 1852/3. године напао Црну Гору,

склоњене су на Цетиње, а у време ослободилачких ратова 1867/8. такође се мошти светитеља Василија налазе у цркви Часног Крста у Горњем Острогу, где многобројни поклоници, не само православне него и римокатолици и муслимани, долазе на поклоњење.

Култ светитеља Василија почео је да се шири у српском народу још за време његовог подвижничког живота, а посебно после престављења, када се над његовим гробом, а доцније над моштинама, многи исцелише и болни оздравише. О чудима светитеља Василија Острошког говори преко сто писама наших савременика који задобише Светитељеву милост.

Рукописно Житије светитеља Василија, по сведочењу острошких монаха, написано је у време напада Омер-паше на Црну Гору. По сачуваним прописима тог Житија Василије је рођен 28. децембра 1610. године. Живео је петнаест година у испосници у Горњем Острогу где се престабио и сахрањен 29. априла 1671. године „испод воде“. Патријарх Василије (Јовановић-Бркић) - последњи Србин на пећком трону - бежећи испред турског насиља долази у Острог, где борави шест месеци и ту саставља Службу светитељу Василију. Патријарх Василије, као духован и образован јерарх, уткао је у Службу Острошком Светитељу духовни доживљај и молитвене мисли у духу традиције црквеног песништва. Наглашени су Светитељеви подвизи и врлине, затим његово гостољубље и милосрђе. Износи са његова трпељивост према онима који су му

досађивали и праштање онима који су га вређали и нападали. Митрополит српски Михаило 1861. године, уз извесне допуне, унео је у Србљак Службу светитељу Василију Острошком. Кроз целу Службу истиче се Василијева оданост правослаљу: „Повeрено стадо утврдио си у правосвјерју“ и „јеретичку таму од њега (православља) отерао си свечесњејшиј“. Испеван је његов животопис „от јуности“ до престављења у Христу.

Сачувано је доста цркава посвећених светитељу Василију Острошком, и то: на месту Ружица у планини Сињајевини, коју су подигли Бјелопавлићи као заветну цркву, у Рибњаку код Зубаца изнад Бара коју је подигао 1886. године краљ Никола; у Никшићу, чија је градња започета 1895; у Спили код Вилуса, грађена од 1885. до 1901. године, подигло братство Ковачевићи; Обзовица код Цетиња, осветио је митрополит Митрофан 15. октобра 1906. године; у Кумбору, грађена од

1910 - 1914, освештана 1919. године; затим храм у Доброти из 1927. године, нову цркву у Доброти осветио је митрополит Данило 1970. године; у Пријепољу, освешћена 1899. године; у Благају код Мостара, освештао митрополит Серафим 1893. године; у Мишљењу код Љубиња из 1900; у Автоvcу из 1906/7, освешћена 1908. године; у Улогу код Калиновика, грађена од 1906 - 1908; у Богдашићу код Билећа; у месту Сврчуте код Херцег-Новог; у Војводе Степе у Банату; затим у иностранству: Чисхолм (Минесота) и Енциел Камп.

Најранији лик светитеља Василија налази се изнад његовог живота изведен у фреско-техници. У манастиру Морачи, на икони Успење Пресвете Богородице, рад иконописца Гаврила Димитријевића из 1713, налазе се представе и петорице светих, међу њима је и лик светитеља Василија. Икону са ликом Острошког Светитеља насликао је 1816. године Алексије Лазовић за иконостас дечанске цркве Светитеља Николаја. Сачувано је још доста икона на којима је приказан светитељ Василије, посебно у манастиру Острогу, где је 1969. године иконописац Наум Андрић израдио сцену Чуда светог Василија. Иконе са ликом светитеља Василија налазе се у манастиру Бањи, Котору, Пријепољу, Обзовици, Рисну, Кумбору и још у неким црквама у Херцеговини и Црној Гори.

Српска Црква га прославља 12. маја/ 29. априла.

„Свети Срби“
Слободан
Милеуснић

ЧУДНИ СУ ПУТЕВИ ГОСПОДЊИ

(наставак из прошлог броја)

Повратак блудног сина

*И, усџавиши, оџиде оцу своје-
му. А кад је још ђодалеко био,
уџледа ѓа оџац њеѓов и сажали му
се, и, ђоџрчавиши, заѓрли ѓа и ђо-
љуби. А син му рече: Оче, саѓрије-
иших небу и ѓеби, и више нисам до-
сџојан назваџи се сином ђвојим.
А оџац рече служама својим: Изне-
сиџе најљеџишу хаџину и обуџиџе
ѓа, и ђодаџиџе му ђрсџен на руку и
обуђу на ноѓе. И доведиџе ѓеле
уѓојено џе закољиџе, да једемо и
да се веселимо. Јер овај син мој бје-
ше мрџав, и оживје; и изѓубљен
бјеше, и нађе се. И сџадоше се ве-
селиџи.*

(Лк. 15,20-24)

У прву недјељу Никола је кренуо у манастир. На истој станици на којој је изишао, аутобус је напустило још десетак људи. „Неће ваљда сви у манастир“ – помислио је. Кад је препјешачио отприлике километар и стигао до манастира Светог Стефана, примијетио је да су сви они људи полако пристигли. И у цркви је било доста вјерника. Чак су сви знали пјесме које се одговарају на литургији.

Никола се, првенствено због осјећања властите злобе и грешности, осјећао као улез међу њима. Наравно, није појма имао ни кад се треба прекрстити ни поклоне правити, па је кришом погледавао људе око себе и опонашао их. Но, примијетио је нешто. Већина присутних је скрушено стајала, погнуте главе, са доличном пажњом и страхопоштовањем усредсређена на ток Свете литургије. Жене су, углавном, имале мараме на главама. Никола је сву службу, тј.

док је није напустио, пратио радње свештеника (јеромонаха) и вјерника и размишљао о свему. Разумљиво је да се није ни могао тек тако одједном укључити и пратити службу јер за то ипак треба мало времена.

Но брзо је одлучио да не тражи духовника послуже службе, како је раније испланирао. Осјећао је нелагодност због људи, а не треба заборавити ни ѓаволска саплитања и одговорања човјека од добрих дјела. Још ненавикнут на физички замор, који је често присутан код оних који су тек почели присуствоати службама, прије краја је изишао и пошао кући. Удаљујући се, чуо је гласове који су полако јењавали: Свјаааат! Свјаааат! Свјаааат! Свјаааат! Господ Саваот!...

+++

Поново је покушао кроз неколико дана. Одлучио је да избјегне недјељни дан, када онај вјерни дјелић народа одлази у цркву. Изишавши из аутобуса, брзо је кренуо већ познатом му стазом. Био је нервозан и напет, чак много више него кад је долазио у недјељу. Притискала га је помисао како је читава идеја о исповијести глупост. Ђаво није лако одустајао од свог вјерног и оданог роба који му је дуго и ревносно служио. Онда га је хватао стид и од саме помисли да своја зла дјела и помисли, срамне и болесне, изнесе пред свештеника. Па би опет мисли лутале и доносиле многе разлоге против исповијести. Чак су се и она мучна и тешка стања која су га морила данима и због којих се одлучио на исповијест удаљила од њега.

Заиста, тешка је и претешка човјекова борба против лукавог сатане и једино се уз помоћ Христа човјек може спасити. Мноштво сатанских стрела, које су се као смуђујуће мисли појављивале у његовом уму и

растрзавале га, учиниле су да се пред самим манастиром окрене и крене назад. Но и та одлука, на коју га наведе ѓаво, по нама несхватљивом Божјем промислу, врло брзо је требало да се окрене на добро. Кад је пришао на стотињак метара од аутобуске станице, гдје је требало да сачека аутобус за повратак, срео је старијег монаха како са видљивим напором вуче тешку торбу.

– Да вам помогнем? – упита Никола пришавши му на неколико корака, уједно показујући тим гестом да је сачувао нешто од онога што су га мајка и тета Софија училе док је био дијете. Одмах примијети да овог монаха није било у недјељу на служби.

– Нека те благослови добри Бог – рече монах погледавши у Николу – Који те је и послао мени грешном.

Ситан растом и, чини се, некако болешљив, крхак, ту и тамо би се мало накашљао. Имао је свијетле очи. Брада му још није била потпуно сиједа. По говору би се рекло да је био негдје из Босне или Крајине. Никола је узео торбу из његове мршаве руке, па пођоше ка манастиру. „Као да је камење у њој“ – помисли процјењујући тежину коју је преузео. Монах је касније у току разговора рекао да унутра носи богослужбене књиге ми-неје и *Жиџија свейџих*. Све су то велике и потешке књиге. Док су лагано пјешачили, монах га упита:

– Јесте ли то били до манастира?

– Ма, само сам мало прошетао – одговори Никола.

– Лијепо је то, дијете моје...да млад човјек иде у цркву. Данашња мода управља младе на свако зло, одвраћа их од Бога и учи их да буду дјеца сатане и да се клањају Антихристу. Млади се ругају кад им се спомене вјечна душа – рече монах.

– Истину да вам кажем, нисам ни дошао до манастира. Окренуо сам се и пошао кући. Да пуком случајношћу нисам налетео на вас, можда више никад не бих ни дошао у манастир.

Изгледало је као да је то рекао са благом дозом срдње. Ко зна шта је тиме хтио постићи. Био је и даље смућен, можда сад још више пошто је дошао у ситуацију да се опет враћа у манастир.

– Ееее, дијете моје, то, може бити, тако изгледа у твом уму као пука случајност, али, вјеруј ми, прецизно је то све уређено – рече монах, наравно, мислећи да је од Бога све уређено. – А пошто си пуком случајношћу, како кажеш, налетио на мене, изгледа да ћеш опет у манастир?

– Тако некако – одговори Никола.

– Јеси требао некога или си дошао само онако? – упита га монах, примјетивши његову смућеност и немир.

– У ствари, требао сам нешто, али сад више нисам сигуран – рече помало одсутно, па, промисливши на кратко, настави: – Хтео сам да се исповедим.

– А сад више не желиш? – приупита монах.

– Не знам – кратко одговори Никола.

– Јеси ли се некад исповиједао? – настави монах.

– Нисам – кратко одрече Никола, па, осјетивши да му је торба исцрпла десну руку, пребаци је у другу.

– Ниси никад ни постио, молио се, у цркву одлазио? – примјети монах.

– Нисам – опет исто одговори Никола.

– Па, добро, ти сам треба да одлучиш о томе. Мисли ће те смућивати указујући ти разне разлоге за или против, али ти им не дај да те узнемирују. Помисли на душу своју. Мора бити да се због нечега мучи ако се већ никад ниси исповиједио, па и о томе промисли. Знај да без исповијести гријехова није могуће очистити

ум ни срце, а без овога није могуће осјетити Божју благодат у себи. Онај ко у овом животу не повјерује у истинитог Бога узалуд се и родио, на властиту пропаст.

Никола је слушао не прекидајући га иако је био рад да више сазна, нпр. о благодати и сл.

Кад су стигли у манастир, монах га уведе у трпезарију и остави га да мало причека, а сам, узевши торбу, изиђе. Никола је остао чекати, поприлично напет, али некако се чудесно све било намјестило па није устао и отишао, као што би често чинио некад раније осјетивши немир у себи. Кроз неколико минута уђе један млађи монах и остави послужење на столу, па, благо се поклонивши, изиђе. Са послужавника се ширио мирис менте из двије керамичке шоље испуњене управо скуваним чајем. Ту је још било и слатко од шљива и једна чаша воде, ваљда да се одложи кашичица пошто се послужи. Никола је волио слатко од шљива. Тета Софија га је често правила.

Кад се старији монах вратио и понудио га, узео је двије шљиве. Могао је још, али и пошто је био понућен, одбио је. Док су пили чај, монах му је помало и пажљиво причао о православлу, о радости духовној кад се живи у Христу, о томе како се једино искрени хришћани могу радовати смрти, за коју се у овом животу пажљиво припремају... Никола га је слушао, а кад старац направи паузу, испрва несигурним гласом рече:

– Имам да исповедим много тога. Већ дуже време душа ми се страшно мучи и никако не налазим мир. Знаш и да је све то заслужено, али стид ме је да тражим опрост након свега што сам починио.

Можда је хтио још нешто рећи, али би му тешко па стаде. Монах, пак, рече:

– Дијете мило, ниједан гријех не може надвладати Божје милосрђе. Он од тебе тражи само искрено по-

кајање и признање својих сагрешења. Да, препознајући зло, окренеш се добру. Зато, исповиједајући своје гријехе, ти својим разумом свједочиш о злу својих сагрешења. Ти признајеш Господу да си свјестан зла и молиш Његову помоћ да те заштити од сваког гријеха који душу помрачује и за пакао припрема. Свети апостол Јаков пише у својој посланици: *Покориће се, дакле, Богу, а усмиривиће се ђаволу, и побијећи ће од вас. Приближиће се Богу, и Он ће се приближити вама. Очистиће руке, збријешице, поправиће срца вама, дводушници* (Јак. 4,7-8). Не оклијевај да то примијениш на себи. Ако будеш читао *Светло писмо* и *Житија светих*, сазнаћеш много о злоби и лукавству врађем, који те саплиће на путу ка Богу, ка спасењу. Тамо можеш наћи и примјере великих грешника који су се покајали и чистоћом свог каснијег живота у покајању испросили милост у Бога. Али потребно је покајање и молитва за опрост. Рецимо, ако сагријешиш неком пријатељу и касније ти буде жао, прије него затражиш опроштај, ваљда ћеш му признати своју кривицу, последије чега можеш очекивати опрост. Измирење човјека са Богом исто захтијева такав поступак. Зато сада одбаци смутњу и сва лукавства вражија и пођимо у цркву.

Иако несигуран и напет, послушао је позив и кренуо за монахом. Кад су ушли у цркву, монах прво учини поклоне и цјелива икону храмовне славе на средини, па оде иза иконостаса. Вратио се са нечим око врата (епитрахил) и неком књигом у руци (требник), па позва Николу да приђе до цјеливајуће иконе.

– Пољуби крст и икону и клекни – рече му монах.

наставак на 54. страни

ОСНОВНА ИСТИНА ПРАВОСЛАВЉА - БОГОЧОВЕК

Све се истине Православља изводе из једне истине и свде на једну истину, безграничну и вечну. Та истина је Богочовек Христос. Ако до краја проживите ма коју истину Православља, мораћете пронаћи да је њено срце - Богочовек Христос. Уствари, све истине Православља нису ништа друго до разне варијанте једне Истине: Богочовека Христа. Православље је Православље Богочовеком. И ничим другим и никим другим. Отуда је друго име Православља - Богочовештво. У њему ништа не бива по човеку и од човека, већ све долази од Богочовека и бива по Богочовеку. А то значи: основну, вечну истину живота и света човек доживљује и сазнаје само помоћу Богочовека, у Богочовеку. Још нешто: потпуну истину о човеку, о циљу и смислу његовог постојања, човек дознаје једино кроз Богочовека. Без Њега и изван Њега нема правог човека, јер је човек прави човек само Богочовеком и у Богочовеку. Ван Њега човек се претвара у привиђење, у страшило, у бесмислицу. И место човека ви налазите отпатке човека, одломке човека, огризине човека. Отуда је и право човештво једино у богочовештву. И нема другог под небом.

Зашто је Богочовек основна истина Православља? Зато што је решио сва питања која муче и гризу дух људски: питање живота и смрти, питање добра и зла, питање земље и неба, питање истине и лажи, питање љубави и мржње, питање правде и неправде.

Једном речју: питање човека и Бога. Зашто је Богочовек основна истина Православља? Зато што је својим земаљским животом најочигледније показао да је Он оваплоћена, очовечена, оличена вечна Истина, вечна Правда,

вечна Љубав, вечна Радост, вечна Сила: Свеистина, Све правда, Све љубав, Сверадост, Свесила. Сва божанска савршенства Он је сneo с неба на земљу. И не само сneo, него нас и научио, и дао нам благодатне силе да их претварамо у свој живот, у своје мисли, у своја осећања, у своја дела. Отуда је наш позив: оваплотити их у себи, и у свету око себе.

Погледајте најбоље међу најбољима у роду људском. У свима

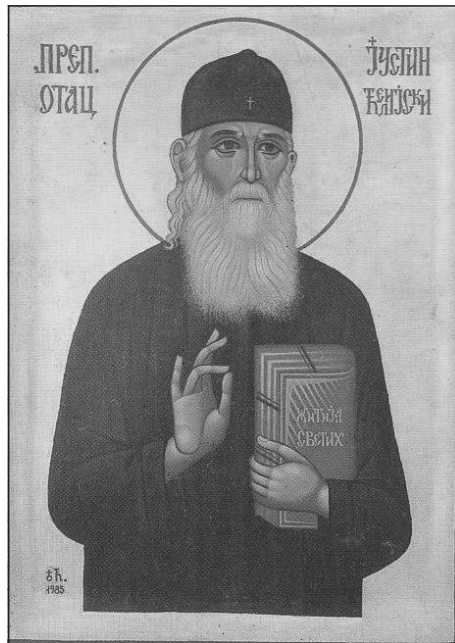
њима Богочовек је то што је најбоље, и најглавније, и највечније. Јер је Он - светост светитеља, мучеништво мученика, праведност праведника, апостолство апостола, доброта добрих, милосрђе милосрдних, љубав љубећих. Зашто је Богочовек све и сва у Православљу? Зато што је Он, као Један од Свете Тројице, оваплоћени Син Божији, незаменљив и као Бог, и као Утешитељ, и као Заштитник, и као Учитељ, и као Спаситељ. Измучен земаљском трагиком, човек једино у Њему, свемилоствитом Господу Исусу, налази: Бога који може истински осмислити страдање, Утешитеља који може истински утешити у свакој невољи и тузи, Заштитника који може истински заштити од сваког зла, Спаситеља који може истински спасти од смрти и греха, Учитеља који може истински научити вечној Истини и Правди.

Богочовек је све и сва у Православљу, јер је безмерно увеличао човека: уздигао га до Бога, учинио га богом по благодати. И то остварио не потцењујући човека на рачун Бога, већ испуњујући човека свим божанским савршенствима. Као нико, Богочовек је прославио човека: даровао му Живот вечни, Истину вечну, Љубав вечну, Правду вечну, Радост вечну, Добро вечно, Блаженство вечно. И човек је Богочовеком постао божанско величанство.

Док је основна истина Православља Богочовек, дотле је основна истина сваког инославља човек, или разломци његовог би-

ћа: разум, воља, чула, душа, тело, вештаство. Нигде интегралног човека у инослављу; сав је разбијен у атоме, у делиће. И то све у славу величине човекове. Али, колико је бесмислица „уметност ради уметности“, толико је бесмислица и „човек ради човека“. Тај пут води у најкукавнији пандемонијум, где је врховни идол човек. А нигде кукавнијег идола од њега. Почетна је истина Православља: човек није ради човека, већ ради Бога. Или потпуније: ради Богочовека. Зато ми у име човека остајемо уз Богочовека. У Њему је једино могућа разумност човечијег бића, у Њему је једино могуће оправдање човечијег постојања. У ту истину се стичу све тајне неба и земље, све вредности свих светова о којима човек може мислити, све радости свих савршенстава која човек може постизати. Посредно и непосредно, у Православљу је Богочовек све, и у Њему онда и човек, а у инослављу је само голи човек. У самој ствари, Православље и није друго до чудесна Личност Богочовека Христа, продужена кроз све векове, продужена као Црква. Православље има свој печат и свој знак по коме се распознаје. То је светли Лик Богочовека Исуса. Све што тога Лика нема, није православно. Све што нема богочовечанске Правде, Истине, Љубави, Вечности, није православно. Све што хоће да Богочовеково Еванђеље оствари у овом свету метода овога света и метода царства овога света, није православно, већ значи робовање трећем ђаволом искушењу. Бити православан значи: имати стално Бого-

човека у души, живети Њиме, мислити Њиме, осећати Њиме, делати Њиме. Другим речима: бити православан значи бити христовосац и духоносац. То човек постиже када у телу Христовом - Цркви, васцело биће своје испуни

Богочовеком Христом од врха до дна. Стога је православни човек стално разапет молитвама између земље и неба, као дуга која везује врх неба са понором земље. И док телом молитвено хода по тужном мравињаку земаљском, он душом борави горе где Христос седи с десне стране Бога, јер је живот његов сакривен с Христом у Богу (Кол. 3:1-3)

Богочовек је осовина свих светова: од атомског до херувимског. Откине ли се од ње ма које биће, отискује се у ужас, у муке, у патње. Откинуо се Луцифер и - постао је Сатана; откинули се анђели и - постали су ђаволи; откинуо се у многومه човек и - постао нечовек. Откине ли се од ње ма

која твар, неминовно се сурвава у хаос и тугу. А кад се народ, као целина, одрекне Богочовека, онда се његова историја претвара у путовање кроз пакао и његове страхоте.

Богочовек је не само основна истина Православља, него и сила и свемоћ Православља, јер једино Он спасава човека од смрти, греха и ђавола. То никада није могао, не може, нити ће икада моћи учинити човек, ма који човек, нити човечанство као целина. Пораз је увек крај човекове борбе са смрћу, грехом и ђаволом, ако је не води Богочовеком. Само Богочовеком Христом човек савлађује и смрт, и грех, и ђавола. Отуда је смисао човека: испунити се Богочовеком, у телу Његовом - Цркви Православној, преобразити се Њиме кроз благодатне подвиге, освемоћити се Њиме силом Духа Светога, обесмртити се, обожити се, обогочовечити се. То је смисао, прави смисао и васцелог рода људског. То и радост, једина радост у овом свету безмерне туге и отровне горчине.

Православље је Православље Богочовеком. И ми православни, исповедајући Богочовека, посредно исповедамо христоликост човека, божанско порекло човека, божанску узвишеност човека, а тиме и божанску вредност и неприкосновеност човечије личности. Уствари, борба за Богочовека је борба за човека. Не хуманисти, већ људи Православне богочовечанске вере и живота боре се за право човека, човека боголиког и христоликог.

*Прејдобни
Јустин Ђелијски*

СИЛА ЈЕВАНЂЕЉА

Ово сам преузео из књиге „Приче скитнице свом духовном оцу“. Та књижица (у два дијела: први - 184, а други - 162 странице) прича о сили Исусове молитве. О њој мало ко зна. Зато сам одлучио да из ње препишем причу о чудесном догађају - о сили књиге Јеванђеља над бјесовима. Ево шта је испричао сам учесник тог чуда:

Љубави обилни Господ, Који хоће да се сви спасу и у разум истине да дођу, открио је мени по милости Својој ово познање - о сили Јеванђеља - чудесним начином, без икаквог посредништва људског.

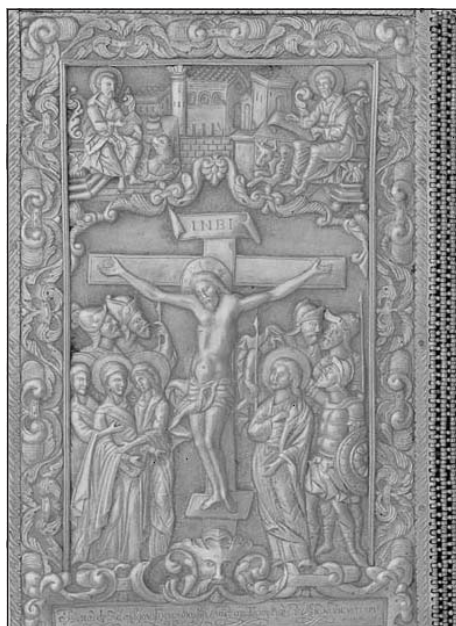
Пет година сам био професор у лицеју, и пролазио животни пут мрачним стазама разврата, забављајући се метежном философијом, по распућима свијета, а не по Христу. И, вјероватно бих и погинуо потпуно, да нисам живио са побожном матером својом и сестром својом, поштенom и побожном дјевојком.

Једном, шетајући се по булевару, срео сам се и упознао са прелијепим младим човјеком, који је о себи рекао да је Француз, ухапшени студент, који је недавно утекао из Париза и који за себе тражи посао гувернанта. Његова изузетна образованост ми се свидјела, и ја сам га позвао да буде гост код мене. Зближили смо се.

У току два мјесеца он ме је често посјећивао; понекад смо се заједно шетали, скитали; заједно смо ишли у друштва, разумије се, најраспуштенија.

На крају, он је дошао код мене и позвао ме у једну од таквих ја-

збина; да би ме брже убиједио, почео је да хвали изузетну веселост и пријатност мјеста на које ме је звао. Након што је проговорио неколико ријечи, одједном је почео да ме моли да изађемо из мог кабинета, у којем смо сједили, и да пређемо у примаћу собу. То ми се учинило чудно. Ја сам га, ре-

кавши да сам ја већ примјетио да он никако не воли да сједи у мом кабинету, питао: шта је томе узрок? Додатни разлог да га задржим у кабинету још је био и то што је примаћа соба била у сусједству са собама мајке и сестре и не би било прилично тамо разговарати о таквим празним темама. Он је, пак, наставио да инсистира да изађемо, наводећи разноразне изговоре, да би, напokon, отворено рекао слједеће:

- Ево, код тебе, на полици, међу књигама, постављено је Јеванђеље. Ја тако поштујем ту књигу, да

ми је тешко да у њеном присуству разговарамо о нашим расијаним предметима. Изнеси је, молим те, одавде, и тада ћемо говорити спокојно.

Ја сам се, вјетропир, осмјехнуо на његове ријечи, узео са полице Јеванђеље и рекао: што ми не рече раније! И давајући му је у руке, рекао: на, сам је однеси у другу собу!

Само што сам га дотакао Јеванђељем, он је истог тог тренутка ишчезао.

То ме је тако запрепастило, да сам од страха пао на под и оне-свјестио се. Укућани су, чувши шум, утрчали у кабинет, и тек након пола сата су ме освјестили. Напokon, када сам се дозвоа, осјетио сам тако јак страх, трепет, мучно узбуђење и потпуно одузете руке и ноге, да се уопште нисам могао помјерити. Доктор којег су позвали дао је дијагнозу: парализа, изазвана неким великим потресом или страхом.

Читаву годину послје тог случаја, уз брижљиво лијечење, ја сам лежао без икаквих побољшања, тако да сам схватио да је било неопходно да дам оставку и напустим научну каријеру.

Остарјела мајка моја ускоро је умрла. Сестра је „расположила посветити себе манастирском животу“. Постепено, и ја сам „потпуно оздравио“. И одлучио се да „посветим себе отшелничком животу“... Сада се крећем према осамљеном скиту који стоји близу Соловјецког манастира на Бијелом мору, и зове се Анзерски.

*Архиепископ
Венијамин
(Федченков)*

ИСКУШЕЊЕ ВРАГА

Ја сам још био млад јеромонах и служио сам као секретар код архиепископа Финског (касније патријарха) Сергија. Он је био члан Синода. Живео је на Ярославском подворју, и ја сам био са њим.

Једне вечери долази сеоска жена, неких 45-47 година. Висока, здрава, али веома смирена. Муж њен, такође висок, био је ватрогасац у бродоградилишту, такође скроман. Они су се одлично слагали; дјеце нису имали - Бог није дао! Станчић, прилична плата, здрави. Рекло би се - све у реду. Али, једног дана, док јој је муж био на послу, она, сједећи у „првом углу“, пред иконама, код десног прозора, одједном поче да прича сама са собом:

- Како ми само добро живимо!

Одједном, из иконе Јована Претече, савршено јавно, као да је жив, излази Крститељ, у свој својој величини, и говори јој:

- Ако добро живите, принеси жртву Богу - исјечи се!

Њој је дошло тако лоше, и срце је тако мучно почело да туче, да је узела нож и спремила се да се њиме удари у груди...

Не сјећам се сада - шта ју је спријечило да то учини.

Али тек тада су почеле да јој се привиђају разне ствари: мачка по плафону трчи са главом окренутом наопачке, у храму са плафона пада корпа пуна краставаца и т.д. Иконе Јована Крститеља је она почела да се боји. Ја сам јој рекао да је донесе код мене. Икона је била велика, остакљена, у смеђем раму.

И пита она мене: шта да ради? Ја сам био млад монах, и нисам могао да јој кажем ништа посебно, те сам јој зато дао савјет да се

Св. Ирина побеђује врага

исповиједи и причести, а онда ћу ја са њом поћи у стан, одслужити молебан и пошкропити стан светом водицом. Послушала је, без поговора. Код мене се исповиједала. Каква чистота и смирење! Дивио сам се. Послије причешћа пошли смо код ње да одслужим молебан.

Прошла је једна недјеља. Она је поново дошла у наш храм. Питао сам је - како је стање код ње. Она је спокојно одговорила:

- Све је у реду!

Послије сам ја питао свог духовног оца: зашто се то њој десило? Он ми је одговорио: зато што се она похвалила да „добро живи“. Ђаво не може то да поднесе и последице таквих похвала настоји да нанесе што више зла.

Али крај приче се није ту одиграо, него у Валаамском манастиру. Тамо сам видео једног јуродивог, 30-годишњака... Лежао је у великој грозници (вјероватно му је температура била око 40°C?). Усред збрканог и неповезаног разговора, он се одједном окреће ка мени, и почиње да ми говори:

- А ја знам једну жену; код ње су мачке трчале по плафону, краставци падали у цркви и још свашта нешта...

Ја сам се запрепастио! Он никада није био у Санкт Петербургу (родом је из Олењецка); ја у то вријеме нисам чак ни мислио о њој, нити ми је падала на памет та жена! Одједном, он, паметно ме гледајући у очи, говори, као савршено здрав:

- А ти мислиш да си велико дјело учинио?

Ја ћутим, задивљено гледам у њега.

- Да је претрпјела, из ње би изашла мученица, а сад - нема страдања, нема ни награде!

И опет је почео да говори као да је луд.

*Архиепископ
Венијамин
(Федченков)*

ДУХ СВЕТИ ДО ДАНАС ДИШЕ У ЦРКВИ

У Цркви живи Дух Божији. То није сува и празна догматска претпоставка, сачувана само због уважања према прошлости. Не, то је заиста истина, опитно доживљена од стране сваког ко се прожео црквеном свешћу и црквеним животом. Благодатни живот Цркве чак и не може бити предмет сувог научног изучавања. Он је доступан само опитном изучавању. О животу благодати, који се јасно осећа, људски језик увек може да се изражава магловито и нејасно. Црквени живот познаје само онај, ко га поседује. Њему нису потребни докази тог живота, док је човеку који га не поседује, он скоро недоказив. Зато за члана Цркве задатак целокупног његовог живота мора да буде - постојано се све више и више сједињавати са животом Цркве а у то исто време и за друге проповедати управо о Цркви, не замењујући је хришћанством, не замењујући је сувим и апстрактним учењем. Овде не треба чинити никакве уступке. Нема хришћанства, нема Христа, нема благодати, нема истине, нема живота, нема спасења - ничега нема без Цркве и све то је само у јединој Цркви!

Исувише често говоре о недостатку живота у Цркви, о „оживљењу“ Цркве. Све те речи нам је тешко да схватимо и веома смо склони да их признамо потпуно бесмисленим. Живот у Цркви никада не може пресахнути, јер до краја века у њој пребива Дух Свети (Јн. 14:16). И живот постоји у Цркви. Само нецрквени људи не примећују тај живот. Живот Духа Божијег несхватљив је душевном човеку, тај живот му се чак чини јуродством, јер је доступан само духов-

ном човеку. Нама, људима душевног начина мишљења ретко се даје осећање црквеног живота. Међутим, и сада људи, простог срца и побожног живота, постојано живе тим осећањем благодатног црквеног живота. Ту црквену атмосферу, то црквено дисање посебно осећаху у манастирима. Ето где се убе-

Светија Тројица

ђујеш у силу и стварност благодати Божије, која живи у Цркви! Дивиш се и благодариш Богу, када видиш да црквени живот истински препорађа човека, чини га „новом твари“. Ту се посвећује ум, стварају се високи, чисти погледи, срце се умекшава љубављу и радост силази на душу. Они који су одступили од Цркве, који се горде својом просвећеношћу, у стварности су неупоредиво нижи и грубљи од неписменог монаха који живи црквеним животом.

Не, по нашем мишљењу не треба говорити о недостатку живота у Цркви, већ само о недостатку црквене свести код нас. Многи

живе црквеним животом, чак и сасвим јасно не схватајући то. А ако чак и живимо свесно црквеним животом, ми мало проповедамо о благу таквог живота. Са онима који су вани, обично се споримо о хришћанским истинама, заборављајући црквени живот. Учење, теорија, догмат у нашим очима као да стоји изван црквеног живота. Ми смо такође понекад у стању да Цркву заменимо хришћанством, живот - апстрактним учењем.

Наша несрећа је у томе што ми сами мало ценимо Цркву и велико благо црквеног живота. Не исповедамо своју веру у Цркву смело, јасно и недвосмислено. Верујући у Цркву, ми као да се стално извињавамо због тога што још увек верујемо у њу. Читамо 9. члан Символа вере без посебне радости, па чак и са изгледом кривца. Црквеног човека сада често сусрећу са ускликом тургењевског тихотворства у прози: „Ви још верујете? Ви сте потпуно заостали човек!“ И да ли многи имају толико храбрости да смело исповеде: „Да, верујем у једну, свету, саборну и апостолску Цркву, припадам светој православној Цркви и зато сам - најпрогресивнији човек, јер је само у Цркви могућ тај нови живот, ради кога је Син Божији дошао на грешну земљу. Само у Цркви је могуће доћи у пуну меру раста Христовог, па следи да је само у Цркви могућ истински прогрес, истинско спасење!“

Зар нисмо чешће на питање: да ниси и ти из ученика Христових? - ми спремни да се кунемо и заклињемо: „Не знам човека“?

*Свешћеномученик
Иларион Тројицки*

„ПРОМРЗЛИ“

Овај случај ћу испричати сажето - дугачак је.

У Уфимској области (било је то седам година прије револуције), на једном црквеном салашу је живио црквењак. Са њим је живјела жена, четворо (чини ми се) дјеце и баба. Живот им је био тежак. На несрећу, он је још био и алкохоличар. Са њим је пила и мајка. Пећ се слабо ложила. Зиме се баба пела на пећ, код ње су се пела дјеца: Христина (12 година), Стјепка (7 година) и Марија (3 године); четврто дијете су још носили на рукама.

Отац је умро. Живјети је постало још теже. Дјецу су пустили по свијету да просе. Ишла је и малена Марија. Увече су се враћали кући и промрзли се пели код бабе на пећ. А баба их је учила молитвама. Посебно им је заповиједала да читају „Богородицу“.

Послије, када је отац умро, мајка се са троје дјеце запутила у град Уфу и наумила је да дјецу остави у неко прихватилиште. Обилазила је свуда, гдје је само могла. Свуда су је одбијали - нема мјеста! А већ је наступала ноћ. Тада им је купила по перетак и рекла да је чекају, а сама се вратила кући, бацивши их тако на вољу судбини...

Дјеца су чекала, и чекала мајку, а онда почела сама да иду по граду и да је траже. Била је зима, недјеља до Божића. Случајно су наbasали на храм Успења Богородице.

Најмања, Марија, прича како им је баба говорила да када им је најтеже читају „Богородицу“. И они утроје почеше да читају ту молитву. Одједном, из цркве излази „тета у црном“, са покривеним ли-

„Христос благовести децу“

цем, - како су послје они причали о Њој, - узима за руку Марију и све троје води у кућу насупрот цркве, отвара капију и уводи све троје у кућу, а Сама - нестаје. Газдарица куће је лежала болесна у кревету. У кухињи су се чули разговори, шум, плач... Коњушар, Татарин Абдул, већ је хтио да води дјецу у полицију, али се за њих заступила управница куће, Анисија Ивановна. Газдарица је позвала собарицу Пашу у спаваћу собу, код себе, и наредила да дјецу оставе у кући. Окупали су их, обукли у чисту

одјећу и легли их да спавају. Газдарица је преко телефона замолила архијереја Н-а да дође код ње. Он је настојао да све разјасни. Позвали су стражара. Те вечери уопште није било службе, а од „тете у црном“ на снијегу није остало никаквих трагова.

Архијереј је одмах закључио да је то била Мајка Божија, зато што су дјеца читала „Богородицу“.

Сљедећег дана архијереј је пошао у женски манастир. Христину су упутили у школу при манастиру, Марију је узела мајка благајника, вјерујући да ће због тога оздравити њен болесни брат. Пред крај дана су се из зимског лова вратили муж и син газдарице. Стјепку су примили у прихватилиште.

Мајка, која је покушала да преко дјеце експлоатише „госпуду“, била је одвојена од њих. Њима су дали ново презиме: „Промрзли“.

Нећу причати шта је даље било. Поменућу само једно: брат благајникове жене К-ој (не знам да ли је то био тај због којег је жена узела на васпитање Марију или други) дошао је у нашу, најсиромашнију цркву и молио је да му се пружи уточиште. Примили смо га. На тај начин, Божија је Мајка одблагодарила жени благајника.

Све је то причала газдарица, у чију су кућу и примљена дјеца. Она је и дан-данас жива. Иде јој деведесета година.

Архиепископ
Венијамин
(Федченков)

ОПИРАЊЕ ЛАЖНОМ ЈЕДИНСТВУ

Нека буде уније... али на начин на који ђо Христос жели: далеко од сваког земаљског циља и сваког компромиса... јединство мора бити прво тријумф истине, а ђом тријумф љубави која произилази из јединства вере.

Старац Филотеј Зервакос
(1884-1980) из отвореног писма
Патријарху Атинагори,
26. септембар 1966.

Прво што морамо учинити јесте да се молимо и покајемо свим својим срцем. Затим се морамо обратити својим јерарсима - ко год они били, гдегод они били - да учине све што је у њиховој моћи да се осигура отворена и јавна осуда Баламандског Споразума и свега осталог што циља на „јединитељску грозницу“. Није довољно да само овај или онај епископ у Сједињеним Државама каже: „Па, шта год Патријарх Вартоломеј ради није наша брига; то са нама нема никакве везе“. Оно што било који Патријарх ради, утиче на све нас на овај или онај начин. Сви смо део истог Тела Христовог, и због тога смо сви одговорни за Веру, од најанонимнијег лаика до јерарха на највишем положају. Сви пред Богом имамо одговорност за драгоцену благо Православног Хришћанства. Они међу нама који се плаше да проговоре морају скупити храброст по угледу на веома цењеног Старца Филотеја (Зервакоса) Грчког (+1980.), који је смело укорио Патријарха Атинагору и остале због компромитовања Православља. У вези са овим, Старац је рекао:

„Хвала сведобром Богу, даваоцу благослова и дарова, који ми је дао вере, храбрости и снаге да говорим против... поглавара... Цркве и да се не плашим“.

Требало би покренути процес образовања - процес који, прво, укључује већи број бољих поука, које се тичу природе Цркве и њених граница; такође морамо верне поучити о правој природи римокатолицизма и специфичним начинима на које се оно разликује од Православља. Друго, морамо почети да читамо духовне текстове - нарочито Житија светих - који нам остављају „укус“ истинитог Хришћанства. Стицањем овог укуса можемо почети да развијамо „Православно чуло за укус“ и разлучујемо шта је Православно, а шта није.

Ово није време за половична мерила. Православни свештеници који својој пастви кажу да може похађати римокатоличке (или епископалне) цркве ако у близини нема Православне парохије, морају бити исправљени и укорени ако наставе са овом озбиљном грешком. Свештеници се морају подсетити да, ни под каквим околностима, не смеју дати Свето Причешће неправославнима. Такође, они који римокатоличким и протестантским тражитељима кажу да остану у својим црквама и да се не обрате у Православље, морају бити строго укорени. У питању су бесмртне душе!

1976., покојни Митрополит Руске Заграничне Цркве, Филарет, написао је следеће:

Знамо да неке међу вама привлачи тзв. „екуменизам“. Потпуно разумемо да (неки) желе да осете подршку ближњег, неког ко је такође верник, макар и на неки други начин (него што сте ви). Против овога се не може приговорити... Међутим, чак и у најбољим међусобним односима, постоји граница коју један Православни Хришћанин не може прећи, где „светиња над светињама“ истинске Вере почиње. Ево шта је Св. Јован Кронштатски рекао о овоме (пре више од сто година): „У много Православних Хришћана права Вера је преобразена у некакву индиферентност, индиферентност према било којој вери, римокатоличкој, лутеранској, јеврејској, муслиманској, па чак и паганизму. Чујемо да се у свакој вери може угодити Богу, што је исто као да је свака вера једнако богоугодна, и као да лаж и истина, праведност и неправедност могу бити исте пред Богом“...Наша је дужност да вас упозоримо да римокатолицизам тренутно пролази кроз страшну кризу...

Реч „екуменски“ значи „који припада или који је прихваћен од Хришћанске Цркве широм света“. Ово осликава правило вере дато од Светог Викентија Леринског: хришћанска истина је оно „у шта верују сви, увек и свуда“. Ово је омиљена дефиниција овог термина и једина његова патристичка дефиниција. Нажалост, „екуменски“ добија посве ново значење у другој половини двадесетог века. Под утицајем Свет-

ског Савеза Цркава, „екуменски“ сада значи следеће: јединство Христове Цркве је уништено кроз векове; све Хришћанске Цркве су мање или више једнаке и свака има макар „део“ истине; због тога, све деноминације морају бити уједињене да би се поново задобила или обновила „пуноћа“ која је некада постојала. Ово је екуменизам савременог доба и веома је опасан.

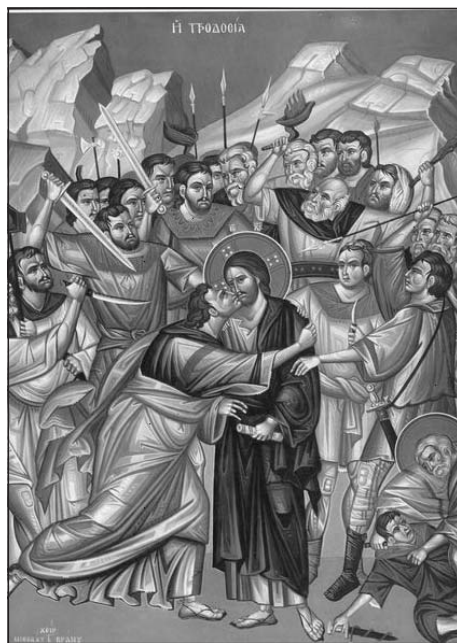
Сјајни пример прве и праве врсте екуменизма је Свети Марко Ефески, о којем је већ било помена. Следи део писма Светог Марка на тему правог екуменизма. Оно је данас значајно исто колико и пре пет стотина година - значајно православним хришћанима који се налазе на рубу новог „лажног јединства“, а такође значајно и побожним римокатолицима који заклињу небо да им оно покаже пут кроз ово узнемирујуће време:

„Дакле“, пише Св. Марко, „докле год је ово оно што вам је заповеђено од Светих Апостола - стојите право; чврсто се држите Предања које сте примили, како писаног, тако и усменог, да не бисте били лишени ваше постојаности ако budete преварени обманама безаконика. Нека би Бог, који је свемоћан, њима (римокатолицима) омогућио да спознају своју обману; и избавивши нас од њих као од злог короа, нека би нас скупии у Своје житнице као чисту и корисну пшеницу, у Исусу Христу, нашем Господу...“

У храбром духу Светог Марка, представници Грчке Православне Цркве у Сједињеним Државама, који су похађали северноамер-

ичку Научну Конференцију о вери и поретку 1957., дали су запажену изјаву на тему дијалога и хришћанског јединства, наведену ниже.

Драго нам је да учествујемо на научној конференцији, јер би сви хришћани требало да теже јединству. С друге стране, осећамо да је читав програм предстојеће дискусије заснован на једној тачки гле-

Јудино издајство

дишта коју не можемо савесно признати. „Јединство коме ми тежимо“ је за нас дато јединство, које никада није било изгубљено, и ... које не би могло бити изгубљено. Ово јединство у Цркви Христовој је за нас јединство у историјској Цркви, у пуноћи вере, у пуноћи непрекидног светотатинског живота. За нас, ово јединство је отеловљено у Православној Цркви ... Признајемо, наравно, да је јединство хришћанског света раскинуто ... али не призна-

јемо да је јединство Цркве, а прецизније „видљиве“ и историјске Цркве, икада прекинуто или изгубљено...

Са скромношћу изражавамо убеђење да Православна Црква може дати специјалан допринос ствари хришћанског јединства, јер она, од Педесетнице, поседује право јединство, које је Христос одредио... (Због тога) све хришћанске групације ван Православне цркве могу поново задобити своје јединство једино ступањем у окриље (Православне Цркве). Ове речи написане су пре само тридесет седам година. Скорије, касних шездесетих, Старац Филотеј запазио је: „Нека буде уније... али на начин на који то Христос жели: далеко од сваког земаљског циља и сваког компромиса... Остајући укорени и непоколебљиви у нашем Православљу, такође дајемо прилику било коме од јеретика да се пробуди и буде утеловљен у Једну, Свету, Саборну и Апостолску Цркву, тако да могу пронаћи своје спасење“. Видите, онда, још једног правог екуменисту, који, из љубави, призива све пуноћи Истине.

Углавном, северноамеричко Православље је било заокупљено очувањем етничког идентитета и националних корена или, у скорије време, фасцинирано могућношћу јурисдикционог јединства, око кога се пуно дискутовало. Међутим, као Нерон, ми смо гуслали док је Рим горео, јер је у међувремену постојао „спор али свестан покрет да се Православље духом приближи променама у савременом световном животу (осигуравајући будуће) погубне духовне

последнице: губитак Православне свести међу клиром и лаицима једнако“. Овај недостатак праве побожности произвео је нашу срамну небригу за политички екуменизам. Ово је растућа криза, и она није поверена ни једној јурисдикцији, то је свеправославни проблем, а он сада достиже погубне пропорције: дух који напредује - могло би се чак рећи и демон дух посветовњачености напада сваки аспект црквеног живота.

Ова посветовљаченост део је једне нове врсте Православља које се данас проповеда, и она за последицу има „сахаринско, сентиментално, ружичасто обојено неохришћанство лишено сваког труда и борбе, имагинарну, свеокружујућу псеудохришћанску љубав. (Варамо се када мислимо да) није неопходно трудити се око себе, и да духовна борба није потребна“. Па ипак има много Православних Хришћана у овој земљи који никада нису поучени

другачије! „Наша вера“, не смео никада заборавити, „је вера святих подвижника...“ Ово је њена срж, и то је једна од критичних ствари које нас одвајају од римокатолицизма. У тој мери у којој смо дозволили да та аскетска димензија буде изгнана из наше средине, у тој истој мери смо неспособни да видимо шта нас дели од католицизма, јер, у бити, почињемо да изгледамо, осећамо и да се понашамо као савремени римокатолици - само са „источним“ инстинктом. Место што тежимо штетном пријатељству са римокатолицима под њиховим условима, требало би њих привући нама, Спасоносној Лађи Спасења.

Исувише је нас, којима недостаје довољно развијена Православна свест да бисмо били свесни садашње екуменистичке претње нашој Вери. Не само да је развој такве свести увелико ометен релативизмом и материјализмом (супротно аскетизму) којима је

наше друштво засићено, већ нас је наша природна људска чежња за миром и складом, за љубављу и братством начинила рањивим на екуменистичку „слаткоречивост“. Неадекватно познавање историје Цркве и слабо разумевање Православне еклисиологије доводи нас сада још у већу опасност. Браћо и сестре, наша света Православна Вера је у питању! Не можемо себи приуштити да будемо наивни, а незнање није блаженство оно је самоубиство. А баш ово незнање омогућило је да данас око нас видимо „уједињитељску грозницу“ у порасту.

Многи од нас, можда сви ми, научили су да небитне ствари воле више од светости и онога што није од овога света. Брига за нашу удобност и материјално благостање важнија нам је од Истине. Овако, многи пасивно толеришу овај опасни и лажни екуменизам, како би маскирали нашу сопствену грешност и одсуство покајања. Уместо тога, пуни смо самозаслепљености и уображености. А ово је постала замена за прави духовни живот. Управо је ово - умртвљење душе и овосветска субјективност римокатоличке Цркве - оно што нам је тако привлачно, тако заводљиво. Заборавили смо речи Светог Јована Кронштатског:

„Браћо моја, једино Православна Вера прочишћава и освећује људску природу затровану грехом, обнавља трулежне, просветљује оне који су у мраку, исцељује оне који су рањени грехом, огрејава промрзле, и уједињује оне који су се одвојили од Бога“.

*Пројоројереј
Алексеј Јанџ*

Тајна вечера

ПОУКА О ПУТУ СПАСЕЊА

Који се спрема на пут, да би успешно завршио своје путовање, треба да познаје тај пут, да зна његов правац и дужину, а исто тако и све што се може срести на њему, а при самом путовању треба пажљиво гледати и пут и оно што се око пута налази, чиме је пут окружен. Тако и хришћанин који жели да достигне живот вечни, треба да зна и пут који овоме води и све што се њега дотиче, све што је изнад њега, око њега и испред њега - треба осветлити умну атмосферу скупљањем здравих појмова о свему што постоји и што се догађа - треба знати: шта је Бог, шта је овај свет, како он постоји и куда води? Шта смо ми, зашто смо овде и шта нас чека иза гроба? Како треба да се односимо према свему што нас окружује - према врховном Бићу - Богу, према нашој браћи - људима и према невидљивом свету - анђелима и светитељима. Ко све ово зна, тај путује при светлости; ако не зна седи у тами; и ако би помислио да иде, спотакнуће се, зато што му је тама заслепила очи. А само хришћанство разгони ову tamu, дајући на све ово истинске одговоре у своме учењу. Оно учи да је Бог, коме се у Тројици клањамо, Отац, Син и Свети Дух, који је све створио речју својом, све одржава силом речи своје и све води своме у напред одрђеном назначењу, чак чува човека, и палоба, натприродно га подиже и обнавља у Христу Спаситељу, учи га откривењима и учи заповестима, којима су одређени сви његови обавезни односи и указан пут којим треба да иде.

Скуп ових појмова и јесте светлост која нам указује пут и осветљава га. Према томе упознај православно хришћанско учење и прихвати га свим срцем и видећеш пут у царство, и све што окружава овај пут и све што те води њему. То је прво.

Св. Јован на Христјовим ђрудима

Али нека неко и зна пут, и нека је тај пут осветљен, каква је корист од тога ако он нема снаге да иде њиме? Болестан, ослабљен, без ногу, који лежи украј пута којим треба ићи, да ће погинути ако не иде - само ће се још више жалостити због тога што зна и види пут, а не може да иде њиме. У таквом би положају били и ми ако би нас Господ просветлио светлошћу знања, а не би нам дао снаге да идемо по указану ове светлости; јер сами собом не можемо ићи, немамо снаге, ми смо ослабљени, резбијени. - Али не плашите се! Све божанске силе по-

ребне за живот и побожност, припремио нам је Господ, који нас је позвао у своју славу. (ИИ Петр. 1,3), и сваком верујућем дају се у светим тајнама црквеним, дају се посебно, у таквом обиљу, колико ко жели и може да смести. Крштење препорађа, миропомазанье укрепљује, свето причешће најприсније сједињује са Господом Исусом Христом, свето покајање подиже палоба у грех после крштења и тако даље. Свака тајна даје особиту божанску силу, потребну човеку на путу у Царство Небеско... И тако знајући свете црквене тајне, користи их што чешће, са вером и по чину од Цркве прописаном, и божанске силе, потребне за ход по путу за Царство Небеско, никад ти неће недостајати. То је друго.

Али на путу могу силе да ослабе и да се истроше, могу се сусрести мамци и заноси. Мамци маме да се прекине пут, а заноси да се скрене са пута; крај и једног и другог је - пропаст. Како онда поступити? Треба обнављати силе и одбијати мамце и заносе. Шта је за то потребно? Једно: непоколебљиво испуњавати све уредбе Цркве и све њене чинове - свештенодејствујуће, молитвене и освећујуће. А ево зашто: у светим тајнама ми примамо благодат Духа Светога, као искру божанску послату с неба у нашу природу. Па као што је за искру која је пала у материју потребан ваздух и струјање ваздуха (дување у искру) да би се претворила у пламен, тако је и за искру божанске благодати, примљену у светим тајнама, по-

требна својеврсна духовна атмосфера и струјање ове, да би се искра распламсала и проникла и обузела сву нашу природу. Ту атмосферу сачињава наша црквеност - сви свештени чинови, молитве и молебани, који окружују човека у свим ситуацијама; а струјање ове атмосфере је непрестани низ свештенорадњи црквених, једних за другима и непрестано учење човека сад у једној од њих, сад у другој. Овде се подразумевају дневне службе: вечерња, јутрења, литургија, црквени празници, литије са крстом и иконама, молитве за разне случајеве - у домовима и црквама, путовање у света места - а пре свега постови са молитвама и причешћивањима Светим Тајнама. Уколико неко усрдније учествује у свим овим чинovima утолико ће се све јаче разгирати искра благодати, док се не претвори у пламен који ће прожигати све његово - телесно и душевно. Ко буде тако поступао, њему никад неће недостајати снаге, тај никад неће изгубити бодрост на путу и неће пасти у безбрижност и немар. Тај начин дат нам је и зато да бисмо од себе одбијали мамце и разоноде света. Ко живи по уставу Цркве, тај као да је заклоњен оградом и не боји се саблазни света. Црквеност, то је одговор на све светске песме и лек од помрачења које производи дах светског духа. Кога се дотакне ова зараза - нека бежи у цркву и све ће проћи; или буди непоколебљиво веран прописима Цркве и свет неће наћи прилику да ти се прилепи. Јер све што постоји у свету, имамо ми у Цркви, само у најчистијем божанском облику ...

У свету - шетње, код нас свети празници; тако балови, код нас црквене службе; тамо позориште, код нас божанске свештенорадње. Упоредјуј сваки и види шта је боље, па се не заноси празним мамцима и не остављај, њих ради, оно што је битно, плодносно и живототворно. Живи по црквеним правилима, и живећеш духовној атмосфери и огради, и силе у теби никада неће ослабити у току путовања и никаквио мамци неће те намамити на беспуће. То је треће.

Молићва у Гејсманском вртју

Да вас не бих уморио казаћу вам укратко четврто.

Могу на путу да нас сретну неочекиване препреке које треба савладати, могу бити раширене мреже које не можеш мимоићи; може доћи до сливања стаза, тако да не знаш којом требаш ићи; може наићи облак који ће потпуно заклонити пут и уплашити муњама и громовима. Ко ме се обрати-

ти? Ко ће нам помоћи у таквим случајевима? Анђели са неба? Али они се јављају само у изванредним околностима, препуштајући да се збивања догађају по постојећем поретку. Ко ће нам онда помоћи? Црквени пастири - духовни оци, који су и дати зато Цркви да не допусте хришћанима да падају у недоумицу, него да све воде непоколебљиво путем у живот вечни, учећи свакога да достигне меру узраста Христовог (Ефес. 5,11-15). Зато буди покоран руководству духовних отаца и избегнућеш раскрснице на путу у Царство Небеско и брзо ћеш и безбедно стићи до врата раја.

Ево шта нам све хришћанство предлага на путу спасења: 1. Знати и држати се учења хришћанског, које даје здраве појмове о свему што постоји и заповестима указује на пут у Царство Божје. 2. Примати тајне црквене, кроз које се дају силе за живот и побожност. 3. Учествовати у свим свештенорадњама, молитвама и чинovima Цркве, како је прописано уставом, да се на тај начин распаљује искра благодати Божје и добија опсена света. 4. Поверити се руководству законитих пастира - духовних отаца и повиновати се њиховим руководним саветима.

А то ће рећи: упознајте се и срцем прихватите све чему учи Црква и примајући благодатне силе кроз свете тајне и подгревајући их другим свештенорадњама Цркве, идите непоколебљиво путем заповести, које је прописао Господ наш Исус Христос, а под руководством законитих пастира, и сигурно ћете достићи Царство Небеско.

О ОСУЂИВАЊУ И СПЛЕТКАРЕЊУ

*Господе! Даруј ми да видим са-
грешења моја и да не осуђујем бра-
ћу моју.*

Преп. Јефрем Сиријски

Почетак спасења јесте самоукоре-
вање! Сматрај себе горим од свих,
немоћнијим у духовном погледу, и
себе презири, мрзи због грехова - то
је благочестиво и праведно, а други-
ма снисходи, друге поштуј и воли, иа-
ко носе ране од прегрешења, ради
тога што су према лику Божјем ство-
рени и удови су тела Исуса Христа.

Сваког човека поштуј и не вређај.
Не осуђуј онога који ти противречи.

Немој никога осуђивати, и Бог те
неће осудити.

Бог је показао апостолу Павлу да
ниједног човека не треба сматрати
прљавим и нечистим.

Суд припада Једином Господу, Су-
дији живих и мртвих. Ко осуђује дру-
ге нека зна да га је Бог већ осудио.
Осуђујући некога узимамо на себе
његов грех. Ко је у греху, тај и одго-
вара.

„Не судите да вам се не суди“ - ка-
же Господ (Матеј. 7,1).

Не треба да се љутимо на оне који
нас угрожавају и клеветују на нас, већ
морамо да их стрпљиво подносимо,
знајући да нас Господ неће презрети
према Својим речима: „Моја је осве-
та, ја ћу вратити“ (Римљ. 12,19).
„Али ако један другога уједате и про-
ждирете, гледајте да се међусобно не
истријечите“ (Гал. 5,15).

Нека макар и за познату ствар не-
кога оцрњујеш, и за то нећеш избег-
нути казну, јер ти неће по делима ње-
говим, већ по речима твојим судити
Бог. Јер Он говори: „Речи твоје суди-
ће ти“.

„Јер каквим судом судите, она-
квим ће вам се судити“ (Матеј. 7,2).

Сам себе чувај, а паду другога се
не смеј.

Ко ближњег осуђује, тај његове
грехе на себе узима и даће одговор на
дан Страшног Суда Божјег, а најви-

ше они који осуђују свештенички
чин.

Ко осуђује ближњег куди га, пони-
жава у срцу, изобличава гневно, го-
вори о њему лоше пред другима, тај
одстрањује од себе милост и уништа-
ва све своје добре плодове. Таквоме
Бог одузима истинско покајање.

Сцар. Парџеније Кијево-Печерски

Ко воли да клевета, тај служи ђа-
волу. Немој се наслађивати подсме-
сима и не саучествуј са клеветници-
ма, јер ће их оставити Господ.

Не суди пре времена, док не дође
Господ, Који ће осветлити сакривено
у мраку и открити намере срца, и та-
да ће свако имати похвалу од Бога.
Сам себе суди и немој да дајеш пово-
да за осуђивање ближњих.

Осуђивање долази више због гор-
дости. Онај који осуђује неће бити
смирен никада, и таквом човеку се не
даје Исусова молитва. Молитва је
дар Божји и даје се за врлински жи-
вот.

Сплеткарство је смрт душе. Моли-
тва сплеткароша, његови пост и ми-
лостиња су мрски Богу.

Сплеткароше (опадаче) је апо-
стол предао истој осуди као и убице
(1 Кор. 6, 9-10).

*Сцарац Сава
Псково-Печерски*

ЖИВОТ У СВЕТУ

Када увидиш да многи жудно
траже своју срећу у чулним до-
брима и чулним задовољствима, у
благостању (уживању), у раско-
ши и сматрају то за мудрост, када
схватиш да многи ради своје зе-
маљске среће користе сваку лаж
и сваку обману, да заступају мр-
жњу, осветољубивост и друге
страсти, а одрицање од уживања у
чулним задовољствима сматрају
за глупост, тада треба да добро
урежеш у срце своје и говориш,
као што су учили апостоли: „Ми
хришћани треба да живимо по за-
кону Христовом (Гал. 6,2), а за-
кон Христов захтева да распнемо
своје тело са страстима и жељама
(Гал. 5, 24), одбацимо лаж и гово-
римо истину (Еф. 4,25), да сваку
освету препустимо Господу Богу
који је рекао: „Моја је освета, ја
ћу вратити“ (Рим. 12,19).“

Уопште, упркос свим предста-
вљеним лошим примерима, ти се
одмах угледај на Исуса Христа,
Који има пуно право да тражи од
нас да следимо Његов пример, а
затим се угледај на милионе људи
који су подражавали Његов жи-
вот, постали свети и достојни сва-
ког нашег подражавања. Не по-
дражавај пример незнабожачког
живота, који је тако често видљив
у нашем свету, него пример благе
нарави, скромности, стидљиво-
сти, уздржљивости, реда, ревно-
сти у Богоугађању, чиме су се од-
ликовали свети или истинити
хришћани, који су се непрестано
старали да живе и живели су не по
правилима света, него по учењу
Исуса Христа.

*Сцарац Сава
Псково-Печерски*

КАДА РЕКНУ МИР И СИГУРНОСТ, НАПАШЋЕ ИХ ПОГИБАО...

Када се Господ Исус Христос вазносио на Небо, и када су Апостоли, мада већ упозорени на његов узлазак к Оцу стајали са погледом ка Њему устремљеним, у препасту од дивотног призора и у туге због растанка са Божанственим Учителем, к њима су били послани Ангели да их успокоје. И шта чине ови небожитељи? Какву љекарију употребљавају да излече Апостоле од печали?

„столских“ на другом месту приповеда о Апостолима да се, по Вазнесењу Господњем, вратише „у Јерусалим са радошћу великом“ (Лк. 24,52). Зато су касније и сами Апостоли, када је требало да укрепе слабе хришћане или да олакшају оним страдалницима, свагда ове подсећали на будући славни Долазак Христа Спаситеља, радостан за истинске и страшан за умишљене хришћане.

Грузијски храм

Као јак лек употребљавају они у том циљу мисао о будућем јављању Господа Који се сада скрива од Апостолских очију: „Овај Исус Који се вазноси од вас на Небо“, кажу они Апостолима, „исто ће тако доћи како Га видесте да иде на Небо“ (Дап. 1,11.). И како је стварно помогао овај духовни Ангелски лек! Писац „Дела Апо-

Може се рећи да је мисао о очекиваном јављању Христовом била у првобитном Хришћанству свеопшта основа, која је подупирала сваколико његово здање, и свеопшта снага, која је надахњивала сваколико тело његово. Али, нажалост, није увек бивало тако. Сваки пут када је у последујућим вековима слабио истински

дух првобитног Хришћанства, помрачивала се у свести хришћана и мисао о будућем славном доласку Христовом. И људски род под утицајем тог погубног духовног развоја, који заборавља заповест спаситељеву - „непрестано бдијте!“ (Мк. 13,37), „чекајући блажену наду и јављање Великога Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа“ (Тит. 2,11-13), погружавао се у дубоки духовни сан. Заборављајући на горње, небесно, људи су почињали да живе само земаљским. (Кол. 3,2). „Касни господар мој“, каже зли слуга, и „почиње бити своје другаре и јести и пити са пијанцима“ (Мт. 24,48-49). „Касни Женик“, (Мт. 25,5), мисле луде девојке и спавају безбрижно, док последње капи уља догоревале у светиљкама њиховим. „Касни Судија“, вичу ругатељи Божанственог Промисла, „где је обећање доласка његова? Јер, откако оци помреше, све стоји тако од почетка стварања“ (2 Петр. 3,4), и у нади у то кашњење или, боље рећи, у очајању, почињу да ходе по својим похотама: „Једимо и пијмо јер ћемо сутра умријети“ (1 Кор. 15,32).

А шта у тим случајевима ради вечно Бдијући Свети? (Дан. 4,10)?

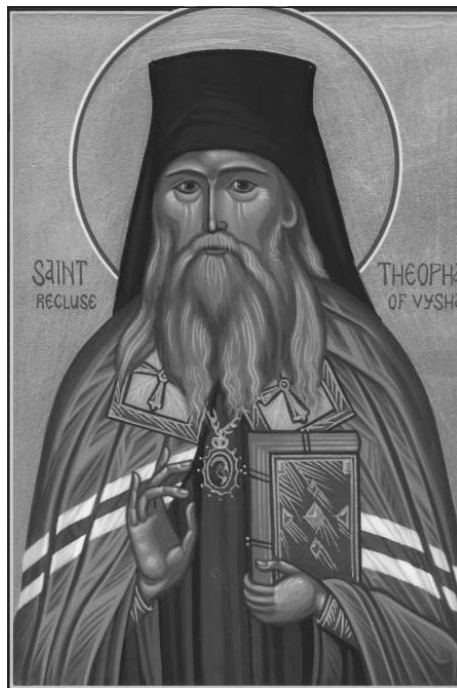
„Неће вјечно не марити за Дух Мој људи ови“ (Пост. 6,3), каже Он на Божанском Савјету Своме. И тамо где је немоћна, не по недостатку Божије Силе, него по одсуству људске пријемчивости, Љубав Божија, људе почињу да уразумљују речи гнева Божијег. Тако је негда проговорио гневом

Својим Господ са небеса, када је, водама свесветског Потопа, потопио сав огреховљени род људски и испрао земљу од људских безакоња. Тако је проговорио Он, када је огњем небеским спалио градове Содому и Гомору. Тако је било и на Голготи, када огреховљен род људски није поимао, кога је распињао, проговорила је сама природа. „Од шестог часа тама бијаше по свој земљи до часа деветог“ (Мт. 27,45). „Завјеса храмовна раздрије се одозго до доле, и земља се протресе, и камење развали се, и гробови се отворише и многа тијела помрлих светих устадоше“ (Мт. 27,51-52).

Тако и сада говори Господ вама, о браћо, очигледно зато што сте постали глуви за глас божанствене љубави, услед тога што сте почели да заборављате на Небо и мислите само на земаљско. „Касни Господ са доласком“, мислите и ви у дубинама срцаца својих.

Не, рђаве слуге и слушкиње, „Не касни Господ с обећањем, као што неки мисле, него нас трпи дуго јер неће да ико пропадне, но да сви дођу у покајање“ (2. Петр. 3,9). И ко зна није ли се већ навршила мера Његовог дуготрпљења? Учите, хришћани, како се из дана у дан умножавају знаци доласка Његова, на које је Он сам преуказувао: страдање народа, глади и пропасти и трусови, мноштво саблазни - међусобне издаје, умножавање безакоња, усахнуће љубави (Мт. 24, 3-33 и Лк. 21, 11-36). Нисмо ли и ми били сведоци својеврсне велике светске борбе, када је не у преносном смислу

него у изворном смислу речи, устао, по речи Спаситељевој, „народ на народ и царство на царство“ (Мт. 24,7). И то је већ знамење блискога доласка Судије Небескога, што тако многи дремају, не обраћајући пажњу на поразна знамења времена, јер ће, по претходно реченим речима Пророка и

Св. Теофан Зайворник

Апостола, „доћи Дан Господњи као лопов у ноћи“ (2. Петр. 3,10). „Јер, када рекну мир и сигурност, тада ће изненада напасти на њих све погибао, као бол на трудну жену и неће утећи“ (1. Сол. 5,3). Хтели ми то или не, доћи ће време када ћемо зачути велики и страшни глас, који ће са висина небеских огласити: „Женик иде...“ (Мт. 25,6). То се Судија приближава, Цар се јавља, то Бог свију иде да суди живима и мртвима! Тада ће се од гласа тога поколебати основе земље и силе небеске

покренуће се (Мт. 24,29). Сабраће се зборови Ангела, Архангела, Херувима и Серафима и сви многооки снажно и силовито гласиће: „Свет, Свет, Свет Господ Сведржитељ, Који бијаше и Који јесте и Који долази“ (Откр 4,8). И свака твар на небу и на земљи и под земљом са трепетом ће ускликнути: „Благословен Који долази у име Господње!“ И попут страшне муње засјаће и јавиће се ради суда над васељеном Велики и Славни Бог наш!

Свети по знаковима времена препознају ово време. Ономе, пак, ко има ум окренут делима житејским и љуби земаљско, то не може бити јасно, по речима преподобног Јефрема Сирина (у Слову о доласку Господњем). Зато такве и наказује Господ нарочитим знаковима гнева Својега. И вас данас, о христољупци, Онај Који на земљу призира и чини да се она тресе (Пс. 103,32), преко труса који вам се догоди, буди вас из сна духовног на духовно бдење и ишчекивање Страшног и славног Његовог Другог доласка: „данас, ако глас Његов чујете, немојте да буду тврдоглава срца ваша као приликом огорчења у дан кушања у пустињи“ (Јевр. 3, 7-8). „Ево, Он долази на облацима и угледаће га свако око“ (Откр. 1,7). Благо ономе ко може од свега срца да каже: „Да, доћи Господе Исусе!“

Епископ Теофан
Нови Зайворник

(Беседа коју је Епископ Тофан Полтавски, Нови Затворник, изговорио верном народу у Бугарској тридесетих година прошлог века, након разорног земљотреса).

О ЧИТАЊУ СВЕТОГ ПИСМА, ПОБОЖНИХ И СВЕТОВНИХ КЊИГА

Марљиво прилежи на читање Светог Писма, то ћете извући из порочног живота, јер се Јеванђељем и учењем Православне Цркве савест истанчава (изоштрава) слично оштром ножу. Она почиње да запажа и најмање погрешке у нама. Где је Света Библија, отуда се изгони свака ђаволска сила.

Незнање Светог Писма велика је стрмина и дубока провалија. Незнање Божанских закона велика је издаја свога спасења. Читање Писма велика је одбрана од греха, то је духовна храна за душу. Читање Јеванђеља даје човеку спасоносно виђење својих грехова и путева спасења.

Свети Тихон Задонски знао је напамет Јеванђеље и Псалтир.

Свето Јеванђеље је неисцрпно и свагда ново за назидање, зато што њега није написала рука човечија, него Дух Свети, Који је водио ту руку и управљао њоме.

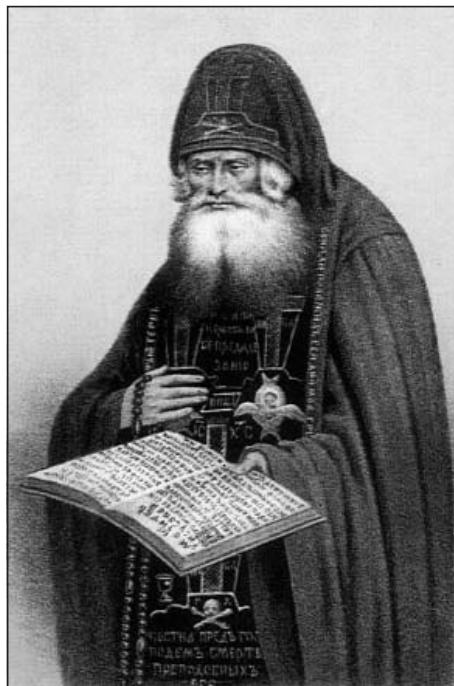
Пошто Овај Дух зна све, испитује саме „дубине Божије“, то је она, без обзира на крајњу једноставност и неизвештаченост речи Јеванђеља, устројена тако премудро да никада не губи силу и сладост, већ напротив постаје све поучнија, што се више наше срце срочује с њом.

Читање Псалтира кроћује страсти, а читање Јеванђеља спаљује трње наших грехова, јер је реч Божија „огањ који спаљује“.

Свето Писмо је област Ума, Слова и Духа - Бога Тројице. У њему Он се пројављује отворено:

„речи које вам говорих Дух су и живот“ - рекао је Господ.

Списи Светих Отаца - ево опет израза Ума, Слова и Духа Ипостасних, већ са већим учешћем самог човечијег духа.

Схимон. Јован Крјуков, свейпоџорац

У речи Божијој видимо лицем у лице Бога и себе, какви јесмо. Познајте у њој себе, људи! Али не усуђујте се да сами тумачите Јеванђеље и књиге Светог Писма него се обраћајте Светим Оцима Цркве који су га протумачили.

Велика је сила Божанског Писма и велико је богатство мисли скривених у његовим речима... Јер својство је Писма такво да се у мало речи може наћи велико мноштво поука.

Божанско Писмо показује нам како су праведници често падали а грешници се исправљали, да бисмо од једног и другог ми добијали богато уразумљење, да се они који се држе добра не би препуштали безбрижности, видећи да су и праведници падали, а да они који живе у гресима не би очајавали, знајући како су се многи грешници покајали и успели да достигну највиши степен врлине.

Никада није могуће исцрпети смисао Писма. То је источник који није омеђен.

Велика корист бива од читања Божанског Писма: душа добија крила (полет), постаје узвишена, ослобађа се од нечистих порочних помисли и наслађује се великим миром и спокојством.

Заволите слушање и читање речи Божије, житија и поуке светих, у њима ћете наћи правила и примере светог, Богу угодног, живота.

Не читајте одједном много, само да бисте прочитали, већ да бисте освежили и нахранили душу, а она се храни оним што преко пажње продре у срце и закупи га.

Ако вас за време читања или размишљања некаква мисао доведе пред лице Господње, затворите књигу и останите са том мишљу дан и више. Благодатна мисао је један од чувара душе.

Читајте дотле док у вашем срцу не дође до умилења.

Оно што читате у духовним књигама треба да се тиче вас, тада имајте себе у првом плану, а не судите о другима и о њиховим гресима.

Где пронаћи свештене (свете, духовне) књиге којих нема у про-

даји? Свештене књиге ваља преписивати, као што су то чинили сви истински хришћани.

Али није корисно скупљати много књига. Књигоманија је такође некорисна страст. Читање свештених (духовних) књига веома је корисно, јер просветљује наш ум и сабира га у њему самом. Но тражите спасење више у творењу добрих дела, него у читању књига.

Немарност или недостатак воље за читањем божанских књига јесте глад за душу. Стомак без апетита знак је озбиљне болести. Ако имате одбојност према речи Божијој, онда је ваша душа подложна тешкој болести.

Љубав према Богу рађа се из беседе са Њим.

Које трње првенствено гуши добро семе речи Божије? Житејске бригае, задовољство овога света, привезаност за богатство.

Људи који су искварили свој укус читањем рђавих, душепогубних књига, читају Јеванђеље против своје воље и из досаде. И читање Јеванђеља у том случају може се чак показати као веома непријатан лек. Али када, не обазире се на то, наставе да читају, тада непријатност постепено ишчезава.

Зашто вам је често неподношљиво и не желите да слушате речи о спасењу душе, већ радије брбљате о таштини житејској? То значи да нас не само присуство Божије, него и мисао о Богу, мучи и тишти, као што је мучило Гадаринце присуство Исуса Христа. Зашто нам је мучно сазнање или подсећање да хришћанину треба да буде стран расејан, бучан жи-

вот, да он треба да води живот скроман, богобојажљив, честит, да треба да буде тако милосрдан да ради добра душе заборави све? Зашто већина хришћана само једном годишње приступа примању Светих Тајни (Причешћивању)? Зато што нам је тешко у присуству Господа. Он као да нам сме-

Исјред ман. Зограф, Св. Гора

та. Испуњена је жеља Гадаринаца, које је мучило Његово присуство. Шта им је остало? Отићи ће и од нас Христос, ако нас Његово присуство буде мучило. Тада ће нас сасвим покрити тама греховна, најкрајња.

Писање обичних световних (светских) људи је најчешће про-

јављивање палог човечијег духа, са његовим греховним склоностима, навикама и страстима.

Читаш световне новине: пријатно и лако се чита, лакомислено се свему верује. Међутим, ако узмеш духовну књигу, постаје тешко на срцу, рађа се сумња, многи то признају. Због чега то бива? Не бива то од својстава књиге, већ од одлика читалаца, од вредности њиховог срца, а највише - од ђавола, непријатеља човековог, непријатеља свега светог и побожног.

Када читамо световна дела, ми га (ђавола) не дирамо и он нас оставља на миру. Чим се прихватимо свештене књиге, почнемо да мислимо о свом исправљењу и спасењу, већ идемо против њега, раздражујемо га, мучимо његову злобу, и ево, он нас напада и мучи нас за узврат. Шта да се ради? Не остављати добро дело већ треба трпети и трпљењем спашавати душу своју. „Трпљењем својим спасавајте душе своје“ - говори Господ.

Када седаш да читаш или слушаш оно што се чита, најпре се помоли Богу, просећи:

„Господе Исусе Христе, отвори уши и очи срца мога, да бих чуо или прочитао Речи Твоје и испунио вољу Твоју. Отвори очи моје, и схватићу чудеса Твоја из закона Твога (Пс. 118,18). Надам се, Боже мој, да ћеш Ти просветлити срце моје“.

Тако свагда моли Бога да просветли ум твој и открије ти силу речи Својих.

*Сѿарац Сава
Псково-Печерски*

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

Уређује:
Протођакон Златко Богдановић

ПЕСМА О СВЕТОМ САВИ

*Свeтiиiиeљу, очe Савo
Нашa славнa срiска славo.
Свeтiи Савo iиi iомoзи,
У нeвoљи и у слoзи.
Помoзи у имe Бoгa
Дa свe будe љубав, слoгa.*

*Пoдaри нам здрављa, срeћe,
Дa хришћaнcтвo будe вeћe
И дa Црквa Правoслaвнa
Будe вeћa, будe славнa.
Брaћo Срби вјeрујмo у Бoгa,
Дa мeђж намa влaдa слoгa.*

*Свeтiи Савa, срiска славa
Нашa мудрa свeтiа глaвa.
Славимo јe Бoжe мили,
Нe би ли сe iрoширили.
Прoширила срiска вјeрa,
Одaгнaлa свa нeвјeрa.*

*Свeтiиiиeљу, очe Савo
Моли Бoгa зa свe нaс,
И iодaри намa свимa
Блaгocтiанe, срeћу, cиac.*

Вукосављевић
Оливера, VIII-1
О. Ш. Соколац

ЧОВЈЕК МАЛИ РАСТОМ, А ВЕЛИКИ ДУХОМ

Чудна су времена данас. Живимо у периоду када су се изгубиле праве моралне вриједности, сви негдје журе, журе за материјалним богатствима, а за оно најважније, што би требало да нам буде приоритет у животу, за спас душе своје, нико се не брине. Све је мање оних који се обраћају великом Господу и од Њега траже помоћ, као што би требало. Људи као да су заборавили ко их је створио по свом обличју, коме дугујемо свој живот и све што имамо у њему.

У таквом времену, пуном превирања, живио је велики човјек, Патријарх Павле. „Мали растом, а велики духом“. Он је био оличење свих моралних врлина и вриједности. Његова величина се утолико више истиче јер је живио у данашњем времену, када је таквих људи мало, или их готово нема.

Цијели његов овоземаљски живот би требало да буде примјер свакоме од нас. За њега кажу да је „живио по Јеванђељу“ и то је заиста тако. Оставио је неизбрисив траг, не само у српском, већ у свим православним народима.

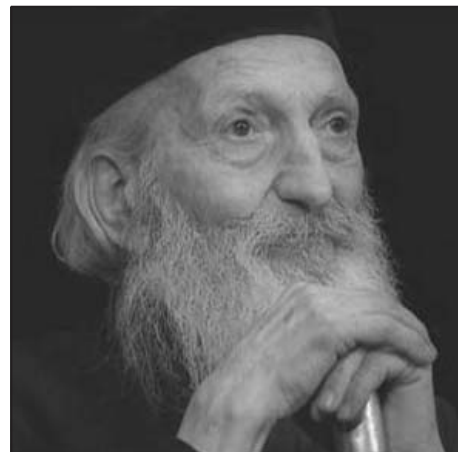
Сама његова појава зрачила је свјетлосту, миром... Гдје год би се појавио изазвао би поштовање, дивљење. Његово име је имало велики значај. Очи и боја његовог гласа, иако су зрачили благошћу, на милионе су дјеловали снажно, ауторитативно, толико је био поштован у народу.

Требамо бити поносни што смо били савременици таквог човјека јер је он био заиста изузетна личност. Човјек који је цијели свој живот посветио Господу, живот препун одрицања, али живот којим се стиче вјечна слава. Помогао је свој народ, у најтежим тренуцима био уз њега. Када се чинило да се недаће које је живот наносио нашем народу не могу издржати, његова ријеч нас је све кријепила, храбрила, враћала Господу.

Отишао је са овога свијета у љепши, бољи, мирнији свијет. Отишао је са овога свијета, али ће вјечно бити жив у нашим срцима. Зато, трудимо се да живимо по

ријечи Божјој, а чувена реченица Патријарха Павла: „БУДИМО ЉУДИ“, нека нам буде водиља кроз цијели живот.

Ашоња Немања VIII-5
О. Ш. Соколац

ЧОВЈЕК МАЛИ РАСТОМ, А ВЕЛИКИ ДУХОМ

Патријарх Павле по много чему је био изнимна личност свога времена. Поштовали су га и православци и католици јер је тај човјек, тјелесно малог раста заиста зрачио посебним духом који је одавао лик великог молитеља и особе дубоко укоријењене у традицију својега народа и своје Цркве.

Био је неуморни, добри пастир који је чувао нас - своје стадо. Ријеч патријарха Павла увијек је била блага за свакога, његови докази су били јаки, а највећи његов доказ био је његов живот. У његовом животу било је и милости и истине и правде. Говорио је да се зло у другима не може излјечити својим злом.

Устајао је врло рано, живио је у потпуности по Јеванђељу и у складу с оним што је говорио. Умио је сам себи све да поправи, и ципеле, и ролетне, и наочаре, много тога што је било потребно. Сам је кувао, шио и ниједан му физички посао није био тежак. Готово да нема човјека

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

(Мт. 19,14)

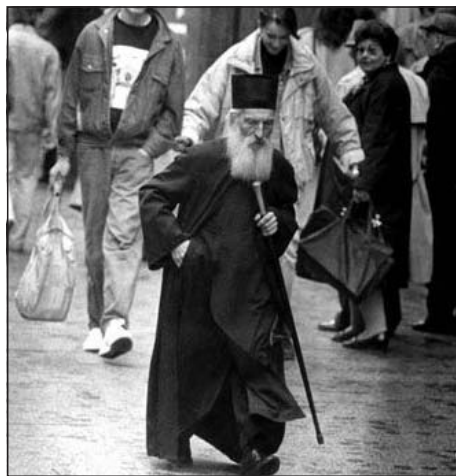

кога није задивила његова скромност, испосништво, мекота душе и спремност да увијек и свакоме помогне. Ипак, његова највећа врлина била је скромност.

Патријарх Павле нам је оставио велики завет, а то је „да будемо људи, а никад нељуди“, што значи да будемо људи онакви каквим нас је Бог створио, а никако онакви каквим нас гријех и зло чини. Ова порука патријарха Павла се односи на све људе, без обзира на расу, вјеру и нацију. Никома није био на терету и све што је имао давао је другима, а никада није ништа тражио за узврат. Између осталог, патријарх Павле је био велики шаљивџија, шалио се и на свој рачун.

Српски патријарх Павле је био човјек изнимне духовне дубине, човјек великог образовања и ширине погледа. Ипак, био је ограничен временом у којем је живио. На неки начин он је урадио своју задаћу која му је задана, онако како је најбоље знао и умио.

*Нина Марковић IV-3
О. III. Соколац*

ЧОВЈЕК МАЛИ РАСТОМ А ВЕЛИКИ ДУХОМ

Довољно је било само рећи његово име „патријарх Павле“. То је човјек кога су сви вољели и поштовали од дјеце до старијих. Он је био највећи духовни човјек и вођа српског народа. Памтићемо га по веома паметном и мудром казивању, а реченица коју је често говорио „будимо људи да не би постали нељуди“, све говори о њему.

Патријарх Павле је био мали растом, а велики духом тако да су га многи звали свецом. Колико је он био велики неки људи су тек схватили кад је он отишао са овог свијета. Током свог живота никад није јео месо осим у изузетним приликама рибу и то на води за веће српске празнике. Некад је за ручак јео и пола кромпира и говорио је да му је и то доста кад се сјети колико гладних има на свијету. Све ово говори о величини његове душе. О његовој величини, такође говори и велики број људи на његовој сахрани и свих српских политичара и духовних вођа.

Увијек ће нам недостајати са својим савјетима, а посебно нашим политичарима које је упућивао са мало ријечи, а веома јасних.

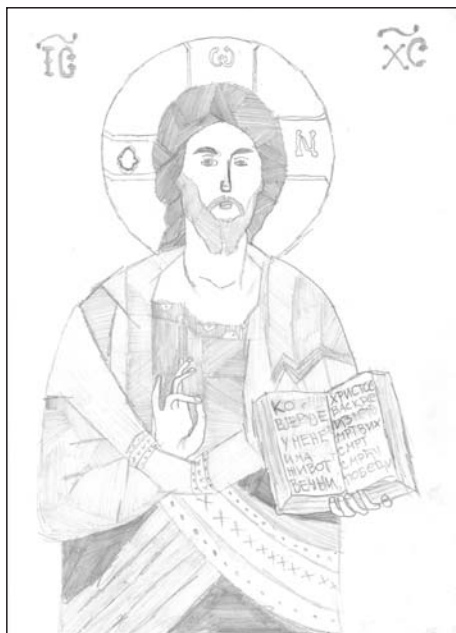
Нек му је вјечна слава и хвала!

*Никола Каносићревац
VIII-3*

ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ

Рођен је 11. септембра 1914. године. Рано је остао без родитеља. Отац Стеван је отишао у САД. Тамо је добио туберкулозу и вратио се кући да умре када је дјечачу било три године. Иза њега су остала два сина, Душан и Гојко. Због тога мајка Ана се преудала и родила три кћерке. По рођењу треће је умрла. Душан и Гојко су остали са баком Драгом, најстаријом очевом сестром. Тетка их је одгајала заједно са својом кћерком Агицом која је била девет година старија од Гојка - патријарха Павла. Схвативши да је дијете врло слабакко тетка га је поштеђела секоских послова и омогућила му да се школује. Љето 1925. год. провео је у манастиру Ораховица припремајући се за одлазак на наставак школовања у Тузли. У Тузли је завршио нижу гимназију у периоду 1925-1928. године. За то вријеме је станао код стрица у десеточлану сиромашну породицу. Сједио је у клупи са једним муслиманом и једним Хрватом. Вјеронауку му је предавао професор Димитрије Јанков који је једно вријеме био ректор богословије. Иако је из вјеронауке имао два, утицај родбине је превагнуо и његов избор за наставак школовања била је богословија. Послије завршене ниже гимназије у Тузли, завршио је шесторазредну богословију у Сарајеву. У то вријеме богословијом је управљао митрополит Петар Зимоњић. У школи је био запажен као добар појак, био је други тенор. Волио је да пјева и у селу су га звали пјевалица. У Сарајеву је био члан Трезвене младежи која се борила против опијања и пушења. У градском одбору за све сарајевске средње школе било је пет чланова међу којима су Гојко Стајчевић и Миодраг Миловановић. У то вријеме станао је у интернату богословије. 1936. године је дошао у Београд гдје је уписао Богословски факултет. Ту је завршио и више разреде Шесте богословске гимназије да би могао да упише упоредо и медицински факултет.

1. децембра је изабран за патријарха Српске Православне Цркве, устоличен је сутрадан, 2. децембра у Саборној цркви у Београду од дванаест епископа,

*Исус Христос, рад Тодора
Ковачевића, 12 год, Вишеград*

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

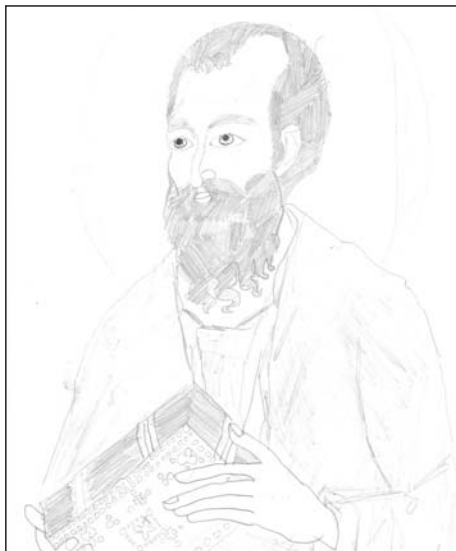

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

дванаест свештеника и тринаест ђакона. Павлово име нашло се на листи кандидата у деветом кругу гласања. Довољан број гласова за улазак на листу кандидата у првом кругу добили су епископ шумадјиски Сава и епископ жички Стефан, а тек у деветом кругу цензус је прешао и епископ рашко-призренски Павле. Послије тога по тзв. апостолском начину бирања коверте са именима тројице кандидата стављене су на Јеванђеље архимандрит троншки Антоније Ђурђевић их је промјешао и потом извукао коверат са именом патријарха. Митрополит Владислав био је патријархов школски друг из богословије у Сарајеву. У манастиру Пећке патријаршије устоличен је 22. маја 1994. године у трон пећких патријарха. Објавио је и монографију о манастиру Девичу. Аутор је издања Требника и Молитвеника. Патријарх Павле је дуго година био председник комисије Светог Архијерејског Синода за превод Светог Писма Новог Завјета. Био је предсједник Литургичке комисије при Светом Архијерејском Синоду. Преминуо је у Београду на Војномедицинској академији последице дуге болести у недјељу 15. новембра 2009. год.

Ђурђина Ђиковић IV-3

О. Ш. Соколац

*Ај. Павле, рад Павла Андрића,
12 ѓод. из Вишеграда*

ЧОВЈЕК МАЛИ РАСТОМ А ВЕЛИКИ ДУХОМ

Смрт патријарха Павла била је повод да се више сазна о његовом животу, његовом дјетињству и младости док је још био само Гојко Стојчевић. Рано је остао без родитеља, одгојила га је тетка, душевна жена која је у њему посијала клице љубави, доброте, саосјећања, скромности, способности трпљења, радости.

Пред нама се указује слика бистрог дјетета и младића, радозналост духа, који игра и лагано формира свој идентитет.

Волио је физику и математику. Желио је да буде и свештеник и лекар.

У његовом животу ређају се битни тренуци: априлски рат 1941., враћање у родне Кућанце, па поново у Београд, издржавање од рада на грађевинама, дипломирање на Богословском факултету, боравак у манастирима, васпитачки и вјероучитељски рад, тешко оболијевање од туберкулозе и поново чудесно исцјељење, примање монашког пострига, када од Гојка постаје Павле.

Патријарх је постао готово случајно (Божијом вољом) у најтеже вријеме. Прихватио је то као низ нових обавеза и можда, као још једно искушење. Прионуо је на посао, а наставио да живи старим начином живота скромно и аскетски. Патријарх Павле је својом харизмом, својим даром и својом личношћу зацјелио неколико раскола унутар Српске Православне Цркве у Америци, али и на другим континентима.

Патријарх је иако растом мали старчић био велики аскета и уливао је повјерење људима те су они говорили: „Па, овај човјек не долази у име политике и ничег земаљског. Ово је заиста Јеванђелски човјек“. Због тога су му вјеровали и слушали његове ријечи. Тај човјек тјелесно малог раста, зрачио је посебним духом који је одавао лик великог молителца и особе дубоко укорјењене у традицију свог народа и своје Цркве. Патријарх Павле је био испред свог времена, био је то човјек изнимне духовне дубине, човјек великог образовања и ширине погледа. Гордост, тај највећи смртни грех, од којег већина нас не успијева да умакне, била је тако далеко од овог растом малог, али духом и крактером великог човјека.

Младен Чоловић IX-3

ЧОВЈЕК МАЛИ РАСТОМ, А ВЕЛИКИ ДУХОМ

„Кад умре, за Христа мртав човјек је жив пред Богом и жив у Богу, у Царству Небеском. Мртав је пред Њим само онај који је грешник, који се не каје и који у Њега не вјерује. Бог вас благословио“, говорио је наш покојни Патријарх српски Павле.

Први пут заједно ћуте сви Срби. Ћуте и прва и друга Србија. Није им сметала ни епидемија страшног грипа да дане проведу на улицама, само да би се опростили од свог вође. Наравно, како и не би плакали и ћутали када су толико изгубили. Изгубили смо светитеља који хода, који је био присутан у свакодневном животу Срба. Колико смо слушали оно што нам је он поручивао и колики је његов значај у спасавању Цркве у ратним годинама, вријеме ће сигурно показати. Српска Православна Црква представља симбол страдања и дизања народа и државе. Она је дијелила судбину српске државе, а посебно судбину српског народа међу којима је био овај растом мали, скромни, а срцем и душом огроман човјек.

Патријарх је свом народу давао моралну снагу чврстину не само духовног јединства идентитета, него укупне традиције српског и других народа на простору гдје врши своју мисију.

Колика је духовна величина овог човјека говори и то да никада није правио разлике и подјеле међу људима. Због тога су га многи вољели и поштовали.

Наравно, волио сам га и ја. Тога дана прислужио сам свијећу покојном патријарху молећи Бога да му да спокој у вјечној кући.

Осјећао сам се боље јер сам схватио да иако физички није са нама његова велика вјера и љубав увијек ће бити ту да нас оплемењују и храбре.

Милош Койривица

О. Ш. Соколац

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

(Мт. 19,14)

ЧОВЈЕК МАЛИ РАСТОМ, А ВЕЛИКИ ДУХОМ

Патријарх Српски господин Павле упокојио се у 95-ој години живота. Рођен је у селу Кућанци у Славонији. Гојко Стојчевић завршио је гимназију у Тузли, богословију у Сарајеву, Богословски факултет у Београду и двије године Медицинског факултета. Радио је као вјероучитељ, васпитач, волио је свој народ и дјецу. Када је оболио од туберкулозе предвиђале су му се само још двије-три године живота. Међутим вјера у Бога, као и воља за животом су му помогле да се успјешно опорави. Његов рад није прошао непримјећено. Замонашио се у манастиру Благовештење и добио име Павле. Педесетих година свог живота изабран је за епископа Рашко-призренског. За то вријеме обнављао је цркве, монашио је нове свештенике и монахе. Неуморно је радио на унапређењу хришћанства међу Србима. Врхунац свог рада доживио је 1990. године када је изабран за Патријарха. Он је 44. поглавар Српске Православне Цркве. Човјек који је живио за Србе, волио их је и борио се за

њих. Човјек који је тако тихо говорио, а чуо се тако далеко. Многима је помогао кад им је било најтеже. Његов народ га није разочарао, у многобројној скупини хиљаде искрених Православаца дошли су да га испрате и да му одају последњу почаст. Оваква душа од човјека која испољава само доброту и зраке љубави тешко да ће се поновити. Тешко да ће га било ко моћи замијенити. Сјетимо се његових светих ријечи и искрених савјета: „Нико од нас пре рођења није питао хоћемо ли се родити у овом или оном народу, од ових или оних родитеља или у овом или оном духовном амбијенту. Ми треба да живимо и поступамо по својој вољи; можда ћемо бити људи, а можда нељуди“. Молио је све људе да живе у љубави јер како каже: „Љубав је највећа врлина, али се до љубави која је највеће савршенство стиже постепено и то смиреност...“ Неке од његових посљедњих ријечи биле су: „Када умре за Христа, мртав човјек је жив пред Богом и жив у Богу. Мртав је пред њим само грешник, који се не каје и који у Њега не вјерује. Бог вас благословио“...

Милан Табаковић IV-3
О. III. „Соколац“ Соколац

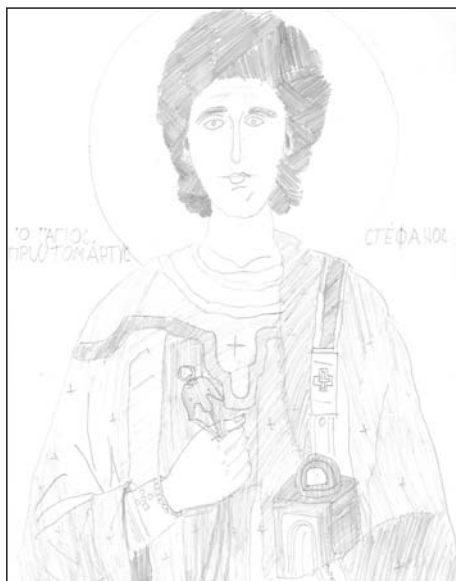
ЧОВЈЕК МАЛИ РАСТОМ, А ВЕЛИКИ ДУХОМ

Човјек мали растом, а велики духом подарио нам је скромност истинске величине, отворену душу за праву мудрост и истинску снагу. Непосредност, једноставност и искреност његовог говора, његова племенитост, љубав и доброта коју је несебично даривао и дјеци и одраслима, учинили су да га и ми несебично заволимо. Његов говор препун најљепших осјећања, ведрине и љепоте, крије у себи нешто више, нешто што се полако открива и памти.

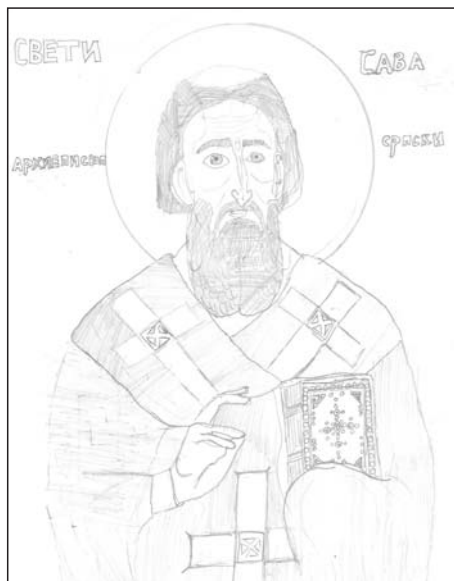
Човјек мали растом, а великим духом иза себе је оставио многе благодети, научио нас да цијенимо мир, љубав и срећу међу људима. Посебну љубав према њему осјећа младост, јер дјечије срце зна да препозна топлину, добронамјерност и осјећај да га неко воли. То је наш Патријарх Павле, понос српског народа који је својим примјером и великом душом отворио срце сваког човјека.

Патријарху наш, као што си деценијама стајао пред нама и молио се за нас, сада стојиш пред престолом Бога Живог, да би наставио са молитвом за нашу Цркву и отаџбину. Показао си велико човјекољубље, чисто срце и велики дух и остао да те чувамо у нашим срцима, као што чувамо оне које неизмјерно волимо.

Зорановић Срђан IX-5
О. III. Соколац

Архиј. Сѣаефан, рад Теодора Ковачевића, 12 зод, Вишеград

Св. Сава, рад Павла Андрића, 12 зод, из Вишеграда

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ

Патријарх српски рођен је 1914. године. Убрзо по погибији његовог оца у Првом свјетском рату мајка га је оставила. Тешко га је очувала и слабашиног и болешљивог неспремног за тегобан сељачки живот послала га је у Богословску школу у Сарајево. Потом је дошао у Београд на студије Богословије. Истовремено је уписао и медицину. Али како је давно речено „човјек снује, а Бог одлучује“. Гојко, како се звао наш патријарх, завршио је Богословију 1946. године Гојко се замонашио. Сам је одабрао своје име Павле, јер је желио да се угледа на великог проповједника и апостола. Дуго је службовао на Косову и Метохији бранећи свој народ од албанског зла. 1990. године изабран је за патријарха.

Тада је говорио „Ми немамо никакав програм наш програм је Свето Јеванђеље“. „Људи Јеванђеља“, говорио је наш патријарх „моле се за добре људе, али се моле и за оне који су зли, да би они постали добри јер је њима потребно спасење.“

Прави је благослов што је у најтежим годинама за нашу заједничку отаџбину управо патријарх Павле био духовни лучоноша управо свима нама подједнако без обзира на вјеру и нацију.

Патријарх Павле путовао је свуда гдје живе Срби и молио се за њихово спасење. Нисам се био ни родио када је ратне 1995. године патријарх Павле обилазећи горажданско ратиште свратио у мој родни град. Мама ми је причала да су тог прохладног априлског дана весело звонила црквена звона дочекујући овог великог човјека. Као и увјек биралим ријечима обраћао се свом народу. Позивао нас на опраштање, али је говорио да не смијемо заборавити зло које нам је непријатељ починио.

Свима је позната патријархова порука „Морамо се борити против зла око себе, али још се више морамо борити против зла у нама самима.“

Највећа његова врлина је скромност. Користио је градски превоз да би што више био у контакту са његовим народом. Зато није ни чудо што је овом слободном човјеку од дјетињства болешљивом Бог подарио дуг живот? „Када се човјек роди цео свет се радује само он плаче. Али треба да живи тако да када умре цео свет плаче а он се радује“, говорио је наш патријарх. Као и сви прави Христови људи живио је по својим ријечима.

Српски народ од 15. новембра има још једног молитвеника пред Богом. Уз Светог Саву и Светог кнеза Лазара, уз Светог Василија Острошког и Светог владика Николаја сада се за нас моли и наш патријарх. „Само Бог одређује ко је светац“ рекао је патријарх Павле када је у једним новинама испод своје слике прочитао: „Светац који хода.“ Само Бог одређује али ја сам убијеђен да нам је Бог послао тог свеца који нас је чувао. Не могу сви бити као патријарх. Он је мали растом а велики духом рекао је Бог.

*Дејан Шука,
Милан Комленовић
VIII-5 Сокоцац*

ВАСКРС У СОКОЦУ

Освиће предивно априлско јутро. Све је мирно, и готово немогуће тихо. Губе се и последњи трагови протекле ноћи. Иза удаљених планинских врхова појављује се зрачак свјетлости.

Ова њезина свјетлост се пробија кроз густу маглу. Личи на бијелу лађу која се бори да кроз буру доспије до пристаништа. Њен зрачак је доспјео и до моје собе. У том тренутку као да је све оживјело. Хитро сам устала и спремила се. Изашла сам из собе, и угледала моју мајку. Била сам врло радосна и поздравила ме је традиционалним поздравом „Христос Воскресе“ на што сам ја одговорила „Воистину Воскресе“. Брзо сам се обула и заједно са другарицом се упутила у правцу цркве Св. Пророка Илије како бих присуствовала литургији. Одмах при из-

ласку из куће дочекало ме је изненађење. Ништа није било као обично. Било је тако обично, а опет изгледало је врло необично. Чинило се као да је и природа васкрсла. Трава се повијала на лаганом повјетарцу који као да се смијао и узвикивао „Христос Воскресе“. Са њежних латица нарциса падале су капљице росе. Птице су клицале и пјевале своју радосну пјесму којом су поздравили дан Христовог васкрсења. Док сам лагано ходала улицом у мени је све устрептало. Око мене се ширио жагор радосне дјеце која су се смијала, пјевала па чак и играла. Сви су устали рано и похитали у цркву као би уз молитву започели овај весели дан. На лицу им се није видио ни трачак умора и неиспаваности. Сви су били обучени у веселе боје. Лица су им била озарена радошћу. Овако је било не само на улицама Сокоца, него и испред соколачког храма. Нису у храму била само дјеца, ту је било и старијих особа. Показало се да за молитву и радост не постоји ограничење у годинама. Испред храма су ме дочекали другови и другарице. Пришла сам им и радосно их поздравила. Кренули смо у испуњавање наших дужности које су биле да носимо цвијеће, свијеће и иконе на челу литије, одмах иза свештеника. У седам часова дуго очекивана литија је коначно кренула. Сви вјерници су прислужили свијеће које су добили на улазу у црквено двориште. Док је литија кружила око цркве свештеници су читали молитве и пјевали пригодне пјесме.

Након обиђена три круга око цркве зауставили смо се испред црквених врата. Свештеници су читали молитву, и са великом радошћу отворили врата. Прво смо ушли ми који смо добили задужења од стране вјероучитеља, а потом и остали, у свјетлошћу обасјану цркву. Стали смо испред олтара држећи цвијеће, свијеће и иконе. Иако су се трудили да сви уђу, то није било могуће јер је било много људи, првенствено младих. У цркви је владао празнични дух. Људи су стајали непо-

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

(Мт. 19,14)

мично и слушали проповјед и ријеч Божију. Испред икона је било прелијепо, свјеже, бијело цвијеће. Плашт испод икона је био бијеле боје, што и осликава овај празник, а у цркву као да је продирао нека свјетлост која је била несвакидашња. Широ се опојни мирис тамјана, који као да је људима пружао неку свјежину и снагу да издрже цијелу литургију. Свештеници су носили бијеле и црвене одежде, на лицима им се видјело колико су задовољни због доласка великог Празника, и због тога што људи и на овај радосни празник мисле на оне којима је потребна помоћ. На лицима свих људи видио се бар трачак радости. Колико год да су били тужни и да су патили, успјели су да се насмију и дају свој допринос овом прелијепом дану. Пред крај литургије прочитана је посланица патријарха Иринеја. По завршетку читања посланице народ је приступио светој тајни причешћа, они који то нису учинили упутили су се ка излазу да узму јаје. Док смо изашли из цркве двориште је већ било пуно. Сви су били весели, чуо се смијех и жагор дјеце, али и разговор одраслих који овога пута на сву срећу није био озбиљан, него врло духовит. У рукама су се шаренила јаја, и истицале разне шаре, према традицији лупала су се јаја. Повјетарац је још више уљепшавао ове тренутке. На све стране одјекивао је традиционални поздрав „Христос Воскресе“, „Воистину Воскресе“.

Људи су почели лагано да се разилазе, али то не значи да ће да престане славље. У поподневним часовима на општинском платоу је припремљен пригодан програм. У оквиру програма је одржана и туцијада, и избор за најљепше јаје. О прослави Васкрса у Сокоцу би се могло још много писати, али се бојим да ми поне-стаје ријечи. То треба доћи и видјети.

*Милидраговић Милица,
IV-4*

О. III. „Соколац“, Соколац

ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО

С правом се каже даје Васкрс највећи хришћански празник. Дан када је живот победио смрт, дан када се родила нада у сваком човеку да смрт није коначни крај и да је цијели наш живот проведени на земљи само припрема за други, много испуњенији, узвишенији, богатији него овоземаљски.

Божија рука све ствари на овом свијету уређује савршено беспријекорно, па се тако и овај велики празник празнује у најљепше годишње доба, прољеће. Доба када се сва природа буди, када све оживљава и поново се рађа. Када је свако срце пуно ведрине, васкршње радости, наде... Скоро је невјероватан спој духовне и природне љепоте и узвишености, тај савршени склад који очарава, оплемењује душу.

Из најранијег дјетињства носим и најљепше успомене везане за Васкрс. Можда зато што су дјеца та која се најискреније радују и примају Божију благодат у чисту, неискварену и богоугодну душу. Црвено васкршње јаје, које би ми поклонили бака, био је најљепши дар који сам могао примити. Јаје, опет као симбол новог живота, рађања. Као мали нисам схватио његову симболику, али сам му се радовао пуним срцем.

У недељу, на Васкрс, рано изјутра идем у цркву. Необјашњив је осјећај када корачам у свечаној литији око цркве. Све је исто, а опет толико другачије. И тајмјан, као да мирише љепше него икад раније, свештеничке одоре сијају пуним сјајем, свуда око мене су весела лица...

На Васкрс и највећа туга нестаје, заборава се на бол и свакодневне проблеме, све је усмјерено на духовну благодат и срећу коју осјећамо тог дана. На Васкрс је свако срце испуњено срећом, надом, свако лице озарено радошћу, а на свим уснама лебде величанствене ријечи, ријечи које одишу огромном снагом: „ХРИСТОС ВАСКРСЕ!“

*Ашоња Немања VIII-5
О. III. „Соколац“, Соколац*

ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО

Зидни сат откуцавао је 6 часова ...

Спремио сам се и кренуо у цркву на причешће. Звона звоне и позивају нас. Понављам у себи: Звоните, звоните звона преко брда и планина, преко њива и долина, преко гора и мора, удружите се српска звона, нека многивиде како нам је кад Васкрс иде.

Тог јутра градић ми је изгледао сасвим другачије. Са тераса висиле су нове дрвене саксије са тек процвјеталим нарцисима и љубичицама, док је дрвеће било налик на војнике постројене за смотру.

Људи су журили према цркви, дјеца мала ненаспавана трљају очи, али упркос свему журе на службу. Црква и црквено двориште пуно нас Срба побожних који смо дошли сви да заједно дочекамо Васкршњи дан. Молимо се и чују се шапати: „Боже дај мир и слободу међу људима“.

После причешћа осјећао сам мир и спокој и схватио сам да је мало потребно за срећу.

Све личи на сан који је постао стварност. И нема ништа љепше него писати о Васкрсу. За ту тему заслужан је мој вјероучитељ Ђ. Златко, који покушава да од нас направи праве људе.

Све ми ово изгледа некако другачије и синоћ сам прошао овим путем до цркве и много дана прије, али никада се нисам осјећао овако.

Служба је завршена, журно крећем кући да са својом породицом прославим и да лупамо шарена јаја.

Благи повјетарац љуљуска гране дрвећа и пупољци су се пробудили од црквених звона, већ се чује и пој птица. Чини ми се да и природа и сва жива бића славе са нама.

Све личи на сан који је постао стварност.

Црвено јаје дјеци се даје Христос Воскресе радост донесе.

*Младен Вукосављевић
IV-4*

ОШ. Соколац у Сокоцу

О ПРЕПОДОБНОМ ИСАКИЈУ ПЕШТЕРНИКУ

Као што се у огњу искушава злато, тако и људи пријатни у пехи понизности. Кад се Господу у пустињи кушач не постиде да приступи, колико ће више кушњи донети он човеку! Тако беше и са овим блаженим.

Овај преподобни отац наш Исакије, док још беше у световном животу, би богат трговац, родом Торопчанин. Наумивши да буде монах, он раздаде сав свој иметак потребитима и манастирима, па дође код великог Антонија у пештеру, и мољаше га да би постао монах. И прими га Антоније и метну на њега монашки образ, и назва га именом Исакије, а световно име му беше Черњ.

Овај Исакије прихвати тврд живот и обуче се у власеницу, и рече да му се купи јаре и да му се одере кожа, па је навуче на власеницу, те се осуши око њега сирова кожа. И затвори се у пештери у једном пролазу, у малој келији од око четири лакта, и ту се мољаше Богу са сузама. Јело му беше само просфора, и то преко дана, а и воду умерено пијаше. Доношаше му то велики Антоније и даваше му кроз прозорче велико толико да рука стане, и тако примаше храну.

Једном по обичају, кад настаде вече, поче да се поклања појући псалме, и тако све до поноћи, па кад се умори седе на своје седиште. И док тако сеђаше, по обичају угасивши свећу, гле, изненада у пештери засија светлост као од сунца, толика да човеку и вид одузимаше. И приђоше му два прекрасна момка, и блистаху им лица као сунце, и рекоше му: „Исакије, нас двојица смо анђели,

а ево ти долази Христос са анђелима.“ И устаде Исакије и виде гомилу бесова са лицима јачим од сунца, а један међу њима сијаше више од свих и од лица му излажаху зраке. И рекоше му: „Исакије, ово је Христос, падни и поклони му се.“ А Исакије не познаде да је то бесовско дејство, нити се сети да се прекрсти, па изађе из келије и поклони се бесовском дејству као Христу. Беси пак кликнуше и рекоше: „Наш си, Исакије!“

И уведоше га у келију и посадише га, па почеше да седају око њега. И келија и пролаз у пештери беху пуни бесова. Рече један од бесова што се називао Христом: „Узмите фруле и бубњеве и гусле, и ударајте, а Исакије ће нам плесати.“ И ударише у фруле и у гусле и у бубњеве, и почеше да се њиме играју. И кад га сморише, оставише га једва жива, и отидоше, изругавши му се.

Сутра кад настаде дан и приспе једење хлеба, дође по обичају Антоније до прозорчета, и рече му: „Благослови, оче Исакије!“ - и не беше ни гласа ни слуха. И пуно пута говораше Антоније, па како не беше гласа, рече у себи: „Зар се престабио?“ И посла у манастир по Теодосија и по братију. Дођоше братија и откопаше тамо где беше заграђен отвор, и узеше га мислећи да је мртав, и кад га изнеше и метнуше пред пештеру видеше да је жив. И рече игуман Теодосије: „Ово беше од бесовског дејства.“ И метнуше га на одар, и служаше му свети Антоније.

Тих дана деси се да Изјаслав дође од Љаха, и поче се Изјаслав гневити на Антонија због кнеза Всеслава. И посла ноћу Свјато-

слав из Черњигова по светог Антонија. А Антоније дође у Черњигов и заволе место звано Болдине Горе, па ископа пештеру и ту се настани. Ту је и досад манастир Свете Богородице на Болдиним Горама близу Черњигова.

Кад Теодосије сазнаде да је Антоније отишао у Черњигов, оде са братијом и узео Исакија, и донесе га у своју келију и служаше му. Беше, наиме, ослабљен и умом и телом, тако да се не могаše ни на другу страну окренути, ни устати ни седети, него лежаше на једној страни, а много пута му се и црви убациваху под бедра од мокрења и полевања. Теодосије га сам својим рукама умиваше и намешташе, и овај две године лежаше а свети му служаше.

А то је дивно чудо да за две године не окуси хлеба ни воде, нити икакве хране, ни воћа, нити језиком проговори, него нем и глух лежаше две године.

Теодосије пак мољаше Бога за њега и молитву чињаше над њим дан и ноћ, док треће године не проговори, па као малишан захтеваше да устане на ноге, те поче да хода. Не мараше да иде у цркву, и на силу га једва довлачаху у цркву, и тако мало-помало поче да одлази у цркву. Потом поче да одлази у трпезарију, и посађивали би га одвојено од братије, и метали би пред њега хлеб, и не хоћаше да га узме, а они му га метаху у руку. Теодосије рече: „Метните хлеб пред њега и не мећите му у руку, нека сам једе.“ И не јеђаше по читаву недељу, па помало огладне и кушаше хлеба, те се тако научи да једе. На тај начин га велики Теодосије избави од ђаво-

ље смицалице и његове прелести. И опет Исакије прихвати тврд живот.

Кад се Теодосије представи и на његово место дође Стефан, Исакије рече: „Преластио си ме, ђаволе, док сеђах на једном месту, али више се нећу затварати у пештери, него ћу те благодаћу Божијом победити ходећи по манастиру.“ И обуче опет власеницу, а преко власенице тесну хаљину, па поче да јуродствује. И поче да помаже куварима и да служи за братију, а на јутрење пре свих одлажаше и стајаше тврдо и непокретно. А кад би приспела зима и љути мразеви, он би стајао у подераној обући, па би му се често ноге замрзле за камен, али не би померао ноге док не би отпојали јутрење. А после јутрењег одлажаше у кухињу, припремаше огањ, и дрва и воду, а потом долажаху други кувари од братије.

Један кувар, такође по имену Исакије, рече подсмехујући се: „Исакије, ено седи црна врана, иди ухвати је.“ А он се поклони до земље, оде и пред свима куварима ухвати врану и донесе је. И ужаснуше се сви од тога што би, и рекоше игуману и братији, па почеше братија отада да га поштују. Он пак, не хотећи славу људску, поче да јуродствује и поче да чини неприлике: сад игуману, сад братији, сад световним људима, па би га неки и тукли. И поче и по свету да хода, и тамо се правећи јуродив.

И опет се настани у пештери у којој и пре бејаше - Антоније се тад већ беше преставио - и поче да сабира око себе малу децу световњака, па на њих стављаше калуђерску одећу. За ово га тукоше и игуман, а понекад и родитељи те деце. А блажени све то трпља-

ше, подносећи ране и наготу и студен, дан и ноћ.

Једне ноћи запали пећ у пештери, и разгоре се пећ, а како беше шупљикава, поче пламен да излази горе кроз шупљике, а пошто он немаше чиме да покрије рупе, стаде босим ногама на пламен, и тако док не изгори пећ, па сиђе нимало повређен. И пуно другог причаху о њему, а нешто и сам видех.

Руски великосхимник

И тако однесе победу над бесовима, а њихова страшења и привиде ничим не сматраше - као мухе. Говораше им: „Иако сте ме први пут преластили, пошто не знадох ваше смицалице и лукавства, сад имам поред себе Господа Исуса Христа, Бога мога, и уздам се у молитве оца мога Теодосија, и победићу вас.“ Пуно пута му бесови чињаху пакости и говораху:

„Наш си Исакије, зато што си се старешини нашем поклонιο.“ А он говораше: „Ваш старешина је антихрист, а ви сте бесови.“, и знаменоваше своје лице крсним знамењем, и тако бесови ишчезаваху.

Некад би поново долазили код њега плашећи га привиђењем као да је ту много народа са мотикама и пијуцима, па говоре: „Раскопајмо ту пештеру и заспимо га ту“; а други говораху: „Изађи, Исакије, хоће да те заспу“. А он им говораше: „Кад бисте били људи, по да-ну бисте ходали, а ви сте тама и у тами ходите“, па се знаменоваше крстом, а они ишчезаваху. Понекад га страшаху у лику медведа, некад љуте звери, некад лава, а понекад пузаху змије, па жабе и мишеви, и свакакава гамад, али му ништа не могоше учинити.

И рекоше: „О Исакије, победио си нас!“ А он им одговараше: „Ви сте мене преластили у лику Исуса Христа и анђела, а нисте били достојни таквог чини, а сада се истински јављате у лику звери и животиња, и змија и свакакве гамади, такви какви и сами јесте.“ И отада му не би никакве пакости од бесова, како и сам причаше: „Таква борба ми - вели - би три године“.

Потом поче да још тврђе живи и да још тврђе има уздржање, и пост и бдење. И тако живљаше, те му приспе и крај живота. Разболе се у пештери, па га однесоше болесног у манастир, и тако боловаше осам дана, па непреступним путем отиде Господу у добром исповедању. Игуман и сва братија наместише му тело и часно га погребеше у пештери код светих отаца.

УТЕХА БОЛЕСНОМЕ

Човеков живот је кратак. Кратко-трајне радости напорног живота су као паучина, а спољашњи блесак живота заправо сан. Међутим, покој праведних је веома блажен и починак на небесима нема краја. Они су заиста дарови бесмртног Штедролупца. Јер, Онај ко има неизмењиву природу свакако даје и бескрајне дарове. Стога је овдашња борба праведних привремена, док су победа и тамошње награде вечни.

Ми се у животу, као у некој школи ратних вештина, учимо борби са невољама. Наша природа има много противника. Задовољства одузимају чврстину, сладост ослабљује храброст, униније стањује снагу, клевете наносе увреде, лаж прикрива подлост, страх чини да падамо у очајање. У сличним бурама се непрестано налази наша природа. Нису несносне само горчине живота, већ и оно што изгледа пријатно жалости својом превртљивошћу. Ми, дакле, проводимо живот који је пун скорби и суза. И уколико желиш да сазнаш, послушај опис горчине живота.

Човек је посејан у мајчиној утроби. Том сејању је, међутим, претходила скорб. Семе је бачено у бразде природе. Уколико, пак, размислимо о реченоме, постидећемо се зачетака рођења. Бачено семе се променило у крв, која се задебљала у тело, које је, опет, временом на себе узело облик. Оно што се уобличило је на несхватљив начин примило душу, хранећи се природним средствима. Притешњен заматак се трза, негодујући због природних уза. Чим је наступило време рађања, распада се затвор утробе и отварају се врата природе: матерња утроба испушта плод који је дотле задржавала. Исклизава у живот жалосни борац и уста твари удахњују у себе ваздух. И шта потом? Први његов звук јесте плач.

Већ по самом почетку може се закључити о животу. Младенац се коснуо земље и не смеје се. Чим је се дотакнуо, он се обременује болом и плаче. Он већ зна да је буром бачен у море жалости. Он се храни сузама и сиса млеко са принудом. Он постепено узраста и почиње да се боји родитеља или домаћих слугу. Поставши одрастао дечак, њега предају учитељима на изучавање науке. Ето и страха који не зна за одмор. Уколико се олењи, он прима ударце, те проводи ноћи без сна. Потом стиче знање, успева у потпуности, далеко продире у науке, стиче добру славу, просвећује се свим врстама познања и стиче искуство у сазнању закона. Са временом стиже у мушки узраст и посвећује се војној служби. Међутим, опет почињу велике невоље. Он се боји старешина, подозрева подвале, везује се за корист и свагде је иште, силазећи са ума у тражењу добитка. Без сна он проводи време у тужбама. Рачунајући са зарадом, он оставља отаџбину иако га нико не присиљава. Он служи принудно, труди се изнад своје сила, у бригама проводи ноћи, неуморно ради дању као роб. Нужда је продала његову слободу. Најзад, после свега, након многих трудова и угађања, њега удостојавају почести, тј. узводе у висок чин: он управља народима, наређује војскама, велича се као први племић у држави. Он је сакупио гомиле богатства. Међутим, са напорима је заједно текло и време, а са чиновима је дошла и старост. И пре него што се насладио богатством, он одлази будући однесен из живота. Он у самом пристаништу трпи бродолом. Јер, иза сујетних нада долази смрт, подсмевајући се смртницима.

Такав је живот људски: непостојано море, зимљив ваздух, неуловљиво сновиђење, брзи поток, дим који

ишчежава, нестајућа сенка, гомила воде коју колебају таласи. И премда је буре страшна и пловљење опасно, ми морепловци ипак безбрижно спавамо. Страшно је и свирепост живота, док су наде испразне, премда се подижу слично бури. Скорби се уздижу као таласи, замке се скривају као подводне стене, непријатељи лају као пси, отимачи нас окружују као морски разбојници, старост долази као зима и смрт предстоји као бродолом. Уколико видиш буру, управљај опрезније. Гледај како пловиш да не би потопио своју лађу, натоваривши је или богатством стеченим неправдом или бременом страсти.

Стога је веома благовремено призивао блажени Павле: Побожност јесте велики добитак (1 Тим. 6,6), небеско богатство, скривница тајни, море мудрости, познање истине, поклоњење несазданој Тројици, огледало девственог тајинства, нељубопитљива вера, исповедање које избегава испитивање, преподобна проповед која се изговара устима и која пронице кроз слух, укоренењујући се у души и пружајући озарење Тројице.

А побожност јесте велики добитак кад смо задовољни. Јер, богатије од свега јесте задовољство, живот без сувишка, безбрижни спокој, богатство које не увлачи у замке, потреба која даје и одушак, тешкоћа без скорби, посед без лишавања, наслађивање које не посрамљује. Они који се привикавају на довољство избегавају колебљивост богатства, будући да се богати боји свега: боји се дана као времена за суђење, боји се вечери које одговарају лоповима, боји се ноћи којима се мучи због брига, боји се јутра због лажљиваца који му долазе, боји се и времена и места. Њега доводе до ужаса напади разбојника, подвале лопова, клевете нападачника, отимачине силника, злочини

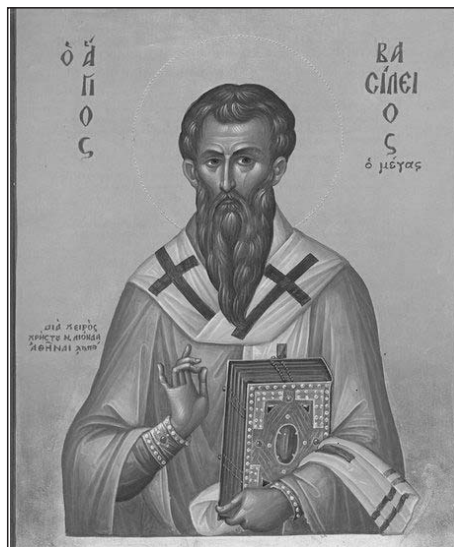
домаћих, љубопитљивост потказивача, неосетљивост потраживача, расуђивања суседа, трошност зидова, падање кућа, напади варвара, лукавство грађана, пресуде судија, губитак имовине, отимање поседа. О човече, кад је таква зима поседовања, какво ће бити пролеће наслађивања? А побожност јесте велики добитак кад смо задовољни. Она не престаје заједно са садашњим животом, говори апостол. Она је бесмртни добитак, који се не губи са губитком богатства.

Реци Павле: Ништа не донесмо на свет (1 Тим. 6,7). Равноправност при уласку у свет јесте довољна да се изагна неравноправност надмености из друштвеног живота. Ништа не донесмо на свет, користољупче, ти си ушао у свет без ичега. Ти ниси имао ни злата које се скрива у земљи, ни сребра које сам ниси сејао, ни одеће коју су измислили ткачи, ни поседе које су стекли богатство и умешност руку, ни достојанство (изузев једног - образа Божијег), ни власти коју нагриза време и одузима смрт. Наг си ушао у свет. О кад би само из овог света изашао и обнажен од грехова.

Ништа не донесмо у живот. Ништа не можемо ни однети (1 Тим. 6,7). Зар, Павле, баш ништа од онога што припада животу не односимо? Ништа осим врлине, уколико смо се упражњавали у њој. Ми односимо целомудреност уколико смо у њој процветали. Ми износимо и милостињу, уколико смо се њоме обогатили. Они су помоћници душе и удови за ловљење живота. Богатство остаје овде, злато се разграбљује, сребро се дели, имања се продају, слава се заборавља, власт престаје и страх се гаси. Са позорницом живота се руши и покућство. И шта? А кад имамо храну и одећу, будимо овим задовољни (1 Тим. 6,8). Ја бежим од излишног као од некорисног и иштем неопходно с обзиром да не подлеже осуди. Богаташ ће се тамо показати наг. А ако

има врлине, и тамо ће бити богат. Уколико је, пак, обнажен од њих, он је вечни сиромах.

Ништа није богатије од врлинског сиромаштва. Петар је сиромашан, али је стекао добит од смрти, (умревши за Христа). Јован је сиромашан, али је исправио ноге хромог. Филип је сиромашан, али је у Сину видео Оца (Јн. 14,9). Матеј је сиромашан стога што је оставио богатство заједно са отимањем (Лк. 5,27-28). Тома је сиромашан, али је открио неукрадиво богатство - ребро Владике. Павле је сиромашан, али је постао наследник раја. Владика је сиромашан по телу, али је безмерно богат по Божанству.

Св. Василије Велики

Он је, ето, и данас излио богатство исцелења, ослободивши од болести Петрову ташту, додиром отеравши грозницу. Он није после многих посета подигао страдалницу и исцељујуће лекарство није било видно. Излечење се десило околично. Она је утрошила много труда, али је нико није могао помиловати. Међутим, тек што је предстао Лекар природе, телесна зима се завршила.

Обрати пажњу на оно што је најчудније. Он је троје исцелио од јед-

ног истог, два човека и једну жену, тј. Лазара, сина удовице и кћи Јаирову. Због чега? Слушај, јер је узрок реченог тајанствен. Он је хтео да покаже да је Владика и Закона и Благодати (тј. и Старог и Новог Завета). Стога у другима чува сличан образ. И тамо је поставио три управитеља народу - Мојсија, Аарона и Маријам. Почуј шта Он сам кличе код пророка: Људи моји, шта сам вам учинио? Или, чиме сам вас ожалостио? Одговорите ми, јер послах пред вама Мојсија, Аарона и Маријам (Мих. 6,34), Мојсија у име Закона, Аарона у име пророка, и Маријам у име Цркве, коју је ослепила нечистота идола и исцелило човекољубље Онога ко се оваплотио.

Ослободивши се од мисленог фараона, тј. ђавола и од власти демона, те видећи да је стари човек, слично Египту, потопљен у мору купељи (тј. крштењу), Црква, као и Маријам, узима бубањ благодарења и, доводећи га у сагласност са дрветом Крста, удара у жице врлина са клицањем: Господу певајмо, јер се славно прослави (Изл. 15,21). Он је сишао са неба не одвојивши се од Оца, родио се у пећини не сишавши са престола и легао у јасле не оставивши Очева недра. Он се родио оваплотивши се од Дјеве и као Бог остао без оца. Он је сишао не одвојивши се од горњих и узишао не додајући ништа у Тројицу. Он се јавио у обличју слуге не изгубивши равнoчасност са Оцем. Он је Слово и Образ и Обличје и Сијање: Слово - јер никада није одвојен од ума, Образ - будући да није од воска изливени круг, него равнообразни печат, Сијање јер је светлост савечна сунцу и Обличје - с обзиром да онај ко види Сина види и Оца (уп. Јн. 14,9), коме слава и сила са јединородним Његовим Сином и животворним Његовим Духом сада и увек и у векове векова. Амин.

Свети
Василије Велики

ПАСТИРСКИ УТИЦАЈ И СЛОБОДА ВОЉЕ

На који начин слободна воља може да издржи утицај друге воље? У светоотачким делима и у савременој спиритуалистичкој философској литератури могу се наћи такве одредбе о слободи воље на основу којих би се прилично лако могао дати одговор на наше питање. Овде је јако занимљива подударност између философије и патрологије; истина, прва није достигла могућност да се изражава појмовима друге, али је њихов садржај у овом случају исти. Светоотачка писменост, која користи изразе Платонове философије у моралном бићу човека разликује две стране: 1) слободу у преовладавајућем смислу - формалну и 2) сам садржај моралног живота - моралну природу човека. Прва се назива „владарем ума“; назива се и „духом“ за разлику од душе. Учење отаца из IV и V века, посебно аскета, о моралном животу, које траје и у византијска времена и завршава се нашим савремеником епископом Теофаном, своди се на захтев да овај „владар ума“ влада над свим садржајем његове природе, уподобљавајући се последњем, како би, како каже Теофан „добре одлуке воље, које дух прима, силазиле у његову природу“. Ево, управо природа, која се откривала у обичном човеку на сваком кораку у виду жеља својствених његовом личном карактеру, и јесте предмет непосредног утицаја пастирског расположења. У психолошкој литератури се не води само расправа о моралном животу: овде се слобода разматра у њеном односу према душевном животу уопште. Она се описује као способност избора између људској души својствених и њених основних стремљења, каква су на пример, самозаштита, самољубље, самилост, тежња ка моралној чистоти и др. А сви спољашњи утицаји које човек осећа, стичу над њим

своју моћ или постају мотиви само у вези с овим стремљењима. Управо зато је и човеков живот борба једног од њему својствених стремљења с другима, а уопште не спољашњих утицаја. На гладног узнемирујући утицај нема изглед хране, већ сагласност његове воље с инстинктом самоочувања, тако да кад ове сагласности нема, на пример, код добровољног испосника, нема ни узнемирења, без обзира на одговарајуће околности.

Схимонах Тихон Светиџорац

Нама сад преостаје да слично гледиште применимо на слободу код отаца и код философа ради објашњавања утицаја пастирске воље или расположења на вољу онога ко се обраћа. Ако се узме да човек уз утицај друге воље на њега остаје господар свог расположења, своје природе, ако се тако дозволи да утицај није поробљавање слободе, већ се усмерава на саму индивидуалну природу, треба доћи до претпоставке да овај духовни утицај на тајанствен начин доноси у њу низ нових стремље-

ња или буди неразвијене зачетке који су у стању успаваности. Сви они сад почињу да захтевају да живе и да маме човекову слободну вољу. Природан, обичан човек се у усмерењу своје воље скоро никад не руководи било каквом сталном побудом, већ чини оно што у њему изазива осећање задовољства: а задовољство осећамо управо онда кад следимо најјачу од основних тежњи природе. Тако ће на пример благ, самилостан човек, саучествовати с другим из чисто природних (евдемонистичких) стремљења. Зато појачавање извесног стремљења природе преко пастирског утицаја на природног човека наводи и саму његову слободну вољу на одлучност да започне морални живот. Заиста, и искуство које нас окружује потврђује да под утицајем речи или дела Христовог служитеља човек пре него што свесно прими овај утицај, већ почиње да доживљава низ нових духовних осећања (афеката), која су му до сада била потпуно непозната, да у срцу открива нова, до сада непозната осећања - истина, морални подвиг му постаје слатак, ум бива заробљен: не гораше ли срце наше у нама док нам говораше путем и док нам објашњаваше Писма (Лк. 24,32) - тако се људи касније сећају својих непосредних осећања која су се родила још пре свесне сагласности воље. Али, ево ученик постаје свестан промена које се у њему дешавају; сад управо она слобода, која је раније била равноправна међу разноврсним стремљењима, која су се међусобно борила, која се никаквом разумном силом нису могла довести у равнотежу, приликом новог усељавања целог богатства нових осећања и тежњи у унутрашњи садржај личности, а која се апсолутно не могу помирити с ранијим служењем страстима и одушевљењима, иста она слобода,

кажемо, која је јурила само за миром и пријатношћу, бива принуђена да се односи према свом духовном животу с потпуном одређеношћу. Управо зато се у човеку и дешава откривање помисли, на које је указала Реч Божија, којима претходи борба, која се завршава или унутрашњом одлучношћу да се промени живот, да се направи место за нова осећања која су се зачела у његовом срцу и за свесне намере, или пак да се одбаци пут поправљања и да се омрзне добро. Он не може више да остане у ранијем неодређеном стању: његов живот више неће бити игралиште стремљења у борби; сад, кад је одређен однос према Христовом закону, он ће активно усмеравати своју унутрашњу природу ка добру или ка злу. У овоме је смисао свештене изреке: Јер је Рич Божија жива и дјелотворна, оштрија од свакога двосјеклога мача, и продире све до раздиобе душе и духа, зглобова и сржи, и суди намјере и помисли срца (Јевр. 4,12); прича о блудном сину служи као очигледна слика за то да човек мора доживети сложен и одлучан морални преврат пре него што буде у стању да у својој души (самом себи) попут блудног сина каже: уставши отићи ћу оцу својему (Лк. 15,18). Кад се овакав преокрет већ оствари, задатак пастира у односу на човека испуњен је до пола, он га је већ родио (в. 1 Кор. 4,15; Флп. 10) и сад треба да се односи према њему као педагог. Само по себи се подразумева да само унутрашња одлучност човека не може бити надахњујући полет ка небу, човек мора да се бори, да искорењује и да уништава рђаво и да насађује добро (в. Јер. 1,10). Свештеник који својим лекцијама о благодатном животу помаже човеку на путу моралног усавршавања, тиме довршава другу половину своје пастирске дужности.

*Мийројолић
Анијоније
Храјовицки*

ИСТЈЕРИВАЊЕ БЈЕСОВА

Чуеног о. Јована Кронштатског (починуо 20.12.1908.) епископ Назарије из Нижњег Новгорода и епископ Михеј из Сарапуља су позвали да дође код њих и побесјеђује са градским духовницима. Те су бесједе (прва 1901. године, а друга 1904. године) биле записане. Ево шта је он (између осталог) говорио својој сабраћи.

„...Ја сам знам, а и други говоре, да се исцјељења по мојој молитви дешавају.

Доводе код мене болесне, такозване опсједнуте злим дусима људе, да се помолим за њих. У тим случајевима ја дјелујем простотом своје вјере. Обично је такав болесник веома немиран: кад га доведу код мене, он - или пљује, или пјени, отима се и, колико сам примјетио, држи очи затворене. Али му ја наређујем да их отвори. А он их и даље држи затворене, и ја упорно и љуто наређујем: „Отвори очи!“, и гледам у њега. Болесник на крају отвара очи, а ја му, у очи га гледајући, говорим: „Именом Господа нашега Исуса Христа наређујем ти, душе нечисти: изађи из њега!“ - и благосиљам болесног. Болесник се умирује, почиње да се моли; ја га причешћујем.

Када над њим прочитам молитве, болесник постаје радостан, миран, спокојно прима Св. Тајне, од којих се до тада свим силама трудио да побегне. И, што је јако интересно, такви болесници уопште не памте ништа од тога што су говорили и радили у стању опсједнутости... Јасна ствар: они нису извршавали своју, него нечију другу вољу, вољу која је супротна вољи Божијој: вољу ђаволску.

Често бјесови дуго задржавају власт над болесником, или опсједнутим, дуго се супротстављају. Тада болелесник, на примјер, изговара овакве ријечи: „Ми смо више остарјели, одавно имамо власт над њим“. Али сила Божија, од које у страху трепере бјесови, и њих побјеђује.

Можда би у мојој дјелатности било и много више успјеха, да сам свој живот организовао мало више аскетично“.

О. Јован Кронштатски је, уопште, био велики чудотворац; вјероватно, чудеса која су се кроз њега остваривала је било на хиљаде: од њих је заби-

љежено, претпостављам, само стоти дио. Био је једном случај да је побјешњели полетио, а да га нико није придржавао, усред храма, по ваздуху.

Али и ово је довољно.

ЈАВЉАЊЕ УМРЛЕ

Она ми је испричала и други случај - изузетно необичан.

Прије Уфе они су живјели у Волинској губернији. Тамо је муж хтио да изгради фабрику порцелана: глина је тамо била прекарна. Али предузеће се завршило крахом. Њима је пријетила биједа. У таквом стању, газдарица је једног дана, послје ручка, отишла у спаваћу собу да легне, на крај кревета - да не би ципелама заплрљала покривач. Обузеле су је мрачне мисли.

Одједном, она чује како неко улази у сусједну собу. Она је одмах пошла туда: пред очима јој се појавила, жива, њена стара познаница, која је давно умрла.

- Параскева Дмитријевна! То сте - Ви?

Али ова, не одговарајући на питање, говори:

„Ваша ситуација је тешка, али не падајте у очајање. Сина Николаја никоме не дајите. А С.Н. нека одмах иде у Петербург код мог сина (он је тада био секретар код генерала Куропаткина. - М.В.), и од мог имена му наредите да све среди“.

Послије тога, она је буквално ишчезла пред газдарициним очима.

С.Н. је убрзо дошао кући. Жена му је испричала о јављању умрле. Он је одмах, без сумњи, пошао за Петербург. И све је испало одлично.

Сина Николаја је усиновио дјед (отац газдарице) и о њему преузео бригу. Послије тога су дјед и један трговац, њихов добар познаник, откупили њихово имање. Све се завршило срећно.

А када бисмо причали детаљно, у читавом низу догађаја би се тачно могао видјети предивни Промисао Божији...

Али ја сам хтио да испричам о јављању умрле из загробног живота.

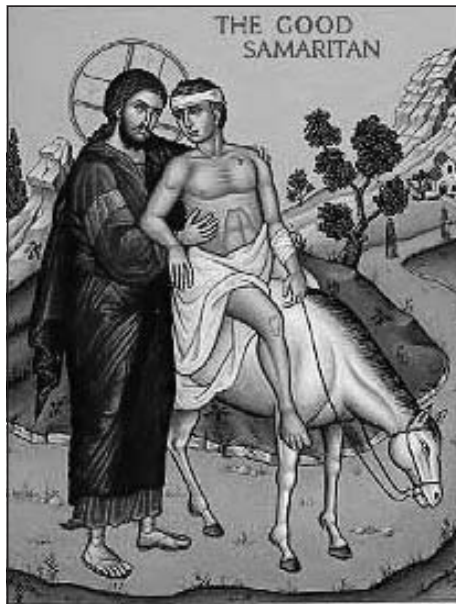
*Архиепископ
Венијамин
(Федченков)*

О МИЛОСТИ И О СУДУ

У свету који је заборавио Бога, братијо, влада неправедност према ближњему и нечовечност према немоћнима, као што и божанствени апостол говори: И како не марише да познају Бога, предаде их Бог у покварен ум да чине што је неприлично, њих који су испуњени сваке неправде, блуда, злоће, лакомства, неваљалства, пуни зависти, убиства, свађе, лукавства, злоћудности, дошаптачи, опадачи, богомрсци, насилници, горделивци, хвалисавци, измишљачи зала, непокорни родитељима, неразумни, невере, неосетљиви, непомирљиви, немилостиви (Рим. 1,28-31). Оне, пак, које узводи ка богопоштовању, Бог учи и уздржавању од злих дела и старању о милости према ближњем, као што поучава пророк Исаија, говорећи у име Божије: Престаните са лукавствима и научите се да чините добро (Ис. 1,16-17). И у Закону је било много наредби о избегавању чињења штете ближњему и заповести о човекољубљу и милостивости. Онај ко остави једно од двога, неће моћи да буде исправан човек. Добročинство потребитом које је учињено од неправедног добитка није угодно Богу, као што није за похвалу ни онај ко се уздржава од неправде уколико никоме не одваја од своје имовине.

О онима који чине неправду и намеравају да Богу принесу дарове написано је: Жртва нечастивих је мрска Господу (Прич. 15,8). О немилостивим је, пак, речено: Онај ко затвара уши своје да не би чуо сиромаша неће бити услышен када ме призове (Прич. 21,13). Уколико намераваш да

Богу принесеш нешто од оног што си стекао неправдом и отимачином (свакако треба да одустанеш). Јер, боље би ти било да ниси стекао такво имање и да га (уопште) не приносиш. Чисти дар узноси молитву, као што је написано: Завети оних који право ходе

Христјос милосјиви Самарјанин

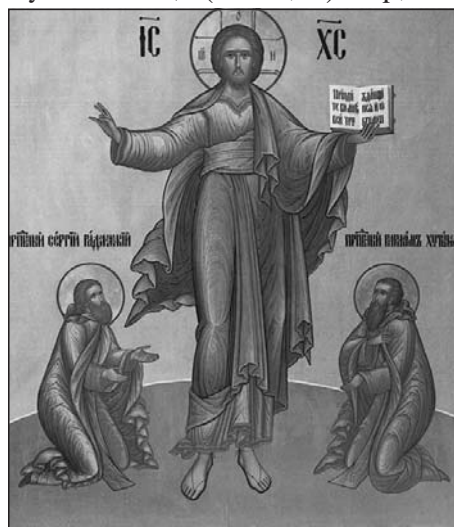
Њему су угодни (Прич. 15,8). И опет, онај ко од (имања) које је стекао праведним трудом не приноси Богу (дарове) којим би се хранили сиромаси (биће једнак) са отимачима, по реченоме код пророка Малахије: Јер, са вама су десетине и првине, и биће отимачина у домовима вашим (Мал. 3,8; 10). Стога треба да помешате милост са судом, тј. да стичете са судом и да трошите на милост, по написаном: Стекни милост и суд и стално се приближуј Богу своме (Ос. 12,6). Јер, милостињу и суд воли Бог. Према томе, Богу се приближава онај ко брине о ми-

лости и суду. Нека унапред човек са те стране испитује себе. Богати нека размотри своје дохотке од којих намерава да принесе дарове Богу. Он, наиме, (треба да провери) да ли је притешњавао сиромаша, да ли је чинио насиље немоћноме, да ли је искористио свог потчињеног, уместо праведности употребивши власт. Јер, нама је наређено да чувамо праведност и равноправност и у односу на слуге. Немој чинити насиље само стога што си на власти и немој бити лаком стога што си моћан. Напротив, с обзиром да имаш преимућство власти, покажи и право праведности. У ономе што ниси у стању да учиниш ти не можеш да покажеш доказ послушања и страха пред Богом. Напротив, (њих ћеш показати) уколико не чиниш преступ у ономе у чему можеш да преступиш. Уколико, пак, отимаш од сиромаша да би дао сиромасима, боље би било да уопште и не отимаш и не дајеш. Због чега оскрнављујеш своје богатство уносећи у њега неправедне добитке? Због чега свој принос неправдом преокрећеш у нечистоту, намеравајући да принесеш оно због чега је требало да се сажалиш на другог сиромаша (тј. отимајући од другог)? Помилуј оног коме чиниш неправду. Са њим поступи човекољубиво и њему укажи милост, те ћеш испунити милост са судом. Бог нема заједницу са лакомством, нити је пријатељ разбојника и отимача. Он нам сиромаше није оставио стога што их сам није могао прехранити. Напротив, он нам чини добročинство тиме што од нас очекује праведност и човекољу-

биве плодове. Не може постојати милостиња од неправде, ни благослов од клетве, ни добротворство од суза. Онима који увређенима извлаче сузе Бог говори: Чинисте оно што ми је мрско. Сузама покривате олтар мој, плачем и уздицањем (Мал. 2,13). Милост удељуј од трудова својих. Немој желети да поступаш неправедно под изговором да од добијеног неправдом принесеш милостињу Богу на дар. Слична дела показују таштину и служе за стицање похвала од људи, а не од Бога. Стога добро говори Господ: Пазите да (милостињу своју) не чините пред људима да вас они виде (Мт. 6,1). Уколико милостињу чиниш са мишљу да те Бог види, пази да је свако користољубље далеко од тебе. У супротном, нећеш обрадовати Посматрача - Бога. Стога творимо милостињу на начин који ће нам омогућити да је добијемо обратно од Бога. Бог, међутим, награђује оне које хвали. Међутим, Он не хвали ни једног лакоумца. Ти не можеш да принесеш дар Богу уколико увредиш брата. Речено је: Ако, дакле, принесеш дар свој жртвенику, и онде се сетиш да брат твој има нешто против тебе, остави онде дар свој пред жртвеником, и иди те се најпре помири са братом својим, па онда дођи и принеси дар свој (Мт. 5,23-24). Сети се цариника Закхеја који је најпре решио да врати четвороструко онима које је оштетио, те да потом од осталог имања половину подели сиромасима (Лк. 19,8). Он је био радостан што може примити Христа. Христос, међутим, не прима штедрост према сиромасима пре него што се оштећенима врати оно што је од њих било отето кори-

стољубљем. На тај начин је Господ прихватио правду Закхејеву и рекао: Данас дође спасење дому овогоме (Лк. 19,9). Речено се односи на оне који чине милостињу, али се не старају о очувању праведности.

Стога ономе ко се чува неправде, али је немаран према милосрђу, треба да кажемо да се свако дрво које не рађа добра рода, сече и у огањ баца (Мт. 3,10). Јер, та-

*Господин Исус Христос,
Смоленски манастир*

кво дрво никада неће бити угодно небеском Земљоделцу, који говори: Дође (господар) да тражи рода на (смокви), и не нађе. Онда рече виноградару: Ево три године како долазим и тражим рода на овој смокви, и не налазим. Посеци је. Зашто и земљу да слаби (Лк. 13,7). Међутим, осуђен пред Богом биће и онај ко бедноме не враћа залог. Њему је изречена претња: Ако (сиромас) не добије назад свој залог и завапи ка мени, ја ћу га услышити јер сам милостив (Исл. 22,27). Опасно је и преступно било жњети оно што је остало после прве жетве и други

пут брати виноград и маслине, с обзиром да је остатак требало оставити беднима (Пон. 24,19-21). Када се речено односило на оне који су живели под Законом (тј. у време Старог Завета), шта ћемо тек рећи за оне који живе у Христу? Господ њима говори: Ако не буде правда ваша већа него правда књижевника и фарисеја, нећете ући у Царство небеско (Мт. 5,20). Апостол стога саветује да сиромасима не дајемо само са поља и из прихода, већ и од труда наших руку. Трудите се, говори он, да радите својим рукама оно што је добро да бисте имали давати ономе коме је потребно (Еф. 4,28). Господ је ономе ко жели да га следи дао савет да прода све имање и да сиромасима, те да потом иде за Њим. Својим следбеницима, који су достигли савршенство, Он налаже да одједном и потпуно изврше дело милостиње како би, послуживши својим имањем, приступили служењу речју и духом. Осталима, пак, Он прописује свагдашње давање и непрестано дељење онога што имају како би, поставши жалостиви, дружељубиви и милостиви, постали подражаваоци Божијег човекољубља. Јер, Он говори: Дајте, и даће вам се (Лк. 6,38). Кроз такво општење Он им је обећао и општење са самим собом. Јер, милостиви ће стати са десне стране Господа. Њима ће Цар који ће доћи рећи: Ходите благословени Оца мога; примите Царство које вам је припремљено од постања света. Јер огладњех, и дадoste ми да једем; ожедњех, и напојисте ме; странац бех, и примисте ме; Наг бејех, и оденусте ме; болестан бејех, и посетисте ме; у тамници бејех, и дођoste ми. Правед-

ници ће се зачудити, говорећи: „Господе, када смо ти ми то учинили“. Он ће им одговорити: Заиста вам кажем: кад учинисте једноме од ове најмање браће, мени учинисте (Мт. 25,34-40). Јер, усрдност према светима јесте благочестивост пред Христом. Усрдни слуга сиромаша постаје Христов заједничар, не само кад даје нешто велико, већ и кад пружа оно незнатно што има, тј. уколико и само чашом студене воде напоји ученика у име Учитељево (уп. Мт. 10,42). Оно што свет назива оскудицом ученика за тебе, богаташу, представља прилику за стицање истинског богатства. Преко њих ти постајеш помоћник Христових војника, хранећи их добровољно, а не принудно. Небески Цар не принуђава, не захтева данак, већ прима усрдне како би дародавци сами добијали, како би они који указују част били почаствовани и како би они који другима допуштају приступ у општење временским добрима били призвани у заједницу вечних добара.

Нека нам речено у свако време буде у сећању и пред душевним очима како не бисмо губили садашње време и како не бисмо, изгубивши тренутно, очекивали неко друго време. Јер, у том очекивању и одлагању може да нас предупредити кончина. Нека нам Господ дарује да се покажемо плодни и бодри, те да се сећамо Његових заповести. Нека нам да да смо спремни и да нас ништа не омета (у спремању) за Његов славни сусрет, у Христу и Богу нашем, са којим Оцу и Духу Светоме нека је слава, сила и част сада и увек и у векове векова. Амин.

ВИЂЕЊЕ У СНУ

Мада у принципу сновима не треба вјеровати - ипак, када се они остваре, а догађај се претходно није могао наслутити - већ се може сматрати да је то „јављање“ из оног свијета.

То је било око 1925. године. Из Србије сам путовао у Париз, да тамо будем инспектор на Богословском Православном факултету. Мој пут је пролазио кроз Берлин, гдје сам морао да свратим код једне породице у којој је смрт мужа и оца била на помолу. Из Берлина сам за Париз кренуо преко Ахена. На станици у том граду у мој купе је ушла путница из Швајцарске, руског поријекла, супруга Швеђанина. Путовала је код сестре у Шпанију. Других путника у купеу није било. Ускоро смо се упознали. Почео је разго-

вор о вјери. Она је била православна:

- А шта, - питала је она, - и да нас има чуда?

- Шта ће Вам више чуда, последице Јеванђеља и Христа?

- Да-а..., - растегла је она незадовољно, иако овоме није могла суштински да приговори, - али... то је било тако давно! Али данас, има ли чуда данас?

Ја сам јој тада испричао чудо, за које сам чуо од архимандрита (послије - архиепископа) Т-на, 1923. године, у Берлину. Он више није међу живима. Али нека ми он буде свједок да његову причу преносим тачно! Бесједу ћу водити у његово име - ради живости.

Мене, - почео је он, - су позвали у град Н. да одслужим заупокојну литургију за давно умрлу бабу

Манастир Свете Ирине, Цариград

М.А. Одвели су ме у собу. Ноћу сам спавао добро. И у сну чујем готово дјечији глас:

- Баћушка! Помолите се за мене!

- Ја сам дошао овдје да бих се помолио за умрлу М. А.

- Знам. Али се помолите и за мене.

- А ко сте ви?

И тада се преда мном појављује до лакта гола дјечија ручица и у ваздуху црта велико слово „Е“. Ту се ја пробудим. Видим - нисам у кревету, него стојим на поду.

То се у мом животу није дешавало ама баш никад - да изађем из постеље а да се не пробудим. Сан је био толико жив, да сам ја и даље готово могао да видим ту ручицу како у ваздуху пише слово „Е“.

Ко је та „Е“? И кроз главу ми прођоше два имена: „(Ј)елисавета“ и „(Ј)екатерина“. У то доба ноћи нисам могао никога да питам: сутра ћу питати!

Сутрадан, служим ја проскомидију, и из просфоре за почивше вадим, између осталих, и честицу за рабу Божију „Јелисавету-Јекатерину“. Послије службе позвали су ме на ручак. Прије ручка успио сам да питам старог слугу - да није ту живио неко са именом „Јелисавета“ или „Јекатерина“; одговорио ми је да такве није било.

На ручку сам сједио на мјесту насупрот домаћице; поред мене је сједила њена пријатељица. Ја сам је полушапатом питао о виђењу. Кад сам споменуо слово „Е“, прекинула ме је, рекавши:

- Послије. - Али газдарица је примјетила да смо изненада прекинули разговор.

Послије ручка ми је рекла:

То је кћерка домаћице, Јелисавета. - И испричала ми је како се она, очигледно од јела, отровала нечим, и кроз два сата умрла.

У то вријеме нам је пришла и домаћица, са питањем:

- Шта то вас двоје шапућете?

Морали смо да јој испричамо. Она - сва у сузама:

Она (т.ј. Јелисавета) ни мени није давала да спавам како ваља, сву ноћ: „Мама! Ти се више молиш за бабу, него за мене!“

Мене је то зачудило: зашто је то тако? Показало се да се кћерка родила још док су она и њен први муж били протестанти.

У Цркви је такав обичај да се за инославне, у храму, а тим прије на Литургији, не ваља молити. Јелисавета је била протестанткиња; њена се мајка послѣје удала за К.В., православног, и сама је прихватила православље. Баба М.А. је била православна, али се удала за протестанта, иако је остала православна. А кћерка је била протестанткиња: упркос томе, молила је мајку за молитве и помињање од православног свештеника.

Даљу причу скраћујем: послѣје сам све провјерио у матичном уреду: све је било тачно.

Ето, тај случај сам ја испричао Швеђанки. Она је била потпуно задовољна. Другог дана код мене је довела два њој позната старка - на и поклонили ми пуну корпу воћа.

*Архиепископ
Венијамин
(Федченков)*

КЛЕТВА СРПСКОГ ПАТРИЈАРХА

Многи говоре да ће економски проблеми пред породицу поставити задатке који ће се показати тешко решивима. Има у томе и део истине, али само део. За позивање на то да народ изумире због сиромаштва не постоје чињенични докази кроз историју. Напротив, можемо навести потпуно другачије примере из нашег доба. Албанци који су се населили на територију која је кроз историју била део Србије, налазили су се у тежим економским приликама од Срба, посебно емигранти који су бежали из Албаније у време комунистичког терора 50-60 година прошлог века. И шта се догодило? Без обзира на сиромаштво, породице Албанаца су биле многобројније од српских. Тако су дошљаци постепено почели да потискују староседеоце. Резултат тога је то што је Србија изгубила Косово, један од својих најважнијих духовних центара с којим је повезана цела историја земље. Треба рећи да је српски патријарх Павле показао духовну и грађанску храброст и анатемисао, то јест проклео и од Цркве одлучио оне докторе који врше абортусе и све оне који пропагирају абортус. „Картлис Цховреба“ (буквално „Живот Грузије“ - зборник грузинских летописа) говори о страшним временима кад је пред Грузијом био избор: или да се одрекне хришћанства, своје етничке културе и језика, или пак да се нађе пред реалном претњом уништења. За време освајачких похода Тамерлана и Шаха Абаза, целе области Грузије су опустошене, градови порушени, усеви спаљени, воћњаци и виногради исечени и мноштво људи побије-

но и заробљено. Зар је тада материјални положај људи био бољи него ли данас? Но Грузија је преживела и ко зна колико пута се обнављала, као Феникс из пепела. Шах Абаз је кренуо у поход усред зиме да би људе оставио без хране тако да своју глад не би могли да утоле травама и шумским плодовима. И поред тога, било би страшно чути од предака који су се у то време скривали по шумама и градовима, да се било ко усудио да женама саветује да убијају своју децу у утроби и да тако ослободе породицу сувишних уста. Мислимо да би таквог „саветника“ на месту убили као бесно псето. Ех, шта су све претрпели ти људи лишени свега, па ипак се нигде не помиње случај да је неко одлучио да своју судбину олакша убијањем сопствене деце.

Предање је сачувало једну епизоду из живота народа. За време цара Ираклија Лезгинци су извр-

шили напад на Кахетију на Алаверди и на оближња села. Радници рудника сребра су се сакрили у тајним одајама алаверске саборне цркве. У то доба су занатлије били веома цењени људи па су Лезгинци све одреда претраживали како би их заробили, али нису успели никога да пронађу. Изненада је једно дојенче почело да плаче на мајчиним рукама. Пошто никако није могла да га умири, рекла је: „Нека моје дете умре. Не желим да због њега будете сви заробљени и да постанете робови!“ Но онда је један изузетно поштован старац, којег су сви гледали као оца, рекао: „Не, то се не сме догодити! Крв детета као проклетство пада на нас и на наше потомке. Боље је да сви паднемо у руке разбојника, него ли да се упрљамо тако страшним и срамним злочиним!“ Лезгинци су чули дечији плач, пронашли те људе и одвели их у ропство.

За време Тамерлана је скоро половица житеља равничарског дела источне Грузије била побијена. Тамерлан је имао обичај да поред градова које поруши и спали подигне брег од људских глава.

Такве приче изазивају код нас осећај ужаса и згражавања. Чини нам се да таква злодела може чинити само демон у човечијем облику. Но, ако би се сакупили главе деце коју су побили њихове мајке, добили бисмо не брежуљке, већ целе планине. Зар ће заиста тела деце коју су убили њихови родитељи постати надгробни споменик наше земље? На Страшном суду ћемо одговарати пред Богом, али одговараћемо и пред својим прецима, онима који су својим грудима штитили народ и земљу. Шта ћемо им одговорити? Зар да смо убијали домовину коју су они за нас сачували? Шта ћемо рећи онима који су за време највећих невоља чували живот своје деце као највећу драгоценост, стискајући се у земуницама? Зар то да смо абортусе правдали тешким материјалним условима, високим рачунима за струју или тиме да деци не бисмо могли пружити високо образовање и купити им исту онакву одећу какву носе њихови богати вршњаци? Да ли ће нас наши преци примити код себе овако испрскане људском крвљу, али не крвљу освајача коју смо пролили у борби, већ крвљу своје деце коју смо тако подмукло и покварено побили? Неће ли нам тада рећи речи које пеку попут огња: „Идите од нас, ми вас не познајемо!“

Архимандрит
Рафаил (Карелин)
„Свештосћ брака“

О ЈЕРЕСИ У ПОСЉЕДЊИМ ВРЕМЕНИМА И ХРАБРОМ ИСПОВЕДАЊУ ВЕРЕ

Чедо моје, знај да ће у последње дане настати времена тешка, како говори Апостол. И, гле, због оскудице у побожности, и у црквама ће се појавити јереси и расколи, и као што су предсказали Свети Оци, тада на архијерејским престолима и у манастирима неће бити људи опитних и искусних у духовном животу. Због тога ће се јереси ширити посвуда и превариће многе. Непријатељ рода људскога дјеловаће лукаво да би, ако је могуће, у јерес увукао и изабране. Он неће одмах грубо одбацивати догмате о Светој Тројици, божанствености Исуса Христа, о Богородици, већ ће почети непримјетно да искривљује учење Цркве, које су нам предали Свети Оци од Духа Светога. Довијања непријатеља и његова лукавства приметитиће веома мали број њих, они који су најискуснији у духовном животу.

Јеретици ће завладати Црквом, свуда ће постављати своје слуге, а побожност ће бити занемарена. Али Господ неће оставити слуге Своје без заштите. Он је рекао: „По плодовима ћете их познати“, тако и ти по плодовима, то јест по делеовању јеретика, настој да их разликујеш од правих (истинитих) пастира. Ти духовни лопови који разграбљују духовно стадо „не улазе на врата у тор овчији него прелазе на другом мјесту“, као што је рекао Господ, то јест, ући ће на незаконит начин, уништавајући насиљем Божје уставе. Зато их Господ назива разбојницима (Јн. 10,1).

Заиста, њихова прва дужност је прогањање истинских пастира, њихово затварање, јер без тога се не може ни стадо разграбити. За-

то, сине мој, кад у Цркви видиш поругање божанственог чина, отачкога Предања и Богом установљеног поретка, знај да су се јеретици већ појавили, мада ће можда до одређеног вријемена скривати своје зловерје, или ће непримјетно искривљивати божанствену вјеру, да би боље успјели, обмањујући и варајући неискусне.

Прогањање не само пастире, него и слуге Божје, јер ђаво који руководи јересју не трпи благочашће (побожност). Препознаћеш ове вукове у овчијој кожи по њиховој горделивој нарави, властољубљу, слатољубљу. Биће клеветници, издајници који свуда сију мржњу и злобу, зато је и рекао Господ да ћемо их по плодовима познати. Истинске слуге Божје су - смирене, братољубиве и Цркви послушне.

Велике притиске од јеретика трпеће монаси, а монашки живот тада ће бити изругиван. Осуће се обитељи, смањиће се број монаха, а они који остану трпјеће насиље. Ови мрзители монашког живота, који имају само изглед побожности, настојаће да привуку иноке на своју страну, обећавајући им заштиту и световна добра, а претећи изгнањем онима који се не покоре. Од ових пријетњи малодушне ће захватити велико очајање. Ако доживиш то вријеме, сине мој, радуј се, јер ће тада вјерници, који не буду имали никаквих других врлина, вијенце добијати само због остајања у правој вјери, по ријечи Господњој: „Сваког, ко Ме призна пред људима, признаћу и Ја пред Оцем Својим Небеским“. (Мт. 10,3).

Бој се Господа, сине мој!, да не изгубиш припремљени ти вијенац, да не будеш одбачен од Хри-

ста у таму најкрајњу и муку вјечну. Храбро стој у вјери и, а као је потребно, с радошћу трпи прогоне и друге невоље, јер ће са тобом бити Господ... и свети Мученици и Исповједници са радошћу ће гледати твој подвиг.

Али, тешко у те дане монасима који су се везали за имања и богатство, и који због љубави према комфору буду били ради да се потчине јеретикима. Они ће успављивати своју савјест, говорећи: „Сачуваћемо и спасти обитељ (манастир) и Господ ће нам опростити.“ Несрећни и заслијепљени, уопште и не помишљају на то да ће преко јереси и јеретика у манастир ући и демони, и тада они више неће бити света обитељ (манастир) већ - голе зидине, од којих ће заувек одступити благодат.

Али Бог је већи од врага и никада неће оставити слуге Своје и истинских хришћана ће бити до краја времена, али ће они бирати усамљени и пуста мјеста. Не бој се невоља, већ се бој погубне јереси, јер она отклања благодат и одваја од Христа. Зато је Христос и заповиједио да јеретика сматрамо за незнабошца и цариника.

И тако, крепи се, сине мој, у благодати Христа Исуса, са радошћу хитај у подвиг исповиједања и подношења страдања, као добар војник Исуса Христа (2 Тим. 11,1-3), Који рече: „Буди вјеран до смрти и даћу ти вијенац живота“ (Откр. 2,10). Њему са Оцем и Светим Духом част и слава и сила у вијекове вијекова. Амин.

*Свети Анаџолије
Ойџински
(Млађи)*

ЧУДНИ СУ ПУТЕВИ ГОСПОДЊИ

(наставак са 19. стране)

Иако је под цркве, на који се спустио, био хладан, осјећај благог дрхтања прије је дошао због треме. Свештеник је прочитао неке молитве и рекао му да слободно изнесе све гријехе пред Богом. Напоменуо му је да ништа не таји пред свевидећим Богом јер би тако ову спасоносну тајну окренуо себи на суд, а не на опроштај.

Кад монах заврши, тихо, али довољно гласно да се може чути, Никола је почео набрајати своје гријехе, све борећи се са помислима које су га наговарале да нешто прећути. Он је ипак рекао све за шта је био сигуран да је гријех, што нећемо овдје посебно наглашавати. О његовој прошлости већ смо доста и говорили.

Кад је изнио све за шта је мислио да је гријех, монах га је почео испитивати о неким дјелима о којима људи појма немају да су гад и гријех пред Богом – о гатањима у карте, у кафу, и свим осталим гатањима, о врачању, призивању духова, о одласку код видовитих и кориштењу њихових савјета, о биоенергетичарима, о тучама, гњеву, осуђивању, злопамћењу, зависти, оговарању, срамним помислима, рукоблуду, опијању, о сатанској музици, о блудним филмовима, о хороскопу, о контрацепцијским средствима, о непослушности и лошем опхођењу са родитељима и другим људима и сл. Никола је кратко, са да или не одговарао о свему питаном, зависно од тога гдје је себе препознао. Као да је било више позитивних одговора. На крају свештеник рече:

– Гријеси су велики, али милосрђе Божје је опет веће. Налажем ти слједећу епитимију: до Васкрса ћеш јести

посну храну, изузев викенда, када можеш јести све, наравно, ако није у току пост. Надам се да ћеш одсад постићи све велике постове, као и сриједу и петак. Читај јутарње и вечерње молитве и по двије главе Светог писма сваки дан. Важно је да стекнеш осјећај покајања. Сваке недјеље одлази у храм на Свету литургију. Кад те нападну грешне помисли, изговори неколико пута Исусову молитву или *Оче наш*. Буди опрезан јер ђаво не спава и само ће чекати прилику да те опет гурне у још страшнију провалију од ове из које се сад извлачиш. Христос је рекао: *Кад нечисти дух изиђе из човјека, пролази кроз безводна мјеста и тражећи покоја, и не налази, говори: Враћиху се у дом свој оци, куда сам изишао. И дошавши нађе пометен и украшен. Тада оциде и узме седам дружих духова и зових од себе, и ушавши обитавашу ондје, и пошто сјане бива човјеку ономе зоре од првога* (Лк. 11,14-26). Пази да се ове ријечи на теби не остваре. Сада си упознат са истином и за сваки слjedeћи гријех подлежеш тежој казни. Цигарете, тај отров, потруди се да бациш што прије, по могућности одмах данас. Око тога се немој много мозгати, кад ти се јави жеља за тим смрадом, ти узми и читај *Светио писмо* и жеља ће побјећи. Само првих неколико дана издржи и већ ће ти бити лакше. На Васкрс се смијеш причестити ако будеш испоштовао епитимију. За касније ћемо видјети. За све што те буде узнемиравало дођи или се јави па ћемо попричати...

Наравно, касније му је монах све ово морао додатно објаснити. На ранку му је дао један молитвеник и мали дрвени крстић да стави око врата. Никола је при одласку осјетио олакшање, али то није значило да су одједном нестала осјећања очаја, грижње савјести и недостојности. Често су се она враћала, али су биле

честе и сузе покајања, које су души доносиле неопходни покој, као зрно наде да ће му, можда, некад бити опрштено.

+++

Никола је почео испуњавати правило које му је свештеник дао. Свакодневно је читао молитве стојећи пред малом иконом своје крсне славе коју је купио у једној православној радњи, само, како то бива са почетницима, некад је та молитва текла без потребне пажње, механички. И *Светио писмо* је купио и радо га је читао. У њему је налазио велику утјеху. Много је читао о православљу, о неопходним условима за спасење душе и о уском путу којим се достиже изгубљени рај. Често је плакао и непрестано размишљао да остатак живота посвети Богу.

Пошто је провео у таквом расположењу 17 дана, одлучио је напустили Београд и потражити неки манастир у којем би се напојио духовним знањем са извора воде живе. Тета Софија му је помогла при избору манастира а јеромонах који га је исповиједио дао му је благослов за такав пут.

Мајку је о свему обавијестио ноћуочи одласка. Узнемирену жену, која није имала представу о ономе што је он проживљавао у посљедње вријеме, оваква одлука јако је потресла. Мало ју је успио умирити уз помоћ тета Софије. Никола је осјећао велику тугу и жалост своје мајке, али бол његовог срца за дјететом убијеним у утроби био је још јачи. Жеђ за Богом, који му се почео откривати, није се могла утолити.

Касније те ноћи, из сажаљења према мајци написао је дугачко писмо у којем је описао своје стање и своју потребу. То писмо јој је много помогло да схвати сина, али, опет, много дана је требало проћи да престану тећи потоци суза. Николина мајка

била је добра жена, али до тад није посједовала знања о истини човјековог бића и постојања, о вјечној души и Богу живоме... Иако је дуго познавала тета Софију, ова је наравно, није хтјела силити да вјерује у Христа, већ је смирено чекала моменат кад ће је сам Христос привући Себи, што се ускоро и догодило.

По Николином одласку, доста времена проводила је са тета Софијом, која ју је знала утјешити и уразумити. Али још дуго се она присјећала оног магловитог јутра кад је сузних очију и болна срца испратила сина свога на пут, истину и живот. Никола је отишао. Гдје? Нико са тачношћу није могао знати. Нико ме се није јављао. Само је тета Софија знала гдје је отишао, али многим су њени одговори били неразумни: „Ка свјетлости, ка истини.“

Невидљива борба

Враћаше се пак Седамдесеторица са радошћу ђоворећи: Господ, и демони нам се покорављују у име њовје. А он им рече: Видјех са њану ђдје њаде са неба као муња.

(Лк. 10,17-18)

Прије него наставимо нашу причу, рећи ћемо нешто о страшној борби која се све до часа смрти невидљиво одвија у нашем унутарњем бићу. Побједници у овој борби добијају неисказана блага у вјечном Царству Божјем, за која апостол Павле каже: *Што око не видје, и ухо не чу, и у срце човјеку не дође, оно ѡприреди Бог онима који га љубе* (2 Кор. 2,9). Побјеђени, пак, и они који не вјерују у невидљиву борбу задобијају, авај, муку вјечну, плач и шкргут зуба. Убијеђен сам да многи људи осјећају ову борбу добра и зла, која се у њима одвија, али због многих свјетовних обавеза и погрешних убјеђења они

овој борби не посвећују потребну, или готово никакву пажњу. Ето, можда ни не знајући за свједочанства која се у *Свјетом ѡисму* налазе о тој борби, ми смо препознали њену искривљену копију у Толкиновом *Господару ѡрсјенова*. Због тога смо и похрили у кино дворане у великом броју, опчињени том борбом добра и зла и тиме показујући колико је ми, у ствари, осјећамо.

Али за разлику од Толкинове бајке, у нама се свакодневно сукобљавају силе добра и зла са циљем да нам спасу или погубе вјечну душу. Од наше воље највише зависи које ће силе надвладати. Наравно, многи ће се на ове ријечи насмијати, не знајући да ће им тај осмијех невјере управо сам ђаво – обманивач људи – послати.

Он се, наравно, вјешто крије и пази да га човјек не открије, а истовремено се стара да човјека држи у обмани како он (човјек) дјелује сам од себе и како је у свему савршено слободан. Јер када би се обзнанио, изгубио би своју жртву. Човјек би побјегао од његове ружноће и смрада под окриље Божије. Непријатељ нас мами на своју територију, пуштајући нас да вјерујемо како њега уопште ни нема. Када нас пусти дубоко у замку, а потом изненадно нападне, изгледа да се извучемо готово не постоје. Тако се дешава многим од нас да, слијепо робујући гријеху и злу, једног дана отворимо очи и постанемо свјесни да смо их отворили, а око нас све тама, смрад, ужас и смрт. Тада, ако не буде сувише касно, једино искрени крик болног срца ка Богу може призвати свјетлост истинску да нам покаже пут избављења и одагна таму.

На питање зашто многи људи не осјећају дјеловање демона, веома добар одговор дао је преосвећени Инокентије, архиепископ Херсонски:

„Да би осјетио додир духа таме на себи, човјек сам мора бити свијетлао, а грешник је тама. На чистој бијелој одјећи одмах се запази и најмања мрља, док црна одјећа не допушта да се на њој примијете ни мрље најцрње. У души свијетлој и чистој једна једина помисао убачена од ђавола истог тренутка изазива смућење, тегобу и бол у срцу, а у души грешника, тамној и упрљаној, и само његово (ђаволово) присуство је непримјетно.“

Св. Јован Златоуст пише: „Велико мноштво демона лети ваздухом. Када би Бог дозволио да нам само покажу свој одвратни лик, ми бисмо сишли са ума. Наше грубо материјално тијело служи нам као својеврсна спасоносна завјеса која нас штити од непосредног виђења бијесова, које би могло довести до умне поремећености.“

Неким православним хришћанским подвижницима је на одређеном степену духовног развоја Бог омогућио ова виђења, а и многи обични људи су имали слична искуства, и православни и иновјерни, а засигурно је да ћемо по смрти сви доћи у ситуацију да се суочимо са овим ужасним бићима, неки само на кратко, а други ће заједно са њима у страшну вјечност.

Многи магови, врачари, видовњаџи, факири и остали који улазе у општење са нечистим силама виђали су та бића. О томе кроз историју свједоче неки од њих који су се покајали и прешли у хришћанство, као свети Кипријан.

Да бисмо добили комплетнију слику о свему овоме, позваћемо великог руског светитеља из XIX вијека Игњатија Брјанчанинова да нам каже нешто више

(наставак у следећем броју)

КАКО ДА СЕ ПОНАШАМО ПРИ ОБАВЉАЊУ ОВОЗЕМАЉСКИХ (СВЕТСКИХ, СВАКОДНЕВНИХ) ПОСЛОВА

Овоземаљских је послова веома много и разликују се у зависности од стања и звања у којима живимо.

Све животне послове који се не противе наравственом закону, које смо дужни да обављамо сходно нашем звању и имању (стању), треба сматрати делима Божијим, делима повереним нам од самога Господа, јер Бог, као Цар све земље (Пс. 46,8), установио је разна законита звања и положаје (стања и имања), и Он, а не ми сами, допустио нам је и допушта нам да уђемо у ова овосветска звања и стања у каквима се сви ми налазимо.

Без Божије воље или без Божијег допуштења ништа на свету не бива. Дакле, какве год послове обављао, сва та дела чини као самоме Богу, и награду за то добићеш од Бога. А ко се не труди ради Бога, његов труд је сасвим жалостан, јер му награда није од Бога, него од себе или од људи. А од себе и од људи каква је награда? Земалска, привремена, ништавна.

Чини сва своја дела ради самога Господа Бога, обавезно их чини тако како је дужно чинити дела Божија, то јест чини сва своја дела од срца, сасвим радо и са потпуним задовољством, марљиво, не допуштајући у њима никакво одуговлачење и немар, по чистој савести, јер је речено: „Проклет био ко немарно ради дело Господње“ (Јерем. 48,10).

Ако ти твоји послови иду успешно, онда се не горди тиме, а нарочито не приписуј успех у посло-

вима својим сопственим снагама и умешности, јер сам Господ је рекао ученицима Својим: „Без мене не можете чинити ништа“ (Јн. 15,5).

Ако је посао којим ти требаш да се бавиш тежак, непријатан, понижавајући, мало уважен, не иде од руке, одуговлачи се, захтева изузетно стрпљење или води унију, онда не буди малодушан, не буди лењ, не љути се, не предај се гневу, нестрпљењу, роптању и слично, него оживљавај и укрепљуј себе мишљу да те тегобе, које те тако притискају и тако су непријатне и несносне теби, неће трајати вечно. Са земаљским животом све оне ће престати, а тамо ће Господ „дати свакоме по делима његовим“ (Римљ. 2,6). При томе потпомажи себе у тегобама својим било каквим поучним (назидатељним) појањем, тајном молитвом, размишљањем о хришћанским истинама, расуђивањем о делима којима се бавиш, уопште узношењем срца ка Господу Богу кратким молитвеним уздасима Њему. На пример, веома су корисна следећа молитвена призивања:

- Како нас безгранично љуби Господ!

- Шта Он није учинио и не чини за нас? Шта нам Он не даје?!

- Боже, како треба да будемо благодарни Теби!

- Господе, благослови ме! Очисти ме! Освештај ме!

- Само нас Ти, Господе, тако много љубиш!

- Ах, кад бих Те возљубио, Господе, свим срцем својим!

Господе, Ти си моје прибежиште, Ти си моја утеха, Ти си моја нада, Ти си моје спокојство. Ти си моја светлост. Ти си моја слава. Ти си моја радост. Ти си моје блаженство!

Таква и слична мољења, ако се претворе у навику, за време тегобе су бесцена. Непрекидно одржавај душу у јединству са Богом, оно непрестано њу оживљава, одгони од ње сваког зло, укрепљује је у добру и врло благотворно јача саме телесне снаге.

Ко тако ради на извршавању својих текућих, овоземаљских послова, тај се труди као што се и треба залагати у славу Божију.

Само се по себи разуме да треба пре свега чинити најважнија дела, која не трпе одлагање, претходно промисливши како их боље извршити, као и да никада не треба чинити дела, несагласна закону Божијем.

Приступајући сваком послу, ваља се пре свега усрдно помолити Богу да ниспошаље Божији благослов за наш рад. Треба прочитати молитву „Пред почетак сваког (доброг) посла“, затим добро промислити како најбоље обавити предузети посао, и тек тада приступити раду.

После уобичајених напора следе обед и одмор. Хришћанин треба да зна и то како се владати за време обеда и за време одмора после јела.

Пре ручка и вечере свагда узноси Господу Богу усрдну молитву. Моли се такође и после ручка и после вечере. Јер нико други не даје нама храну и пиће, до сам Господ. Он је Тај који даје нашој храни хранљиву моћ за наше тело, а нашем телу омогућава да користи хранљиву моћ јела за наше здравље. Само онај који или не схвата ово или је пак тешки егоиста може да се не моли пре ручка и вечере и после њих. Исхрана наша свагда треба да буде умерена. Храна је за тело неопходна. Не треба лишавати тело неопходне хране, већ је ради држања умерености најбоље престати са употребном хране у оно време када потреба за храном још није сасвим нестала. „Једи толико да утолиш глад“ - говори свети Јован Златоусти. „Уздржано пиј, мало једи, бићеш здрав“ говори други светитељ Божији, Митрофан. Искуство такође сведочи да само уздржљиви живе здраво, дуговечно и добро.

Веома неразумно поступају они који дозвољавају себи да се презасите храном сувише хранљивом, јаком, тешко сваривом, укусном, слатком, јер је презасићеност веома штетна и за наше тело и за нашу душу. Лоше варење, кварење крви, разне болести, превремена смрт, јесу последице преситости. Неуздржљиви није способан ни за каква духовна упражњавања (занимања, бављења), он не може ни да се моли, ни да размишља о Божанском. Преситом је бог - његов стомак и цео бездан нечистих мисли и жеља.

За време ручка и вечере никада не говори било шта греховно. То

је увредљиво за Бога, чије дарове кушаш, а саблажњиво за твоје ближње. Напротив, за време обеда треба свагда казивати или слушати штогод за назидање (поучно), или у дубоком ћутању, побожно узимати храну. Истински

Монашко послушање

хришћани првенствено за време узимања хране, настојали су да се јасније сећају своје смрти и страшног суда. Празно брбљање одлика је људи неразумних и шупљих (јалових, празних), а свагдашња поучност (способност поучавања, назидања духовног) - удео је људи мудрих.

Ко тако користи свој ручак и вечеру то јест умерено и са благодарношћу Богу, тај поступа како захтева дужност, праведно и богоугодно.

После обеда без сумње потребан је одмор. Али одмор свагда треба користити као лек ради обнављања снага душевних и телесних, и зато одмор не треба да траје дуго. За време предаха свако треба да размишља: „Какав одмор у овдашњем животу, предахнућемо за гробом“!

„Лењост је научила многим рђавом“ (Сир. 33,28). „Мрско је Господу телесно спокојство“ - говори свети Варсонуфије Велики. Тако треба да мисле сви који су устали од стола да заблагодаре Господу, и, мало предахнувши, изнова се прихватају посла.

Време одмора нипошто не користи како поступају многи неразумни, на било каква задовољства, или на какве порочне забаве, некорисне игре. Игра и хришћанин две су ствари непомирљиве. Да за време потребног одмора не би ушле у главу какве богпротивне мисли, а у срце богпротивне жеље, хришћанин, с обзиром на стање своје душе, настоји да гаји у себи разна духовна размишљања, а нарочито срдечно призивање Господа Бога:

„Господе, како је велика Твоја Премудрост и Благост! Сваки дан храниш Ти небројено мноштво живих створења на земљи: људе, птице, стоку, звери, кукце, и сви су они сити, нико не умире од глади“.

Таква размишљања и молитвена призивања знатно брже васпостављају (обнављају) наше телесне снаге, него сви други начини успостављања. А поред тога, таква размишљања и призивања нарочито утврђују душу у добру.

ДУХОВНА ЛЕСТВИЦА СВЕТОГ АПОСТОЛА ПЕТРА

Говорећи да су хришћанима дарована велика обећања Божија, кроз која они могу да постану причасници божанске природе, апостол Петар у другој својој посланици (1,47), даје нам поуку, како доћи до тих дарова.

Ради тога, говори он, треба избећи похотну страст која влада у свету и свом ревношћу задобијати веру. А затим у вери пројавити врлину, то јест добра дела, а у врлини знање, то јест разум духовни, а у знању уздржање, а у уздржању трпљење, а у трпљењу побожност, а у побожности братољубље, а у братољубљу љубав.

Дакле, вера, добра дела, знање, уздржање, трпљење, побожност, братољубље, љубав, јесу степени духовне лествице светог апостола Петра.

Све ово има међу собом тесну унутрашњу везу, сваки (степен) производи онај следећи, а следећи узвисује, усавршава и укрепљује претходни.

Пројавите у вери вашој врлину. Наравствено - духовни живот почиње вером. **Вера је први степен на лествици нашег спасења.** Вера треба да буде срдачна, искрена, нелицемерна, несумњива, жива и делатна. Ако тако верујеш, ако си усадио у себи такву веру, онда ћеш је неминовно показивати делима - стараћеш се да испуњаваш вољу Божију, да стремиш ка свему што је добро: у мислима, речима и делима. Такво расположење за добро, стремљење ка испуњењу воље Божије и држање заповести Господњих, развија и васпитава у теби наравствену делатну снагу духа - **ВРЛИНУ**, коју рађа вера.

Дакле, истинска, срдачна, жива вера рађа врлину, твори добра дела. Са своје стране, врлина узвишава и укрепљује веру, даје јој више наравствених вредности, јер сама вера без добрих дела, без делатног стремљења ка добру, савим је недовољна за спасење душе.

Св. апостол Петар

„Каква је корист, браћо моја, ако ко рече да има веру а дела нема? Зар га може вера спасти?“ Осим тога, таква је вера нечиста, сујетна, недејствена, па чак и мртва: „Вера, ако нема дела, мртва је сама по себи“ (Јак. 2,14, 17).

А у врлини је **ЗНАЊЕ** (расудљивост, разумност).

Стремећи ка добру у свему: у мислима, речима, делима и настојећи да испуни вољу Божију, хри-

шћанин се опитно учи да истинито суди о стварима, да разликује Божије од човечијег, истинско добро од лажног, стварно зло од привидног, правду од неправде, то јест да развија у себи практично хришћанско искуство - свету благоразумност у свим делима. То јесте наравствено расуђивање, знање духовно, хришћанско благоразумље.

Дакле, врлина ствара духовно знање, али и сама од њега задобија савршенство, јер каква је врлина корисна, ако је не прати знање (разум)? „Ревност не по разуму“ (Римљ. 10,2).

А у знању је **УЗДРЖАЊЕ**.

Духовно знање (разум) открива хришћанину где је добро и зло, где истина и лаж, - у њему самом, у његовом поквареном срцу, открива мноштво рђавих мисли, порочних склоности, злих похота и страсти, и хришћанин јасно види како су пушта и лажна њихова завођења и како су оне опасне за развој и усавршавање духовног живота. Увиђајући то, он почиње мало-помало да се одупире порочним склоностима, труди се да се уздржава од задовољавања злих похота, искорењује страсти и на тај начин стиче ново наравствено савршенство - уздржање од злих похота и страсти, чинећи своје срце чистим. А чистота срца узвисује и развија његово духовно знање, јер чистим срцем, по речи Божијој способни су да душевним оком виде Бога и ствари Божанске: „Блажени чисти срцем, јер ће Бога видети“.

А у уздржању је **ТРПЉЕЊЕ**.

Када се хришћанин мужаствено бори са унутрашњим неприја-

тељима свога спасења, у то време нападају на њега непријатељи спољашњи: разнородна искушења и саблазни - лаж, клевета, оговарање, прекори, подсмевања, прате га на свим путевима наравствене делатности. Превртљивост и невоље у служби, домаћи раздори и несугласице, оскудица у издржавању и снабдевању (материјалном обезбеђењу) себе и својих домаћих, губитак имовине, нарушавање здравља, све ово он често трпи на себи самом! Искушења на сваком кораку! А колико се овде захтева од хришћанина трпљења. Трпљења мужаственог, често дуготрајног! Такво трпљење развија у себи хришћанин, који је стекао духовно уздржање, научивши се да одолева чулним жељама, и побеђујући страсти.

Трпљење је ново, више наравствено савршенство, јавља се иза уздржања. Са своје стране, п трпљење даје велику снагу и крепост. Нестрпљење (нетрпљење) сред искушења, унијије у невољама слабост је духа, а дух споља ослабљен природно постаје неспособан да побеђује унутрашње своје непријатеље.

А у трпљењу је **ПОБОЖНОСТ**.

Стекавши уздржање. научивши се добродушном подношењу невоља, трпљењу сред искушења, хришћанин усходи на нови степен наравствено-духовне лествице - развија и одгаја у себи побожност (благочешће).

Побожност је наравствено-побожно настројење хришћанина, његових мисли, осећања и делања, једно (јединствено) прослављење пресветог имена Божијег у души и срцу, искрена жеља да се благоугоди Господу, појачано

старање да се испуни Његова света воља.

Ово је делокруг многих врлина и наравствених савршенстава: овде је и страх Божији и живо уздање у Бога, и свецела преданост Богу, и смирење, и искреност мисли и осећања, речи и дела, и чистота намера и побуда. „Побожност је корисна у свему пошто она има обећање живота садашњег и будућег“ (1 Тим. 4,8).

Она преноси достојанствену вредност претходним подвизима - трпљењу и уздржању. Хришћанин који поседује истинску побожност, још брижљивије чисти своје срце од страсти и похоте, знајући да је Господу мрска чак и нечиста помисао, да само чисти срцем виде Бога, а да се у искушењима и напастима још више укрепљује духом, будући уверен да Господ неће пустити „да се искушате (хришћани) већма него што можете, него ће учинити са искушењима и крај, да можете поднети“ (1 Кор. 10,13), знајући још да „страдања садашњег времена нису ништа према слави која ће нам се открити“ (Римљ. 8,18).

А у побожности је **БРАТОЉУБЉЕ**.

Побожност одуховљује и освештава мисли, осећања и дела хришћанина, побуђује нарочити покрет у његовом срцу, и у њему се из љубави према Богу развија љубав према ближњима, испрва не према свима, већ само према истоверној браћи развија братољубље.

Хришћанин почиње да љуби искрено у Господу све који исповедају с њим исту веру. Сада за њега нема ни роба ни слободњака, не постоје разлике у звању (сталежу) и имању (положају),

полу и узрасту, за њега су сви хришћани деца једнога Оца Небеснога, сви су искупљени Најдрагоценијом Крвљу Сина Божијег, крштени у једној истој купели Крштења - у име Оца и Сина и Светога Духа - сви подједнако призивани на спасење, свима, коначно Он дарује од Божанске силе све „што је потребно за живот и побожност“ (2 Петр. 1,3). Хришћанин свима срдечно жели спасење и делатно доприноси спасењу свих - молитвама, речју саосећања, утехе, поуке и својим примером.

Са своје стране и братољубље даје силу побожности и предаје јој савршенство: „Ако ко рече: Љубим Бога, а мрзи брата својега, лажа је“ (1 Јов. 4,20).

А у братољубљу је **ЉУБАВ**.

Најзад, хришћанин усходи на највиши степен наравственог савршенства - љубав.

Љубав према Богу, побуђујући љубав хришћанина према једноверној браћи, све више је распрострањује. Љубеће срце хришћанина се, такорећи, шири, и оно сада својом љубављу обухвата све људе, не разликујући њихово звање, положај, веру, - он љуби чак и непријатеље своје. Таква љубав је врхунац савршенства - највиши, последњи степен духовне лествице.

И преподобни Исак Сиријски говори: „Ко љуби све подједнако, милосрдно и недељиво, тај је достигао савршенство“.

А апостол Павле учи: „А поврх свега тога, обуците се у љубав, која је свеза савршенства“ (Кол. 3,14).

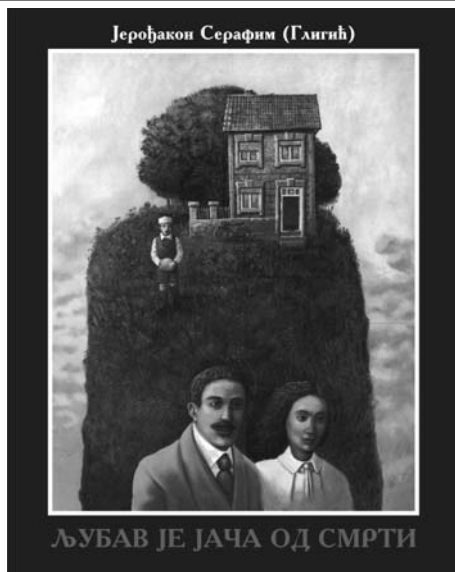
*Стијарац Сава
Псково-Печерски*

ПРИКАЗИ КЊИГА

ПРАВОСЛАВНИ МОЛИТВЕНИК

МОЛИТВА је побожно управљање душе човекове Богу, или беседа срца са Богом, кроз коју, представљајући невидљиво Бога пред собом, човек излива пред Њим осећања своје душе. Она је уздизање ума и срца Богу; њоме човек узлеће у хорове анђела и постаје учесник њиховог блаженства. Молитва је тамјан најпријатнији Богу, најсигурнији мост за прелаз преко искушења таласа живота, неопорива стена свих који верују, мирно пристаниште, божанска одећа која облачи душу великом добротом и лепотом. Молитва је мати свих добрих дела, чуварка чистоте тела (невиности), печат девојаштва, сигурна ограда против свих лукавстава вечитог непријатеља нашега – ђавола. Гони непријатеље именом Христовим, јер јачег од овог средства нема ни на небу ни на земљи. Молитва је утврђење света, умилоствљење Бога за грехе, пристаниште које таласи не могу обурвати, просвећење ума, секира очајању, разбијање туге, рађање наде, ублажење гнева, заступница свих којима се суди, радост оних који су у тамници, спасење онима који гину.... Молитвом је свети Илија затворио небо, те не паде киша на земљу за три године и шест месеци (Јак. 5,17). Кад ни сами апостоли нису могли изгнати нечисте духове, Господ им је рекао: „Овај се род изгони само молитвом и постом“ (Мт. 17,21).

Јеромонах Серафим (Глигић) ЉУБАВ ЈЕ ЈАЧА ОД СМРТИ

Отац је требао да се врати још пре неколико дана. Чули су да се воде жестоке борбе, па су схватили што се отац још не враћа. Једног дана у село је стигао војни цип. Марко му је потрчао у сусрет чим га је опазио. Унутра су били један официр и возач. Официр је био крупан човек румених образа и усуканих бркова. Изишавши из ципа, затегнуо је униформу, руком опипао да ли је пиштољ у футроли на свом месту и погледао у Марка. Хтео је направити мио израз на лицу да се допадне дечаку, али му није пошло за руком. Био је озбиљан иако је попио неколико ракија.

– Ће је Мирољубова кућа, малиша? – прозбори официр храпавим гласом.

– Ево ова друга, а што питате? А зашто он није дошао?

– Је ли ти Мирољуб неки рођак? – упита официр.

– Он ми је отац – одговори Марко.

Митрополит Николај

БУЂЕЊЕ ВЕРЕ

...Овај свет осећа велику опасност од немира, са истим узроком немира Адама и Еве када су окренули леђа Богу, а лице сатани. Исти је немир као немир Каинов када је убио брата. Исти је немир као немир Ахитофела, који издаде свога господара цара Давида и на крају се обеси, те Јуде који исто учини са својим Учитељем, па баци прљавих тридесет сребреника и обеси се у Кедронском потоку. Такав немир се осећа и на Истоку и на Западу, и рекао бих, нарочито на Западу, јер су стављени под знак питања и Бог, и душа, и морал, и брак, и породица, и друштво, и држава, и овај свет и онај свет. Због свега тога није чудо што смо и ми Срби у Републици Српској и шире стављени под један велики знак питања.

ОПШТЕ ДУЖНОСТИ ХРИШЋАНИНА ПРЕМА БЛИЖЊЕМУ

Љубав према ближњему у опће има два основна морална својства, а то су: 1. правичност, 2. благост или доброта. Јер жеља чинити добро другом, оснива се на признању, да и други има права на добро; а та жеља може бити снажна само онда, кад потиче из искрене наклоности према другом.

Знаци праве хришћанске љубави према другима јесу:

а) искреност, када се човек другоме показује онаквим какав је у истини; те му и обећава оно, што мисли и што може учинити;

б) правичност, тј. признавање свачијега права и постојана готовост, дати свакоме оно, што му припада. Правичност је основ доброга поретка међу људима, јер она уређује, како људи у друштву треба један према другом да поступају, да сваки добије оно, што му по праву припада. Против правичности греше они, који варају, краду, отимају туђе, и који с намером не извршују оно, што су обећали;

в) милосрђе, које се показује у томе, кад човек, знајући, да су сви људи браћа, радује се свачијој срећи и напретку; а ако види кога у невољи, радо се труди, да га из ње избави; или барем помаже му, да несрећу лакше поднесе. С овим је спојена доброта, тј. благо и кротко поступање са сваким;

г) мирољубивост, тј. старање, да се избегне све, што би могло мир и љубав нарушити и постојано настојање око међусобне слоге. Мирољубив човек се стара, да позна ћуд и склоности других и пажљиво испитује, шта би их могло увредити. Ако се њему што учини на жао, он то радо сноси, знајући, да као човек и сам има на себи нечега, што се другима не допада, па радо испуњава речи Св. Писма: „Носите бремена један другога, и тако испуните закон Христов“ (Гал. 6,2). Такав човек ако

би случајно кога увредио, готов је увређеном задовољштину дати и помирити се; ако је сам увређен, радо увреде прашта. Но хришћанин осим тога, што треба да буде сам са сваким у љубави, треба да мири и друге људе, када су у свађи. Но мирити друге, не треба да има пред очима своју корист, јер борећи се против самољубља и себичности других, још већма би својом себичношћу могао свађу распирити. Најпосле хришћанско измирење треба да потиче из искрена срца, јер спољашње се измирити, а у срцу увреде не опростити, значи, рану и даље незалечену оставити, да се позлеђује.

Хришћанску љубав према ближњему и њене моралне одлике и обим описује овако св. апостол Павле: „Љубав дуго трпи, благотворна је, љубав не завиди, љубав се не горди, не надима се, не чини што не пристоји, не тражи своје, не раздражује се, не мисли о злу, не радује се неправди, а радује се истини, све сноси, све вјерује, свему се нада, све трпи. Љубав никад не престаје, док ће пророштва нестати, језици ће замукнути, знање ће престати“ (1 Кор. 13,4-8).

Разни начини љубави к ближњему

По Христовој науци ми смо дужни љубити све људе без разлике. Но ипак већ по природи не можемо љубити све у једнакој мери; јер што нам је неко ближи, тим већу љубав осећамо према њему. Према томе има и више начина љубави к ближњему, као:

1. Љубав према сродницима. По природи сродници су човеку ближи него остали људи, те због те природне свезе пристоји се, да онога, ко нам је по крви сроднији, и већма љубимо.

2. Љубав и захвалност према добротворима. Историја нас уверава, да су сви народи признавали и признају, да је човек дужан особито љубити оне,

који му добра чине (као нпр. васпитаче, учитеље, старатеље, добротворе итд.) и захвалан им бити. Благодаран човек не само да уважава своје добротворе, него признаје и не заборавља добротворства, која је примио и труди се, да свом добротвору врати љубав за љубав.

3. Љубав према пријатељима. Пријатељство је искрено друговање и слагање двеју или више душа, које се узајамно поштују и љубе. Искрено пријатељство је од велике важности за људски живот. Прави и племенити пријатељ побуђује човека на добра дела и својим саветом и примером утврђује у њему љубав к добру, и вољу за моралним савршенством. Стога и каже Премудри Сирах: „Верни пријатељ је јака заштита: ко га нађе, нашао је скровиште.“ (Сир. 6,14). Право пријатељство је оно, коме је основ права љубав и поштење, а сврха морално добро. При избору пријатеља, треба хришћанин да буде врло опрезан, јер није сваки човек онакав, какав се спољашње показује; стога човек треба најпре добро да позна онога, коме мисли своје пријатељство поклонити.

Пријатељ треба да је свом пријатељу веран, поуздан и у пријатељској љубави постојан; те да са пријатељем дели сваку радост и жалост, и да га у нужди потпомаже колико год може. Но од пријатеља не треба захтевати оно, што нам он не може учинити, или дати, а да се не огреши о закон; а тако исто не треба за љубав пријатељу да чинимо оно, што нам савест не допушта.

Онај није прави пријатељ, који нас увек хвали, па и онда, кад чинимо зло; већ је оно прави пријатељ, који нас за наше погрешке пријатељски опомиње и кори.

*„Православно
морално бољословље“*

УПОКОЈИО СЕ

БОШКО РАДОЊА

кум храма у Добрињи

Бошко Радоња је рођен 28. јуна 1931. г. у Лукавици од оца Недељка и мајке Милке р. Маунага. Радио је у служби хитне помоћи у Сарајеву. Кум славе храма Светог Василија Острошког у Добрињи био је 1997. г. Један од најдражих и најзначајнијих дана његовог живота је 30. септембар 2001. г. када је кумовао на Великом свјештању храма Светог Василија Острошког. Скоро три деценије био је члан ЦОУ одбора ЦО которачке. Својим прилогом је помагао многобројне манастире и храмове, а за труд на добро Цркве добио је много захвалница и грамата. Послије кратке болести упокојио се 16. априла 2010. г. у КБЦ Касиндо, а сахрањен је на мјесном гробљу „Врањеш“ у Лукавици 18. априла 2010. г. Опијело је извршило 8 свештеника.

СЛОВО УПОКОЈЕНОМ БОШКУ РАДОЊИ

Припремајући се да станем поред самртног одра нашег Бошка, размишљао сам шта да кажем. Тешко је један животни вијек од осам деценија смјестити у говор од неколико минута, а тешко је наћи нешто ново вама који сте упокојеног познавали колико и ја сам. Моја дилема је била и у којем својству да се обратим, па ћу у кратком обраћању говорити као пријатељ и некадашњи парох упокојеног. Због тога ћу поменути само неколико чињеница које су осликавале његов овоземаљски живот.

Бошка сам упознао половином 1993. г. када сам дошао на которачку парохију. Када смо у марту 1994. г. у парохијском дому на Бијелом пољу почели са богослужењима, он је недјељом и празником редовно долазио на иста. Није га у истоме спријечио ни страх због дејства снајпера на потезу између данашњих тржних центара ТОМ и ТУШ. Половином те 1994. г. ту је дошла и моја породица, а + Бошко никада није дошао а да мојој дјечи није донио неку воћку или слаткиш. Не помињем то да бих поменуо своју породицу, већ због тога што је то искуство имало и много других у његовом окружењу. Помагао је и чинио дарове, па заслужује да му захвалимо и исто помемо.

Када смо почетком 1996. г. почели са богослужењима у храму Светог Василија Острошког, Бошко се, као члан ЦОУ одбора, активно укључио у све активности које смо имали од поправке до уређења истога. Био је спре-

ман да преузме обавезу и ради на њеном извршењу, исто као што је то чинио и у предатно вријеме када је трајала борба за изградњу светог храма. Са својим оцем Неђељком је био кум прве храмовне славе у чијој прослави је учествовао вјерник. Када је 30.9.2001. г. дошао дан великог свјештања храма Светог Василија Острошког у Добрињи, Бошко је био кум истога. Осим велике љубави према истоме, уградио је у исти и велики материјални прилог. Прилог за овај и друге храмове је давао током цијелог свог живота. Његова породица га је пратила и подржавала у наведеном.

Драги Бошко, стојећи данас на овом мјесту, ми, твоји свештеници, пријатељи и познаници саосјећамо са твојом породицом, од које не очекујемо да буду тужни, бар не тугом овога свијета, који нема наде. Треба да буду поносни на то да си био њихов и са њима, и што си био овде и истински припадао Цркви - царству Божијем на Земљи.

Људима је одређено једном умријети (Јевр.9,12). Свети Атанасије Велики свједочи да „душа не умире, али умире тијело када се она удаљи из њега“. Тијело је прах и истом га предајемо, да до свеопштег васкрсења обитава тамо одакле одбјеже бол и уздисање.

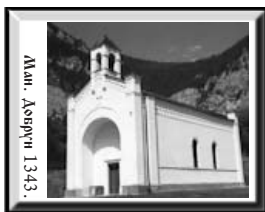
Душу твоју испраћамо Творцу и молимо Онога који је наградио сиромашну жену за дар од двије лепте, да награди и твој труд и душу твоју смјести тамо гдје душе праведних почивају.

Када смо прије неку годину на овом гробљу испратили Саву Ивановића пожелио си да и теби одржим лијеп говор. Овај говор је лишен литерарних или неких других примјеса, који би исти учинили лијепим у смислу књижевног. Чиним то намјерно, јер ма колико мисаоно и мисаоно то човјек учини, у оваквом тренутку то не говори ништа, изгуби мисао и постане бесмисао смисла. Нисам желио да овај величанствени, достојанствени молитвени скуп буде упамћен по томе да је ту био добар говор. Наравно, исти ти доликује, али без истицања себе. Навео сам само два-три примјера из твога живота, свјестан да у неколико минута нисам у могућности да смјестим 79 година живота, ако би само о анегдотама из живота причали данима. У исто вријеме свједочим да Бог живот наш не мјери по годинама, богатством које овде оставимо и свему ономе што припада мјерама овоземаљским. Бог живот наш мјери по дјелима учињеним у истом и према истима даје награду. Ти си то схватио и имао на уму током свог живота. Васкрсли Господ је био твоја нада и вјера. Био си домаћин и вјерник, што сведочимо сви ми сабрани на овом мјесту.

Свакоме од нас остаје жал за нечим што нисмо учинили ...

Господе, милостиви и човјекољубиви, опрости сагрешења, а прими добра дјела због којих овај вјерни слуга Твој заслужује ријечи: - Слуго добри и вјерни, у маломе си био вјеран над многима ћу те поставити. Уђи у радост Господара свога! (Мт.25,21) Амин.

иpошонам. Милорад Вујић

ДАБРОВ ИНФОРМАТОР

Број 40

У СОКОЦУ ОДРЖАН ТРАДИЦИОНАЛНИ ВИДОВДАНСКИ САБОР

У Сокоцу је у недјељу, 4. јула, код храма Светог пророка Илије - Романијске Лазарице, одржан 18. традиционални Видовдански сабор, који се на овом мјесту организује сваке године у недјељу по Видовдану.

Тим поводом је у храму Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење њихових преосвештенстава епископа банатског господина Никанора и милешевског господи-

на Филарета, те 12 свештеника и пет ђакона Српске православне цркве /СПЦ/.

Прије литургије је у храму служен парастос свима који су страдали бранећи отаџбину и вјеру православну, а локални свештеници су на Војничком гробљу „Мали Зејтинлик“ у Сокоцу служили помен погинулим српским борцима у посљедњем одбрамбено-отаџбинском рату.

Током литургије митрополит Николај одликовао је пароха соколачког протојереја Мила Рац-

ковића правом ношења напрсног крста, настојатеља манастира Светог Саве у Горњој Лијесци код Вишеграда јеромонаха Симеона Перенчевића чином протосинђела, пароха соколачког јереја Бориса Бандуку достојанством протонамјесника и ђакона у Сокоцу Златка Богдановића чином протођакона.

Након литургије обављена је литија око храма и славски обред, а потом одржана Видовданска академија.

Владика Николај је у бесједи на академији истакао да је Видовдан највећа слава српског народа.

„Он је дан, а не ноћ. Опомиње нас на побједу и васкрсење. Сјеме Царства Небеског, посијано светим Савом, никло је бујно и велико порасло. Богати плодови тога сјемења убрани су на Косову пољу. То није једина Христова и Савина жетва у нашој историји“ - истакао је господин Николај.

Подсјећајући да једни сматрају косовску Голготу поразом, а други побједом, високопреосвешћени Николај је сигуран да је Косово српска побједа, која се од

осталих српских побједа издваја јединственошћу мотива борбе и ријешеношћу на мученичку смрт.

„Ту је потпуно јединство мотива и циља борбе. Ту је потпуна ријешеност на смрт. Ту је борба за Царство Небеско, а не за државу, за народ, за кнеза или за ма шта земаљско и пролазно. Ту је борба „за Крст часни“, символ Царства Христовог. Честити кнез и војводе велике и мале, жртвују своје животе за Царство Небеско, за Крст часни и вјеру хришћанску, и за лијепо име Исусово“ - појашњава митрополит Николај.

Владика Николај је истакао да Косово поручује да сакрални карактер носи цијела историја човјечанства и да стоји у оквиру драмске трилогије: гријеха, страдања и васкрсења, те да је ту и српски народ са свим својим гријесима, страдањем и васкрсењем.

„Срби су заиста антички страдалници. О томе говори понајвише косовски трагизам, говоре косовски божури, говоре споменици, говори Црква која је на Косову увијек присутна“ - нагласио је господин Николај.

Високопреосвећени поручује да можемо бити задовољни нашом историјом јер је она велика - већа од нас.

„Њу је још неко стварао сем нас. Стварао ју је кроз нас Онај који из једног истог блата може направити „суд части“ и „суд срамоте“. Можемо бити задовољни што је Бог од нас створио суд части“ - рекао је митрополит Николај.

Владика Николај је нагласио да нас ништа у садашњости не може уплашити, јер наша историја није нека новела, већ драма, дубока по садржини, класична по јасноћи и љепоти форме.

„Оптимизам је био једина философија свих српских генерација, које су испијале видовдан-

ску чашу горчине од Косова до устанака. Нема друге философије којом се да живјети ван оптимизма философије наших старих“ - констатовао је господин Николај.

На почетку академије је митрополиту Николају уручен златни орден Светог свештеномученика Петра Дабробосанског, који му је додијељен на основу одлуке свештенства и монаштва Митрополије дабробосанске за очинско старање у развоју црквене просвјете СПЦ, архипастирску бригу и изузетан допринос у изградњи и обнови манастира, храмова и црквених објеката у Митрополији дабробосанској током 18 година његовог столовања у Митрополији дабробосанској и 54 године рада у црквеној просвјети.

У богатом културно-умјетничком програму учествовала су културно-умјетничка друштва, те други појединци и организације који чувају српску православну традицију.

ХРАМ РОЂЕЊА СВЕТОГ ЈОВАНА КРСТИТЕЉА У ЦРКВИНАМА ПРОСЛАВИО КРШНУ СЛАВУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у сриједу, 7. јула, на велики православни празник Рођења светог Јована Крститеља, у истоименом храму у изградњи у мјесту Црквине код Борика, у општини Рогатица, служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење пет свештеника и једног ђаконa Митрополије дабробосанске.

Владика Николај је након литургије обавио славски обред.

У бесједи великом броју присутних вјерника, високопреосвећени Николај је подсјетио да је раније на овом мјесту постојао манастир који је у 13. вијеку подигао Радослав Немањић, унук Стефана Немање и син Стефана Првовјенчаног.

Митрополит Николај је истакао да су ту светињу срушили Турци за вријеме отоманске окупације, јер се на овом мјесту окупљао српски народ.

Према народном предању храм је срушио неки мјештанин по имену Богило, који се потурчио, а његови потомци су муслимани из сусједног села Богиловићи.

„То није био једини случај да су уништавали православне храмове на мјестима гдје се окупљао српски народ. Исто се дешавало и у Вишеграду и Фочи" - навео је владика Николај додајући да је истовремено провођења насилна исламизација хришћана.

Господин Николај је напоменуо да је за Србе ово подручје било и остало мјесто гдје се налази храм, о чему свједочи и назив Црквина, те да то сазнање није нестало иако је од материјала срушене православне богомоље недалеко подигнута џамија.

Високопреосвећени Николај сматра да на овом мјесту поново треба саградити манастир, а да ли ће бити оних који ће ту живјети „зависи од тога колико смо слични својим прецима, који су имали много монаха“.

Митрополит Николај рекао је да треба саградити објект у којем би били смјештени манастирски конак и трпезарија.

„Требамо да ово што више украшавамо и уљепшавамо као што је наша хришћанска душа

лијепа" - поручио је владика Николај који је прије двије године на данашњи дан освештао темеље храма у изградњи, подигнутог у облику крста.

Господин Николај позвао је општинске власти да врате и дио пријашње манастирске имовине.

Високопреосвећени Николај је нагласио да изнад храма у изградњи постоје темељи првобитног храма и да је Завод за заштиту споменика културе то мјесто прогласио заштићеним и забранио да ту буду обављани било какви радови док све не буде испитано.

Храм Светог Јована Крститеља у Црквинама један је од три православна храма на овој висоравни и гради се захваљујући прилозима вјерника из овог краја, као и оних који су родом са ових простора, а сада живе широм свијета.

Бригу око подизања храма воде парох борички јереј Драгиша Симић и Грађевински одбор, чији је предсједник Зоран Косорић.

Поновним подизањем православног храма у Црквинама, остварена је дугогодишња жеља и вишевијековни напори српског народа боричког краја, а и шире, да очувају традицију да се два пута годишње окупљају на овом мјесту и моле Господу Богу и светом Јовану Крститељу.

ВАНРЕДНО САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

На свом поподневном заседању 29. априла текуће године, Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве једногласно је усвојио предлоге надлежних епархијских архијереја и унео у диптихе светих Православне Цркве имена блаженопочивших архимандрита Јустина Поповића, духовника манастира Ћелије код Ваљева (1894-1979), од сада преподобног Јустина Ћелијског, и Симеона Поповића, настојатеља манастира Дајбабе код Подгорице (1854-1941), од сада преподобног Симеона Дајбаског.

Литургијски спомен преподобног Јустина славиће се 1. јуна по старом календару (14. јуна по

новом календару), а спомен преподобног Симеона празноваће се 19. марта по старом календару (1. априла по новом календару).

Свечано прослављење новоканонизованих угодника Божјих биће извршено на саборној светој архијерејској Литургији у следећу недељу, 2. маја, у Храму Светога Саве на Врачару, са почетком у 9 часова.

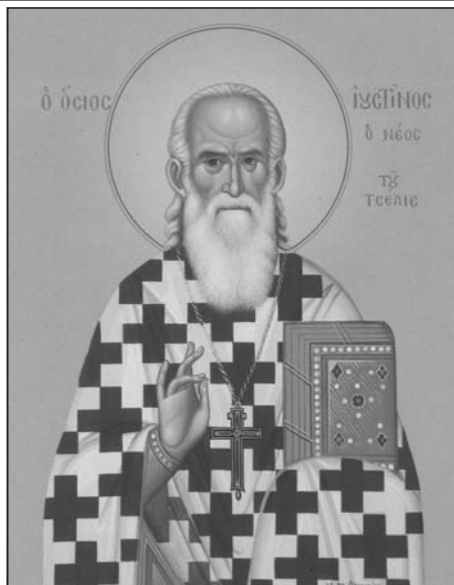
Преподобни и богоносни Оци наши Јустине и Симеоне, молитве Бога за нас!

*Ејиској бачки Иринеј,
йорійпарол Свейѿоѿ
Архијерејскоѿ Сабора*

АРХИМАНДРИТ ДР ЈУСТИН ПОПОВИЋ

Јустин Поповић (1894-1979), новоканонизовани српски светитељ, је био архимандрит манастира Ћелије, доктор теологије, професор Београдског универзитета и духовник.

Благоје Поповић, потоњи отац Јустин, је рођен у Врању 6. априла (25. марта по старом календару) 1894. године од оца Спиридона и мајке Анастасије. Фамилија Поповића је кроз генерације била свештеничка, једино је Благојев отац Спиридон био само црквењак. Благоје је био најмлађе дете, а имао је старијег брата Стојадина и сестру Стојну.

У деветоразредној београдској Богословији стекао је пуно пријатеља и са њима се оку-

пљао у разна богословска, молитвена братства. Један од његових пријатеља је био и Милан Ђорђевић, потоњи владика далматински Иринеј. Као млад богослов, Благоје је поред светоотачких дела читао највише Достоевског.

Брат Стојадин, као студент права је изгубио несрећним случајем живот, испавши из воза при једном своме повратку са студија кући. Благоје тада свима отворено говори да жели цео свој живот да посвети Богу да би био што ближи њему и своме брату. Родитељи му сеprotиве тој жељи и на све начине покушавају да спрече своје дете да оде у монахе.

Благоје бива мобилисан у „ђачку чету“ при војној болници у Нишу током Првог светског рата, а касније они се заједно са војском и свештенством повлаче преко Албаније. Стигавши у Скадар, Благоје моли патријарха Димитрија за монашки постриг, патријарх благосиља и богослов Благоје постаје монах Јустин.

Тадашња власт пребацује једним старим бродом богослове до Барија, а после тога преко Париза, богослови стижу у Лондон где их прихвата јеромонах Николај Велимировић. Из Енглеске где је са групом богослова привремено смештен, благословом патријарха српског Димитрија, Јустин прелази у Духовну академију у Петрограду. Због немира који су надлазили богослови су 1916. назад повучени у Енглеску. У Енглеској, Јустин студира теологију на Оксфорду и сам се издржава, а не од стипендија енглеске владе. Своју критику западног света изложио је у својој докторској тези „Религија и философија Досто-

јевског", која није прихваћена. Без дипломе се враћа у Србију 1919. године. Патријарх Димитрије га убрзо по повратку шаље у Грчку. Постао је стипендиста Светога Синода. За време једнога краткога боравка кући, бива промовисан у чин јерођакон. У Грчкој, као и у Русији и Енглеској, упознаје тамошњи свет. На њега је посебно утисак оставила једна старија бака, Гркиња, код које је становао. За њу је рекао да је од ње више научио него на целом Универзитету. Често је као јерођакон саслуживао у грчким храмовима.

и неких тадашњих неправилности у клиру СПЦ и богословским школама. У карловачкој богословији (у коју је у међувремено био премештен), неко му краде са раднога стола докторску дисертацију о гносеологији св. Исака Сиријског и св. Макарија Египатског. Али је за пар дана написао оквирно исту дисертацију „Проблем личности и познања по учењу св. Макарија Египатског" и докторира у Атини, 1926. године. Убрзо потом протеран је из Карловачке богословије у Призрен, где је провео око годину дана, тачно онолико времена

Битољске богословије. На богословији је био у вези са владиком Николајем и Јованом Шангајским. Заједно са архијерејима СПЦ борио се против увођења Конкордата у Србију 1936. године. Често је помагао и писао похвално о богомољачком покрету који је водио св. владика Николај и био сатрудник на мисионарском пољу са избеглим православним Русима, испред црвене револуције.

Од 1934. је професор Богословског факултета Универзитета у Београду. Заједно са Браниславом Петронијевићем основао Српско филозофско друштво 1938. у Београду. Бавио се превођењем богословско-аскетске и светотачке литературе.

По избијању Другог светског рата, отац Јустин борави по многим манастирима. Највише времена је проводио у овчарско-кабларским манастирима, у којима је и ухапшен после рата од стране комунистичких власти. После притвора, преместио се у манастир Ћелије код Ваљева.

Отац Јустин Поповић

У Ћелије је дошао 1948. године по благослову владике шабачко-ваљевског Симеона и мати игуманије Саре, која је дошла са неколико својих сестара из манастира Љубостиње у Ћелије, неколико година раније.

О самоме животу оца Јустина у Ћелијама, има се много рећи. Стално је био прогањан, саслушаван, привођен од власти. Мало је било оних који су стајали у његову одбрану. То су биле ћелијске сестре с мати игуманијом Гликеријом на челу, прота Живоко Тодоровић - лелићки парох, аввини ученици и остали поштоваоци...

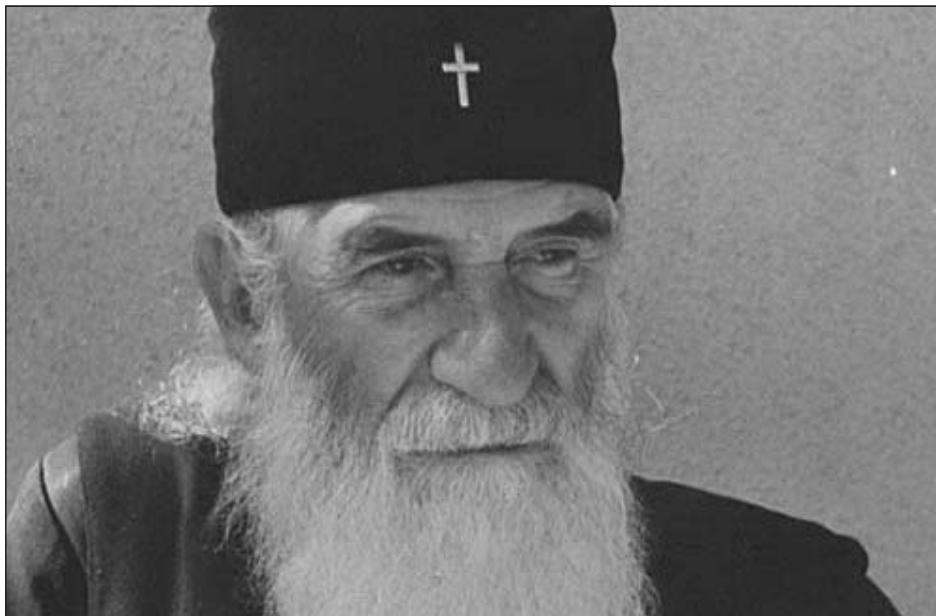

*Отац Јустин са својим ученицима
Амфилохијем, Атанасијем и Арђемијем*

У Атини стиче докторат богословља. Свети Синод му наједном ускраћује стипендију, пред сам докторат. Морао је 1921. године да се повуче у Србију и постане наставник карловачке богословије. Предавао је Свето писмо Новог завета, Догматику и Патрологију. Ту прима јеромонашки чин. Временом постаје уредник православнога часописа „Хришћански живот". Познати су његови чланици „Са уредничког стола". Понекад му је перо „било оштрије" и дотицало се

колико је требало да се часопис „Хришћански живот" угаси.

У то време на Западу, у Чешкој јавља се покрет који је желео да се врати у Православну веру. Јустин бива изабран за помоћника владици Јосифу Цвијовићу у мисији у Прикарпатској Русији. Убрзо га је Свети Синод одлучио поставити за епископа. Он је то одбио уз образложење да је недостојан тог чина. После тога ниједном није изабран или предлаган за епископа. После тога је постављен за професора

Отац Јустин је се упокојио у исто време и у исти дан када је и рођен - на празник Благовести 7. априла (25. марта) 1979. године.

2. маја 2010. године, одлуком Светог архијерејског сабора СПЦ Јустин Поповић канонизован је у ред светитеља СПЦ заједно са Симеоном Дајабским у Храму Светог Саве на Врачару.

Књижевно-богословски рад

Убрзо после Првог светског рата јавио се књигом Филозофија и религија Ф. М. Достојевског (1923). По оцени неких ово дело Јустиново је једна од првокласних и најбољих студија уопште о генијалном руском писцу.

Јустин Поповић, који је у међувремену постао професор догматике на Теолошком факултету, своју тему о Достојевском је унеколико проширио у новој књизи под насловом Достојевски о Европи и Словенству (1940). Религиозна мисао руског писца послужила је Јустину Поповићу да реинтерпретира религиозну филозофију православља. Постављајући у новим

условима, пред Први светски рат, питање односа Европе и словенства, којом су се бавили још словенофили, блиски Достојевском, Јустин Поповић је посредно отварао и српско питање. Било је то пред сам почетак Другог светског рата.

Приредио је 12 томова Житија светих, за сваки месец у години по једна књига. Сваки том има по неколико стотина страна и представља синтезу много разних извора систематично сакупљених и приређених. Осим ових житија, сабрана дела Јустина Поповића имају 33 тома. Говорио је течно четири страна језика: грчки, руски, немачки и енглески и бавио се превођењем са више језика.

Значајнија дела:

- Филозофија и религија Ф. М. Достојевског (1923),
- Догматика православне цркве, 1-3 (1932),
- Достојевски о Европи и словенству (1940),
- Светосавље као филозофија живота (1953),

- Философске урвине (Минхен, 1957),
- Житија светих, 1-12 (1972-1977),
- Православна црква и екуменизам (Солун, 1974),
- Пут богопознања (1987).

Духовник манастира Ћелије

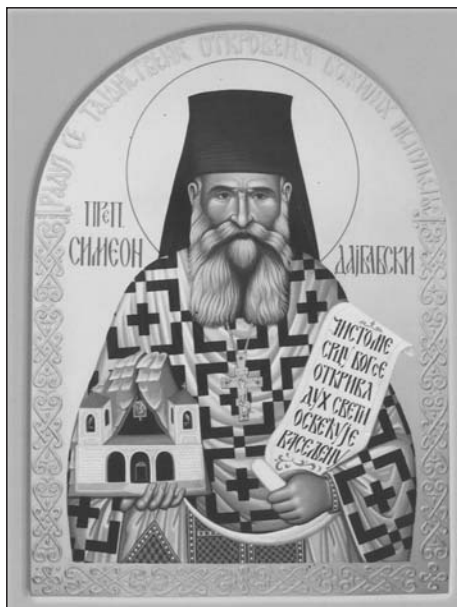
По казивању неких ћелијских сестара, у Ћелије је дошао 28. маја 1948. Прогнан са Богословског факултета, овде се налазио у некој врсти заточеништва. Ћелије тада постају место ходочашћа за многе који су желели да га виде и добију духовне поуке и савете. То је описао Душан Васиљевић у своме Сећању на оца Јустина.

Међу најзначајније његове ученике убрајају се: митрополит Амфилохије Радовић, епископи Атанасије Јевтић, Артемије Радосављевић и бачки Иринеј Буловић. На Богословском факултету предавао је и патријарху Павлу Догматику.

Преко тридесет година је провео у Ћелијама, учинивши их једним од најпознатијих српских манастира. Његов гроб, који се налази у непосредној близини манастирске цркве, и данас привлачи посетиоце и поштоваоце. На овом гробу су се, према предањима, дешавала чудеса и исцељења. Неки поштују Јустина Поповића као светитеља, иако још није званично канонизован. Постоји и икона на којој је представљен као преподобни Јустин Ћелијски и држи у руци књигу Житија светих.

Био је противник екуменизма у православљу називајући га једним именом „свејерес“. Своје мишљење о томе изнео је у књизи „Православна црква и екуменизам“. У Ваљеву постоји Духовна библиотека „Отац Јустин“.

КАНОНИЗОВАН ПРЕПОДОБНИ СИМЕОН ДАЈБАБСКИ

Свети Архијерески сабор Српске Православне Цркве, на свом редовном прољећном засједању, данас је прибројао реду Христових Светитеља рођенога Цетињанина, Светог Симеона Дајбабског.

Свети Симеон је рођен 1854. године на Цетињу, у доњокрајском братству Поповића као мали Саво. Основно школовање завршио је на Цетињу. Касније се образује у Кијевској Богословији а потом и у тамошњој Духовној академији, надањујући се животима и подвизима оснивача и преподобних отаца Кијевске Лавре. У Кијеву је замонашен у рукоположен у чин јеромонаха, а 1888. године враћа се на Цетиње, гдје му је одређена служба Божјег служитеља у мана-

стиру Светог Николе на Врањини, а годину дана касније и у манастиру Острогу, гдје је био и предавач у тамошњој монашкој школи, коју је покренуо митрополит Митрофан Бан.

На основу чудесног виђења, које му је Бог открио, јеромонах Симеон је иницирао градњу цркве на мјесту данашњег манастира Дајбабе крајем 19. вијека. Остатак свог живота јеромонах Симеон је провео служећи новооткривеној Дајбабској Светињи, а ту га је, као дајбабског јеромонаха, посјетио архимандрит Јустин Поповић, велики српски теолог, који је такође, данашњом одлуком Светог Архијереског Сабора СПЦ, заједно са Светим Симеоном, прибројан Христовим Светитељима.

Свети Симеон Дајбабски упокојио се у Господу 1. априла (по Грегоријанском календару) 1941. године. Његове мошти су откривене на 55. годишњицу од његовог упокојења 1996. године у манастиру Дајбабе, настојањем Његовог високопреосвештенства архиепископа цетињског митрополита црногорско-приморског г. Амфилохија, бројног свештенства и вјерног народа, поклоника Дајбабског манастира. Од тада па до данас, сваке године се на дан старчевог упокојења одржава велики сабор у манастиру Дајбабе.

ПОУКЕ ЈЕДНЕ КАНОНИЗАЦИЈЕ - СВЕТИ ЈУСТИН ЋЕЛИЈСКИ И ЊЕГОВИ ЗАВЕТИ

Свети Архијерејски Сабор СПЦ је, на свом априлско - мајском заседању 2010, канонизовао двојицу светих Срба - старца Симеона из манастира Дајбабе крај Подгорице (који се упокојио уочи Другог светског рата) и оца Јустина Ћелијског (+1979), великог подвижника, чудотворца и теолога, који је, поред Светог владике Николаја најпознатији у свету савремени православни Србин. Грци су оца Јустина назвали „високорхим хростом Православља“ и говорили да је он „савест Српске Православне Цркве“. У доба титоизма, конфиниран у манастиру Ћелије код Ваљева, он је заиста био сведок апостолске тврдње да се „реч Божја не да везати“).

Аутор монументалних „Житија светих“, отац Јустин је написао и опсежно, вишетомерно тумачење Посланица светог апостола Павла, као и незаобилазну тротомну Догматику Православне Цркве. Његове студије и збирке огледа попут „Светосавља као философије живота“, „Философских урвина“, „Достојевског о Европи и Словенству“ чине част српској теолошко - философској мисли двадесетог века, и спадају у најпревођенија дела наших писаца (превођена су на руски, енглески, француски, грчки, итд.) Уз све ово, отац Јустин је био (што је и најважније) велики подвижник и молитвеник, који је и за живота и после смрти чинио чуда силом Божјом (и о томе је објављена збирка сведочења.) Документарни филм о њему снимљен је јакон Ненад Илић. И филм је привукао пажњу не само Срба.

Но, овај текст се више неће бавити излагањем „заслуга“ оца Јусти-

на, а ни чињеницом да се из његове Догматике не учи на Богословском факултету СПЦ. Пошто су Срби склони да својим заслужним људима певају посмртне похвале и зидају споменике само да би брже заборавили њихове поруке и завете, настојаћемо да се подсетимо Јустинових „речи српском народу кроз тамнички прозор“ ћелијске конфинације. Да су његове речи актуелне и данас, и да погађају у саму среду, показује нам и чињеница да „другосрбијанци“ већ две деценије дижу грају против ћелијског горостаса као „мрачњака“ који је био „против Европе“ и „екуменских евроинтеграција“.

Христоцентричност и европоклонство

Као и сваки аутентични хришћанин, отац Јустин Поповић је у Бого-човеку Исусу Христу видео меру и проверу човека и света. Без Христа, говорио је, наш би свет био „тркалиште привиђења калдрмисано лобањама људским“. Ако су, на Велики петак, људи Бога осудили на смрт, Он је њих „осудио на бесмртност“, дарујући им, Својим васкрсењем, вечни и непролазни живот. Живот у Христу препорађа и човека и његову заједницу: начело љубави према Богу и ближњем прожима све, и гради све, и доноси неунитиву радост постојања. Христос је Логос - Смисао човека и света (а, како би рекао аустријски психолог Виктор Франкл, вапај свих људи је „нечујни вапај за Смислом“.) Љубав према Христу неодвојива је од односа према браћи људима. „Волети ближњега као самога себе не значи волети га као што волимо себе, него волети га јер је ближњи наше истинско ЈА“, говорио је Георгије Флоровски; или, како каже светоотачка изрека: „Видео си брата свога - видео си Бога свога“.

По оцу Јустину, овој животворној науци Србе је научио Свети Сава. У књизи „Светосавље као философија живота“, насталој на основу предавања омладини за време Дру-

гог светског рата, он је понудио свеобухватну визију личности и друштва из христоцентричне перспективе. И та визија се поклапа с визијом Нове Србије Владике Николаја: „Човек изнад свега, а Бог изнад човека“.

Зато је отац Јустин био снажан критичар савремене Европе. Као интелектуалац европског формата, он је у западним „земљама светих чудеса“ (А. Хомјаков) увек умео да разликује оно што је добро и вредно од онога што је зло и наопако. На несрећу, у двадесетом столећу преовладао је зло и наопако. Аушвиц, ГУЛАГ и Хиросима потврдили су да је то, по Јустиновим речима, био „век атомске технике и прашумске етике“, у коме су и Бог и Божји човек одгурнути у страну да би настало идолопоклонство делима сопствених руку, техници лишеној логосних оријентира. Почео је да настаје свет - мравињак, који пориче насушну слободу у име неостварљивих утопија.

Уместо икономије (човекољубивог Христовог домостроја) тријумфовала је економија (новац, као концентрисана моћ, срушио је вредносне лествице, и метастазирао, прекривајући планету нихилистичком тамом егоцентризма.) Још у делу „Достојевски о Европи и Словенству“, објављеном 1940. године, Јустин Поповић је подсетио

на писца „Браће Карамазова“ као пророка који је позивао: „Смири се, горди човече!“ То јест, умери своје захтеве, не гледај само у земљу, подигни главу ка Творцу. Иначе, створићеш антихристово друштво, којим ће управљати Велики Инквизитор, и у коме људи неће бити браћа, него црви под црном чизмом тоталитарне контроле.

Зато је отац Јустин стално позивао Србе да не приступају Европи без Христа - јер она није братство слободних, него хедонистички мравињак. И заиста: савремени западни секуларизам не значи пуку одвојеност Цркве од државе, него активно богоборство. Закони који се у Европској унији доносе директно су кршење хришћанских моралних норми (од озакоњења содомије до еутаназије), а забрана помињања нациотворног и културотворног хришћанства у преамбули Устава Европске уније јасан је доказ куда Европа стреми. Да и не говоримо о непоправљивој моралној трулежи: ако у Данску, из Немачке и других ЕУ земаља, долазе „муштерије“ да би на фармама плаћали власницима могућност да имају сексуалне односе са животињама и ако у ЕУ има око 4,5 милиона зависника од кокаина, то, очито, није средина у којој би човек неспутано могао да се развија као боголико биће.

Саставни део србског идентитета је православна вера, аутентично хришћанство са својом узвишеном етиком („Боље ти је изгубити главу, / него своју огрешити душу“ и „Земаљско је за малено царство, / а небеско увек и довека“ основни су етички постулати светосавског народа). Улазак у Европску унију (која, наравно није деголовска заједница отаџбина од Атлантика до Урала, него американоидна нихилистичка пустош его-економске утопије), у Унију „сенилних варвара“ (Жан Бодријар), лишених памћења и морала, очито би био слом читаве наше историјске вертикале.

Управо због тога је отац Јустин упозоравао Србе да се клоне Евро-

пе која је порекла своје хришћанско порекло, и кренула путем описаним у „Злим дусима“ Достојевског.

Екуменизам и модернизам

У корену савремене европске пропасти, отац Јустин је видео удаљавање Запада од пуноте црквене истине које се, у једанаестом веку, збило кроз римског папу. По оцу Јустину, то је био трећи највећи пад у историји човека: Адам је отпао од Бога, Јуда издао Бога, а папа себе прогласио за Бога „намесника Христовог на земљи“. Из папизма се развио крајњи протестантски индивидуализам (данас има преко двадест хиљада протестантских секти које за себе кажу да су „Црква“.) Седамдесете године деветнаестог века коначно су учврстиле папизам: на Првом ватиканском концилу је донет декрет по коме је папа НЕЗАБЛУДИВ ПО ПИТАЊИМА ВЕРЕ. И то је основа свих тоталитаризама: пре него што је гас куљнуо из туш - кабина у Аушвицу, смрделе су ломаче „Свете Инквизиције“, плодови једне „непогрешивости“.

Зато је отац Јустин, у својој чувеној књизи „Православна Црква и екуменизам“ (објављеној 1974. у Солуну) био тако одлучан противник екуменизма, као западне политичке идеологије, чији је циљ да „уједини“ подељене хришћане, али без освртања на Истину. Оба екуменизма - и ватикански, као криптоунијатски (недавно је у Канади кардинал Левада, шеф Конгрегације за доктрину вере, изјавио да је циљ екуменизма повратак свих хришћана Риму) и женевски, протестантски - имају за циљ да одбаце питање правоверја, и да све сведу на сентименталистичку причу „all you need is love“ типа. Иза те приче се, наравно, увек крије политичка „воља за моћ“ глобалистичких елита, које морају да „построје“ недисциплиноване хришћане пре него што остваре своју древну девизу: „e pluribus unum“. Протестанти су распршени, православци „превише“ национално орјентисани, па зато

сви треба да хрле централизованом Риму, а онда, скупа, да се поклоне златном телету светског тржишта. Кога брига за Истину?

Отац Јустин је, одлучно, тврдио да је Истину немогуће заобићи, јер она није појам, него Личност - Личност Христова. Зато је много пута од србских епископа тражио да иступе из женевског Светског савета цркава, и да Ватикану не чине уступке заборављајући Јасеновац, јер време јесте за сједињење свих одељених хришћана - али само ако западни хришћани схвате да је Православна Црква она Једна, Света, Саборна и Апостолска Црква коју је основао Христос.

Гроб Авве Јустина

Зато је отац Јустин био и против модернизма у цркви који је плод екуменизма - да би се хришћани сјединили - (без освртања на Истину, понављамо!) - њихове богослужбене и предањске праксе морају се ујединити, и то по принципу протестантског, тобож „ранохришћанског“, минимума. Још пре Другог светског рата Јустин се изричито

противио реформи календара, коју је, да би се приближила Ватикану, Лондону и Женеви, спровела Цариградска патријаршија. Био је и против тзв. „литургијске реформе“, која рационалистички пориче мистичку пуноту православне литургијске праксе. Залагао се и за вековни начин припреме за Свето Причешће - постом, молитвом и исповешћу, уместо сваколтургијског причешћа без личне одговорности. Када су се, у СПЦ, појавили захтеви да се постови скрате, отац Јустин је стављао до знања да би то разорило подвижнички дух наше Цркве (додуше, у Цркви има места и за оне који два - три пута годишње пале свећу; али Црква се не орјентише према њима, мада их воли, него према својим свецима - испосницима и подвижницима.)

За крај

Од наслеђа оца Јустина Србска Црква би могла да живи вековима. Колико ће живети заиста - то зависи само од нас, православних Срба. У свакој црквеној ситуацији, светојустиновска мудрост би нам добро дошла. Рецимо, кад је Сабор СПЦ рашчинио епископа америчко-канадског Дионисија (наводно, због финансијских и других преступа, а у ствари, по налогу Титовог режима), отац Јустин је говорио да се тако не поступа с једним епископом, чак и ако је крив, и да је раскол, изазван његовим рашчињењем, раскол који је завадио Србе у дијаспори, паклено гротло које прождире људске душе.

Отац Јустин је канонизован, и тиме је СА Сабор СПЦ признао свенародно поштовање које му је србски народ указивао и указује, и свеправославну свест о његовој светости. Па ипак, ако не будемо поштовали његове поуке, бићемо као фарисеји које је Христос прекоревао да зидају гробове пророцима које оци њихови побише. А Господ није волео фарисеје.

*Владимир
Димитријевић*

ХОЋЕ ЛИ НАКОН БОЖИЈЕ УСЛИЈЕДИТИ И СУДСКА ВОЉА

Приредио: Невенко ЕРИЋ

Дане васкршњег поста и припрема за највећи хришћански празник - Васкрсење Исуса Христа - и ове године, као и претходних пет посебно доживљавају и преживљавају свештеник Српске православне цркве Јеремија Старовлах и његов син Александар, јер их подсећају на ноћ са 31. марта на 1. април 2004. године када су их у њиховом дому на Палама брутално претукли припадници НАТО и тадашњег СФОР-а.

Те ноћи су нељуди у невријеме, када такви и дјелују, тадашњем парохијском протојереју-ставрофору Јеремији Старовлаху и његовом сину вјероучитељу Александру на смрт угрозили животе под изговором да траже ратне злочинце, тачније Радована Караџића.

И као што је Господ своју вољу показао васкрснувши свог Сина, тако је и у случају Старовлаха учинио исто и вјерне слуге Његове и Његове Цркве оставио у животу да свједоче да је разузданост и разулареност овоземаљских љубитеља силе и танатоса, пролазна и ништавна спрема воље Његове.

Отац Јеремија и сам то потврђује ријечима да је живот дар Божији, и то онај најдрагоцјенији, додавши „благодарни смо Богу што нас је, по Свом промислу, оставио у животу“.

„Господу дугујемо сталну захвалност и молитвено сјећање. Молимо се на Светој литургији да остатак нашег живота буде без бола, непостидан и миран“ - каже отац Јеремија.

ОВОЗЕМАЉСКА ПРАВДА

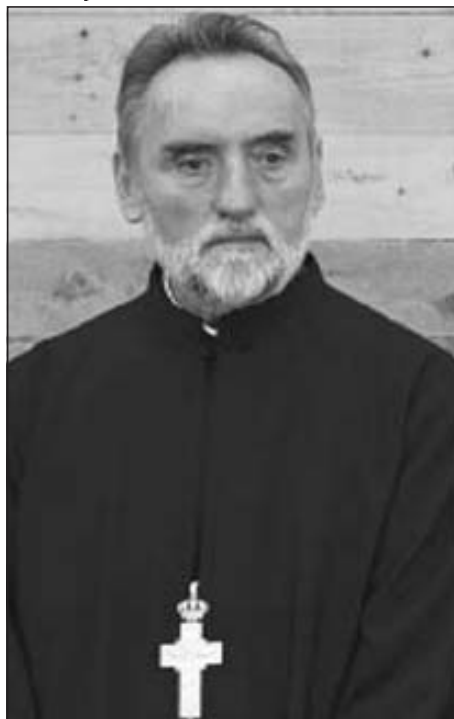
Премлаћивање Старовлаха, након вишегодишњих избегавања, требало би коначно да добије овоземаљски, односно правни епилог и пред Судом БиХ, који се првобитно

прогласио ненадлежним за овај случај.

Главно рочиште заказано је за 19. април саслушањем свједока и вјештака медицинске и финансијске струке.

Заступник породице Старовлах адвокат Миљкан Пуцар рекао је да остаје код тужбе и раније датих навода, те Суду предложио 49 писаних доказа.

Пуцар је изразио наду да ће коначна пресуда бити у корист породице Старовлах чиме ће у сваком смислу бити обештећени.

„Ја не бих ни покретао овај поступак да се не надам да ће Суд БиХ донијети одлуку, нажалост против БиХ. Сматрам да НАТО снаге, по потписаном Техничком споразуму треба да плате одштету, као што су платиле у стотине других предмета. Једино породицама Старовлах и Абазовић није плаћено“ - рекао је Пуцар.

Пуцар је додао да је НАТО исплатио Црквеној општини Пале за оштећење Парохијског дома 6.150 евра, а да су породици Старовлах понудили 70.000 КМ у виду добротинства и под условом да се одрекну било каквих потраживања.

„Тада су трошкови лијечења Старовлаха прелазили висину износа који им је био понуђен“ - додао је Пуцар.

Мирослав, син Јеремије Старовлаха, рекао је да је неспорно да су његовог оца и брата претукли припадници Јоркширског пука принца од Велса британских војних снага.

„Били бисмо срећнији да се поступак води против НАТО, као што је то споразумом предвиђено, а не против БиХ“ - истакао је Мирослав додајући да до данас та организација није показала истинску жељу да починиоце недјела казни, а породици омогући правичну накнаду за тешке тјелесне и душевне повреде.

Он сматра да је БиХ, као држава, одговорна што се јасно кршење људских права мора доказивати судским путем.

„Због тога сматрамо да је БиХ одговорна према својим грађанима, па тако и према мојој породици, јер је потписала споразум према којем неки страни војници могу да повређују, па и да убијају недужне људе, а да за то не сnose ни кривичну ни материјалну, па ни моралну одговорност“ - тврди Мирослав.

Он је навео да је његова мајка доживјела „страшну менталну и психолошку реакцију“ након страшничног догађаја, а да су отац и брат и до данас на рехабилитацији. Свештенику Јеремији и његовом сину Александру остале су трајне посљедице од пребијања. Александар је стоодстотни инвалид којем је стално потребна туђа њега и помоћ.

БРУТАЛНИ НАПАД

Припадници међународних снага у БиХ - НАТО-а и тадашњег СФОР-а - прије шест година су у ноћи са 31. марта на 1. април извели војну ак-

цију на Палама у којој су тешко повриједили тадашњег свештеника цркве Успенија Пресвете Богородице пароха Јеремију и његовог сина вјероучитеља Александра, а све под изговором да траже Радована Караџића.

Војници су око један час иза поноћи, уз употребу силе, ватреног оружја и експлозива упали у Парохијски дом који се налази тик уз цркву, а потом и у станове свештеника Јеремије и Миомира Зекића, који се налазе изнад просторија Парохијског дома.

Непосредно по упаду у стан Старовлаха, војници су Јеремијину сугругу Виторку затворили у једну собу, а њега и сина Александра почели брутално тући. Александар, који се опорављао од операције жучи, од силе удараца је пао у кому.

Након једночасовног иживљавања, припадници мултинационалних снага су тешко повријеђене Старовлахе хеликоптером пребацили у Тузланску болницу. Полумртва тијела само су унијели у болницу и спустили их на под ходника и након тога брзо напустили ову здравствену установу.

Медицинско особље дуго времена није знало о каквим је пацијентима ријеч и ко су ти људи уопште, а сазнали су то након што их је назвала Виторка.

Иако су припадници мултинационалних снага тврдили да су Старовласи повреде добили од детонације експлозије динамита, медицинским налазима је утврђено да су брутално испребијани. Јеремија је задобио повреде главе, грудног коша, ребара и кичмене кости и хитно је оперисан, као и Александар који је тек након неизвјесног и упорног лијечења изашао из коматозног стања.

Више високостручних медицинских екипа из Тузле, Бањалуке, Војно медицинске академије /ВМА/ у Београду прегледало је двојицу настрадалих и нису ништа пронашле што би упућивало на повреде задобијене детонацијом или пушча-

ним зрнима. Сви се слажу да су повреде настале јаким ударцима тупим предметима.

Старовласи су из Тузланске болнице гдје су им спашени животи и пружена максимална медицинска помоћ, пребачени на ВМА у Београду гдје је настављено њихово лијечење.

И Истражна комисија о догађајима на Палама чији је Извештај усвојио и Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ, потврдила је да су Старовласи повријеђени „дејством тупог предмета, тешког и замахнутог механичког оруђа и дијеловима тијела.“

У извештају се као неспорно наводи да су војници, након акције, тешко повријеђене Старовлахе оставили у ходнику Тузланске болнице као Н.Н. лица, а да су љекари одмах констатовали тешке повреде главе, вратног пршљена и слоњене надлактице код оца Јеремије, као и прелом свих костију лица и ране на грудном кошу код његовог сина Александра.

Своје закључке Комисија је извела на основу података које су добили из Тузланске болнице, Окружног тужилаштва у Источно Сарајеву, МУП-а Републике Српске, Министарства безбједности и ВМА.

НАПАД ПАЖЉИВО ПРИПРЕМЉЕН

Припадници мултинационалних снага су у јануару 2004. године извели сличну акцију на православну цркву и њено свештенство у Палама. Они су и тада дошли иза пола ноћи, али том приликом нису користили силу.

Свештеник Старовлах љубазно им је отворио врата и примио их у своју кућу. Омогућено им је да виде и уђу у све просторе и добију све податке које су тражили. На располагању су им били Парохијски дом, свештенички станови и црква.

Чак им је свештеник Старовлах помагао како и на који начин да дођу до одређеног простора као што је поткровље, црквени звоник и

слично. Било им је омогућено чак и да, не улазећи, погледају олтарски простор цркве у који могу да уђу само свештена лица.

Војници су том приликом камерама снимили све просторије и њихов распоред. Узели су све податке - ко гдје живи, ко у којем кревету спава. Забиљежили су и најмање ситнице о просторима које су обилазили, од распореда намјештаја до димензија свих простора.

На крају ове „ноћне експедиције“ свештеник Старовлах им је љубазно саопштио да ће им се увијек ставити на располагање када желе да обиђу просторе православне цркве и друге објекте, јер Црква нема шта да крије. Он им је рекао да се осјећају увијек слободно да дођу када за то осјете потребу или једноставно када пролазе поред православне цркве.

ОПРАВДАЊЕ ЗА АКЦИЈУ

Званични став мултинационалних снага за ову акцију био је да су је извели с циљем чврстих дојава да се ту налази осумњични за ратне злочине, тачније Радован Караџић.

Тадашњи међународни представник у БиХ Педи Ешдаун оправдао је акцију СФОР-а, првобитно изјавивши да се она базирала на чланку листа „Дневни аваз“, неколико дана прије бруталне акције, у којем се наводи да је свештеник Старовлах, наводно, рекао да је дужност сваког свештеника да чува Караџића, те да је неопходно обновити четнички покрет у БиХ.

„Дневни аваз“ прије објављивања чланка, у којем су били пренесени наводи из једног црногорског листа, није контактирао свештеника Старовлаха како би провјерио тачност његових изјава.

А о каквом је човјеку и свештенику ријеч говори слједећа прича.

На почетку рата у БиХ свештеник Старовлах био је на служби у Илијашу све до 1997. године. Тадашње власти оптужиле су имама Исламске заједнице у Старом Илијашу Омера Штуловића за посједовање веће количине наоружања које је

дијељено муслиманском становништву.

Свештеник Старовлах учинио је све да имама Штуловића и његову породицу изведе на, за њих, безбједну територију. Он их је одвео својој кући гдје га је као добар домаћин угостио и дао му своје одијело. Уз сукобљавање са властима он је успио да имама са породицом изведе на територију која је за њих била безбједна.

БАТИНАШИ НЕ ПРИЗНАЈУ КРИВИЦУ

Непосредно након акције НАТО је на својој интернет страници саопштио да је у акцији учествовала мјешовита јединица оформљена од војника из Италије, Словеније, Велике Британије, САД, Румуније, Мађарске и Аустрије.

Осим Италије, земље чланице НАТО чији су војници били у саставу СФОР-а, за које се вјерује да су учествовале у акцији, углавном су се оглушиле о захтјеве Окружног тужилаштва из Источног Сарајева о утврђивању кривичне одговорности њихових држављана.

Неке од њих, попут Велике Британије и Словеније, траже да им прво буду достављена имена њихових војника, јер без тога, наводно, не могу да покрену истрагу. Имена припадника јединице држе у тајности и никад нису објављена.

Након акције мултинационалних снага на Палама, Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ формирао је Истражну комисију за утврђивање истраге о догађајима на Палама, чији је извјештај прослијеђен парламентима свих земаља чији су војници учествовали у акцији.

Одлуком благочившег патријарха српског Павла свештеник Старовлах службује у храму Светог Ђорђа на Бежанијској коси у Београду гдје и живи са породицом.

ЕПАРХИЈСКЕ ВИЈЕСТИ

У СВИМ ХРАМОВИМА МИТРОПОЛИЈЕ ДАБРО- БОСАНСКЕ СЛУЖЕНЕ ВАСКРШЊЕ ЛИТУРГИЈЕ

У свим храмовима Митрополије дабробосанске служене су у недјељу, 4. априла, свете литургије поводом највећег хришћанског празника - Васкрсења Христова.

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај служио је Свету архијерејску литургију у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву, уз саслужење три свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.

Владика Николај је у пригодној бесједи истакао да је Васкрс празник побједе над гријехом, смрћу и ђаволом, празник љубави и наде у боље и добре међусобне односе.

„Ми, ученици Његови имамо задатак да славимо саборни мир, мир од Бога са нама и са цјелокупним свијетом. У свјетлости Васкрсења позовимо једни друге на васкршњи мир. Нека је од нас далеко страх и страдање од ума и срца нашег. Васкршњи мир нека влада у душама нашим и свих народа хришћанских који данас празнују Христово васкрсење” - поручио је високопреосвећени Николај.

Господин Николај је истакао да нам у тешким условима, када се сусрећемо са многим безизлазностима и осјећамо немоћним пред сваким моћником, васкрсли Господ стално долази, окрепљује нас да у Њега вјерујемо и без страха Њему прилазимо, јер је свјетлост.

„Мир који је Христос дао цијелом свијету подарио је својим животом, својим ранама, својим крстом, па Он остаје симбол, сажетак, мистични коријен мира који је донио

нашем животу” - нагласио је митрополит Николај.

Прочитана је Васкршња посланица Његове светости патријарха српског господина Иринеја и свих архијереја Српске православне цркве.

На литургији је пјевало Српско пјевачко друштво „Слога” из Сарајева под диригентским руковођењем ђакона Душка Сандића.

Владика Николај је након литургије традиционално у својој резиденцији у згради Митрополије дабробосанске у Сарајеву примао васкршње честитке вјерника.

ЗА ГРАДЊУ КАПЕЛЕ ЖРТВАМА УСТАШКОГ ЗЛОЧИНА У СТАРОМ БРОДУ ПРИКЉУПЉЕНО 20000 КМ

Благословом Његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског господина Николаја у Вишеграду је у понедјељак увече, 5. априла, одржано донаторско вече на којем је прикупљено 20.100 КМ за изградњу спомен капеле жртвама усташког злочина над српском нејачи у прољеће 1942. године у мјесту Стари Брод у кањону Дрине.

Један од дародаваца из Ужица обезбједиће комплетан бакарни лим којим ће капела бити прекривена.

На донаторској вечери је најављено да ће акција прикупљања добровољних прилога за градњу спомен капеле бити настављена, а сви људи добре воље који желе да подрже ову акцију средства могу да уплате на рачун број 562-006-00001747-04 код Развојне банке, са назнаком „За Спомен капелу”.

У бесједи окупљенима у име Организационог одбора познати вишеградски сликар Хаџи Бранко Никитовић подсетио је на стравичан злочин када су у Старом Броду у

прољеће 1942. године усташе злогласне Францетићеве „Црне легије“ зvjерски убиле око 6 000 Срба који су ту у збјеговима стизали са подручја Сарајева, Пала, Олова, Кладња, Сокоца, Хан Пијеска, Рогатице и Вишеграда, надајући се да ће скелом прећи Дрину и домоћи се Србије, јер им преко вишеградске ћуприје нису дозволили прелаз италијански војници.

„Немамо права више одгађати постављање трајног знамења за невино побијене Србе и нека би дао Бог да догодине на Васкрс васкрсне православна капела у Старом Броду“ - рекао је Никитовић.

У Старом Броду је 2008. године подигнуто спомен обиљежје у знак сјећања на овај стравични злочин које су освјештали митрополит Николај и Његово преосвештенство епископ милешевски господин Филарет.

Након рецитала чланова Српског соколског друштва „Соко“ из Добруна приказан је документарни филм „Дрино водо, очи дјевојачке“, аутора Радоја Тасића и Новака Кнежића, а наступили су и чланови мушких пјевачких група „Свети Ђорђе“ из Новог Горажда и „Јаворина“ из Пала.

Донаторској вечери присуствовали су представници Српске православне цркве, те политичког, привредног и јавног живота из општина Вишеград, Рогатица, Соколац, Ново Горажде, Хан Пијесак, Источно Сарајево и Пале.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ НА ТОМИНУ НЕДЕЉУ СЛУЖИО ЛИТУРГИЈУ У МАНАСТИРУ ДОБРУНУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је 11. априла, на Томину недељу, у манастиру Успења Пресвете Богородице у Добруну служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење девет свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.

Владика Николај је бесједио о празнику Христовог васкрсења, истакавши да је истинитост његовог васкрсења потврђена и невјерованјем у то једног од његових ученика - светог апостола Томе.

Код манастира је традиционално и ове, као и претходних година, одржан народни сабор.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ СЛУЖИО НА ВУЧИЈОЈ ЛУЦИ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у недељу, 18. априла, у храму Светог Пантелејмона на Вучијој Луци, општина Источно Стари Град, служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење четири свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске, те два свештеника са Кипра.

Свештеници са Кипра допутовали су у посјету парохији Вучија Лука

у четвртак, 15. априла, у делегацији са још 34 грађанина те државе.

Владика Николај је у пригодној бесједи захвалио православној цркви и народу са Кипра на помоћи Српској православној цркви и српском народу у БиХ у вријеме протеклог рата.

Посебно нагласивши помоћ у изградњи храма Светог Пантелејмона на Вучијој Луци, митрополит Николај је благословио и будућу сарадњу парохије са Вучије Луке и пријатеља са Кипра.

Православни свештеници са Кипра служили су у суботу, 17. априла, вечерње, уз саслужење локалног свештенства, а након тога је у парохијском дому одржан културни програм на којем су наступила културно-умјетничка друштва „Свети Пантелејмон“ из Источног Старог Града, „Младост“ са Пала, „Славија“ из Источног Новог Сарајева и „Сретење“ из Рогатице, те гуслари, изворне групе и рецитатори.

Гости су храму Светог Пантелејмона поклонили свете сасуде.

Након што у понедељак, 19. априла, посјете Стару цркву на Башчаршији и Саборни храм у Сарајеву, те сусретну се са митрополитом Николајем, гости из Кипра ће у уторак, 20. априла, отпутовати у Сремске Карловце, одакле ће у у сриједу, 21. априла, кренути на пут кући.

ПОЖАР У КОМПЛЕКСУ СТАРЕ ЦРКВЕ НА БАШЧАРШИЈИ

Дио крова помоћног објекта у комплексу Старе православне цркве Светих Архангела Михаила и Гаврила на Башчаршији у Сарајеву изгорио је у пожару у четвртак ујутро. 6. маја, који је изазвало варничење, након што је, због невремена, пао електро-стуб.

Од пожара су оштећена и два стана у том дијелу комплекса, али нико од чланова породице ђакона Владислава Ковача, који станују у једном од станова није повријеђен, јер су на вријеме напустили објекат.

Старјешина цркве парох сарајевски Вања Јовановић рекао је да пожар није захватио цркву и музеј који се налази уз њу, тако да они и предмети од непроцењиве вриједности који се налазе у њима нису оштећени.

Пожар је плануо нешто прије 9.00 часова док је парох Јовановић служио Свету литургију у храму, а локализован је око 9.30 часова, захваљујући правовременој акцији у којој је учествовало шест ватрогасних возила и 23 ватрогасца.

Парох Јовановић рекао је да ће разлијере штете бити накнадно утврђене, када буде окончан увиђај. Према његовим ријечима, захваљујући Божијој милости ватра није захватила сам храм и музеј, јер би штета тада била непроцењива.

На лице мјеста одмах је дошао начелник сарајевске општине Стари Град Ибрахим Хаџибајрић који је обећао да ће се општина укључити у санацију оштећеног објекта.

Стара српска православна црква на Башчаршији, у старом дијелу Сарајева, спада у најстарије сакралне објекте у граду и околини и као такав представља један од најбогати-

јих и најважнијих културно-историјских споменика прворазредног значаја опште културне баштине.

МОНАСТИР СВЕТОГ ГЕОРГИЈА НА РАВНОЈ РОМАНИЈИ ПРОСЛАВИО КРСНУ СЛАВУ

Манастир Светог великомученика Георгија на Равној Романији прославио је у четвртак, 6. априла, крсну славу Ђурђевдан.

Том приликом Свету архијерејску литургију служио је Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај, уз саслужење монаштва овог манастира.

Након литургије, владика Николај је обавио славски обред, а потом честитао славу манастиру и овај велики празник народу.

Високопреосвећени је бесједио о празнику, нагласивши да православни обичај окупљања у вријеме манастирских слава треба убудуће да за живи и код овог храма.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ У ПОСЈЕТИ МИТРОПОЛИЈИ ЗАГРЕБАЧКО-ЉУБЉАНСКОЈ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у понедјељак, 10. маја, на дан када Српска православна црква /СПЦ/ обиљежава дан Спашавања моштију Светог Саве, у Загребу начелствовао на освећењу темеља за изградњу храма Светог Саве, нове зграде Српске православне гимназије и духовног центра Митрополије загребачко-љубљанске.

Владика Николају су на освећењу саслуживали Његово високопреосвештенство митрополит загребачко-љубљански господин Јован и њихова преосвештенства епископи сремски господин Василије и источноамерички господин Митрофан са свештенством СПЦ.

Прије освећења темеља у капели манастира „Свете Петке“, у чијем комплексу ће ова здања бити и саграђена, високопреосвећени Николај служио је Свету архијерејску литургију, уз саслужење протојереја-ставрофора Милорада Љубинца, директора гимназије јереја Михаила Жикића, протођакон Митра Танашића и ђакон Бранимира Јокића.

Митрополит Јован је захвалио свим присутним, изражавајући наду у што скорији завршетак овог веома важног пројекта за заједницу Срба не само из Загреба него и читаве Хрватске.

Господин Николај захвалио је митрополиту Јовану на позиву и пожелио успјешан завршетак градње овог јединственог духовно-просвјетног центра.

Православна гимназија у Загребу ради од 2005. године, а капацитет јој је од 120 до 150 ученика. У њој ће радити око 20 наставника, стручног и административног особља. Имаће 10 учионица, практикуме, кабинете и друго.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ПРИМИО ПРЕДСЈЕДНИКА РС ГОСПОДИНА РАЈКА КУЗМАНОВИЋА

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у уторак, 11. маја, у својој резиденцији у згради Митрополије дабробосанске у Сарајеву примио у посјету председника Републике Српске /РС/ др Рајка Кузмановића.

Митрополит Николај упознао је уваженог госта са историјатом Митрополије дабробосанске и српског народа на њеним просторима, посебно указавши да о вишевековном боравку православних Срба у Сарајеву говори Стара православна црква на Башчаршији.

На интересовање господина Кузмановића, владика Николај га је упознао са проблемом невраћања имовине Српске православне цр-

кве у Федерацији БиХ, посебно зграде Богословије, у којој је смјештен Економски факултет.

Предсједник Кузмановић рекао је да је враћање зграде Богословије у Сарајеву тест за све који о томе одлучују и гест добре воље.

Саговорници су констатовали да овај процес треба убрзати, јер може да потраје дуго, те да то може бити учињено и без доношења законских аката, попут закона о реституцији.

Владика Николај је указао на веома добар рад Међурелигијског вијећа БиХ, уз заједничку оцјену да имовински спорови не смију бити нити су сметња да се стално ради на вези са другим вјерским заједницама и да се на тај начин постиже степен толеранције, повезивања и суживота који су једино могући и потребни у БиХ.

Високопреосвећени Николај информисао је господина Кузмановића да је територију Митрополије дабробосанске у посљедњем рату и након њега напустило 280 000 православних вјерника, али да се мали број вратио, посебно у Сарајево, и то углавном старих.

Владика Николај и предсједник Кузмановић сагласили су се да је

потребно учинити много на политичкој вољи да се охрабре људи да се враћају у своје домове, те да је потребно обезбједити и одређене услове за то, а то је прије свега посао.

Господин Николај је пренио предсједнику Кузмановићу да је у протеклом рату велики број објеката СПЦ на подручју Митрополије дабробосанске порушен или оштећен, те да су за њихову обнову и изградњу нових потребна велика средства.

Владика Николај захвалио је на најављеној помоћи Владе РС за изградњу највећег храма у БиХ у Фочи.

Захваливши на гостопримству, предсједник Кузмановић је нагласио да су митрополит Николај и православно свештенство у Сарајеву оаза православне свјетлости и духа и да то треба цијенити.

БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ И БОГОСЛОВИЈА У ФОЧИ ПРОСЛАВИЛИ КРСНЕ СЛАВЕ

Православни богословски факултет и Богословија у Фочи прославили су у сриједу, 12. маја, на православни празник светог Василија Острошког, три славе - славу свих школа светог Саву, јер се 10. маја обиљежава спаљивање моштију светог Саве на Врачару, крсну славу Богословског факултета светог Василија Острошког и крсну славу Богословије светог Петра Дабробосанског, којег су на овај датум ухапсиле усташе у Другом свјетском рату и када почиње његово страдање.

Свету архијерејску литургију у храму посвећеном светом Василију Острошком и светом Петру Дабробосанском, у кругу Богословије и Богословског факултета у Фочи, служио је Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај, уз саслужење 10 свештеника и четири ђакона Митрополије дабробосанске.

На литургији је традиционално празничну бесједу одржао студент 3. године Православног богословског факултета Марко Мирков.

Након литургије су преломљени славски колачи и освештана славска жита.

Потом је одржана свечана академија у амфитеатру Богословског факултета на којој су учествовали Камерни хор одсјека за црквену музику и појање Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву и хор Богословије и Гимназије из Фоче.

Госте су поздравили декан Богословског факултета протојереј-ставрофор др Борис Брајовић и замјеник ректора Богословије протојереј-ставрофор Данило Црногорац.

Свечано предавање на академији ове је године одржао протојереј-ставрофор др Љубивоје Стојановић о теми „Светитељство као мјера човјековог живота“.

Током академије су 42-ојци студената који су дипломирали додијељене дипломе, те једна за одбрањени магистарски рад.

Додијељено је и 20 награда за светосавске темате.

Литургији и свечаној академији присуствовали су ректор Универзитета у Источном Сарајеву Митар Новаковић и декани и професори факултета овог универзитета, те представници општинске власти.

Богословски факултет и Богословија природни су насљедници Богословије која је основана 1882. године у Сарајеву. Рад Богословије прекинут је 1941. године, а након окончања рата забрањено је њено обнављање.

Ни до данас Српској православној цркви није враћена зграда у Сарајеву у којој је до почетка Другог свјетског рата била смјештена Богословија.

Рад Сарајевске богословије обновљен је 1994. године у Фочи отварањем Духовне академије, а у овом граду од 1996. године дјелује и Богословска средња школа.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ СЛУЖИО У ПОДГРАБУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у четвртак, 13. маја, на велики православни празник Вазнесења Господњег - Спасовдан, служио Свету архијерејску литургију у храму Вазнесења Господњег у Подграбу, општина Пале, уз саслужење надлежног свештеника јереја Далибора Стакића и протођакона Митра Танасића.

Након литургије обављен је славски обред и литија око храма.

Кум и домаћин славе био је Зоран Шкобо.

Владика Николај честитао је празник и славу парохијанима и позвао их да све чешће долазе у цркву, јер је она школа побожности која нас припрема за нашу стварну отаџбину на Небесима што нам је и Господ Исус Христос показао својим Вазнесењем и сједањем са десне стране Бога Оца.

Високопреосвећени је изразио посебно задовољство присуством у храму великог броја дјеце.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ СЛУЖИО У ВИШЕГРАДУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у недјељу, 23. маја, на велики православни празник силаска Светог Духа на Апостоле, служио Свету архијерејску литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду, уз саслужење шест свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.

Након литургије је служено празнично вечерње, а потом обављена литија око храма и традиционални благослов сјемена.

У пригодној бесједи владика Николај је честитао овај велики Господњи празник, истакавши да су Духови вијенац свих празника.

Подсјећајући да као што празник Вазнесења Христовог говори да

смо сви ми људи створени за вјечни живот и да ћемо сви васкрснути у судњи дан што нам је и Исус Христос својим васкрсењем показао, као и да је наша права отаџбина Царство Небеско, високопреосвећени је нагласио да су Духови рођендан Цркве.

„То је дан када је Исус Христос апостолима али и свима нама хришћанима поручио да је наш задатак као хришћана да по цијелој свијети проповиједамо Јеванђеље Божије и позивамо на крштење. Данас то најприје и првенствено требамо да учинимо код своје дјеце, да у својим породицама будемо васпитачи“ - истакао је господин Николај.

Митрополит Николај позвао је вјернике да крштавају своју дјецу како би и она била чланови живе Цркве Христове и кроз свете тајне примила дарове Духа Светога који у Цркви обитава.

„У овај храм смо дошли на овај велики празник да се пред лицем Божијим прикажемо да смо његова дјеца и да заједнички принесемо бескрвну жртву и молитву Богу да свој благослов пошље на све нас и наше укућане“ - рекао је владика Николај.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ СЛУЖИО ЛИТУРГИЈУ ПО- ВОДОМ КРСНЕ СЛАВЕ МУЗИЧКЕ АКАДЕМИЈЕ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у петак, 11. јуна, поводом крсне славе Музичке академије Универзитета у Источној Сарајеву, Иконе Пресвете Богородице „Достојно јест“, у храму Светог Василија Острошког у Источној Илици, служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење девет свештеника и два ђакон Митрополије дабробосанске.

Владика Николај је током литургије у чин свештеника рукоположио ђакон Николу Ковача из Фоче.

Свештеник Ковач ће бити постављен на службу у новоосновану парохију у Тјентишту код Фоче.

У пригодној бесједи након литургије, високопреосвећени Николај честитао је крсну славу декану, професорима и студентима Музичке академије, а потом је у просторијама ове високошколске установе обавио славски обред.

На литургији је пјевао мушки октет камерног хора Музичке академије под диригентским вођством проф. мр Рада Радовића.

ОБИЉЕЖЕН ДАН ОДБРАНЕ САРАЈЕВСКО-РОМАНИЈ- СКЕ РЕГИЈЕ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у сриједу, 16. јуна, поводом Дана одбране Сарајевско-романијске регије, у манастиру Светог великомученика Георгија на Равној Романији, служио Свету архијерејску литургију.

Владики Николају саслуживало је пет свештеника и један ђакон Митрополије дабробосанске, међу којима су били и они који службују у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ.

Током литургије су се припадници Министарства одбране и Оружаних снага БиХ православне вјероисповјести причестили Светим тајнама.

Након литургије је обављен помен за око 4.000 настрадалих са подручја Сарајевско-романијске регије у протеклом одбрамбено-отаџбинском рату чија су имена уклесана у манастирској цркви.

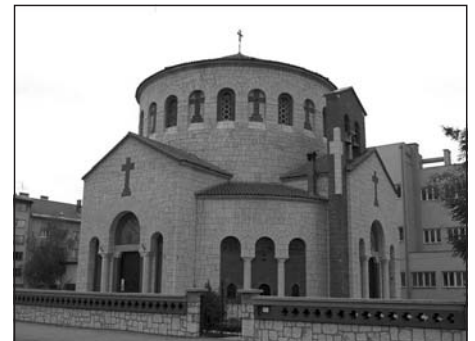
Митрополит Николај је након литургије у порти манастира у бесједи рекао да је на свима нама „да се у овом варљивом животу све више и више враћамо вјечним вриједностима које нас приводе Богу, цару Царства небескога“.

На војничком спомен гробљу „Мали Зејтинлик“ на Сокоцу локал-

но свештенство обавило је парастос за 940 погинулих бораца одбрамбено-отаџбинског рата са простора Сарајевско-романијске регије.

ПОКУШАЈ ПРОВАЛЕ У ХРАМ ПРЕОБРАЖЕЊА ГОСПОДЊЕГ У НОВОМ САРАЈЕВУ

Непознати починиоци покушали су у ноћи између петка и суботе, 18. и 19. јуна, да провале у црквене просторије у склопу храма Преображења Господњег, у општини Ново Сарајево.

Парох новосарајевски отац Јадран Даниловић, који је јутрос приликом доласка у цркву примијетио покушај провале, рекао је да је по-

ново разбијен прозор на храму, који је до сада више пута био мета вандала, те да су оштећени брава и штека вањског улаза у ђаконик.

О овом инциденту обавијештена је полиција, која је обавила увиђај.

Отац Јадран Даниловић је подсјетио да се последњи напад на овај храм догодио другог дана Божића, а да је ово од 2001. године, од када он службује у цркви Преображења Господњег, било више од 25 напада.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ПРИМИО МАЂАРСКОГ АМБАСАДОРА ЛАСЛА ТОТА

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у петак, 25. јуна, примио у својој резиденцији у згради Митрополије дабробосанске у Сарајеву Његову екселенцију амбасадора Републике Мађарске у БиХ господина Ласла Тота.

Митрополит Николај упознао је господина Тота са историјатом Митрополије, њеним вишевијековним постојањем на овим просторима, те бројним знаменитостима и храмовима Српске православне цркве /СПЦ/.

Владика Николај је свог госта посебно упознао са историјатом Старе православне цркве у Сарајеву, те њеном културном и националном значају за православне Србе у Сарајеву и БиХ.

Високопреосвећени је пренио амбасадору Тоту забринутост због невраћања одузете имовине СПЦ, прије свега зграде Богословије у Сарајеву.

Господин Николај је говорио и о раду црквене просвјете, односно изучавању вјеронауке, те раду црквених школа.

Похваливши рад Међурелигијског вијећа и вјерских заједница у БиХ на помирењу народа, митрополит Николај је изразио наду да ће се стање у БиХ побољшати у односу

на блиску прошлост и да ће међусобни односи међу народима напредовати.

Владика Николај и његов гост сагласили су се да значајну улогу у помирењу на просторима БиХ и Балкана имају вјерски званичници.

Мађарски амбасадор у БиХ рекао је да је његова земља заинтересована за што стабилније и просперитетније сусједство.

Он је навео да је циљ Мађарске да помогне народима БиХ да се договоре о свим спорним питањима, а да јој је интерес да са БиХ оствари што бољу економску сарадњу.

Амбасадор Тот је поновио да Мађарска жели да земље бивше Југославије види што прије у ЕУ, јер је то будућност ових простора и оно што ће да умири постојеће тензије.

ОБИЉЕЖЕНА КРСНА СЛАВА ПУКА РС У ОРУЖАНИМ СНАГАМА БиХ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у понедељак, 28. јуна, на велики српски празник Видовдан, крсну славу Трећег пјешадијског /Република Српска (РС)/ пука Оружаних снага БиХ, који баштини традицију Војске РС, служио Свету архијерејску литургију у храму Светог великомученика Георгија у Миљевићима, општина Источно Ново Сарајево.

Владика Николају саслуживало је шест свештеника и један ђакон Митрополије дабробосанске, међу којима су били и они који службују у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ.

Високопреосвећени је обавио славски обред и честитао крсну славу свим припадницима РС пука.

Говорећи у бесједи након литургије о празнику митрополит Николај је рекао да је Косово за српски народ „читава једна вјера, мудрост и етика која истиче да је боље чист умријети, него прљав живјети“.

„Косово је за наш народ био најпотреснији догађај и најтрагичније

надахнуће, које је српском народу било читава једна вјера, читава једна мудрост и читава једна етика” - истакао је владика Николај.

Господин Николај је појаснио да је та вјера објашњавала да Бог влада царствима, да је мудрост тјешила да је зло пролазно као и човек, а етика истицала да је боље чист умријети него прљав живјети.

Митрополит Николај је нагласио

да је дошло вријеме да већина данашњих војника увиђа значај вјере за чување властитог националног идентитета и сагласио се са тврдњом да познавање вјере и традиције доприноси јачању њиховог морала и васпитања.

„Према важећим законима и прописима сва лица у Оружаним снагама БиХ имају право на слободно изражавање вјерских осјећања, као и право на посјеђивање вјерских објеката и прослављање вјерских празника”, рекао је владика Николај.

Светој архијерејској литургији и парастосу погинулим борцима одбрамбено-отаџбинског рата присуствовали су министар рада и борачко-инвалидске заштите РС Рад Ристовић, начелник Заједничког штаба Оружаних снага БиХ генерал пуковник Миладин Милојчић, командант Трећег пјешадијског (РС) пука бригадир Рајко Кнежевић, изасланик члана Предсједништва БиХ из РС Ђуро Бороња, председавајући Предсједништва Борачке организације РС Михајло Парађина и други политички и војни званичници.

СВЕТИ ПРЕПОДОБНИ
СИМЕОН ДАЉАБСКИ

МРЖЊА, МРЗЕТИ

Постоји у човеку природна мржња према греху и демонима. Али се ова мржња претвара у противприродну мржњу према ближњима, која, кад се усели у човека, изгони из њега све добродетељи (ава Исаија).

Мржња је џама, мрак, равна убисџву, џо је ђаво

Ко каже да је у светлости, а мрзи брата свога, још је у тами... Он ходи у мраку, не знајући куда иде, јер му је тама заслепила очи (I Јн. 3,15).

Као што је Бог љубав и ко у срцу има љубав, има Бога; тако је мржња ђаво, и ко има у себи мржњу, има ђавола (Василије Велики).

Мрзеџи само ђавола и зло, а не људе

Нама је заповеђено да не мрзимо људе него зло, порок у њима. А од нас не зависи да ли ће нас други мрзети, зато рђави људи заведе бољима од себе и мрзе их. Због тога су и светитељи били предмет мржње (Исидор Пелусиот).

Немој мрзети онога који те критикује, него реци себи: ја сам заслужио да ме сви у братству критикују...

Удаљи од себе мржњу, чувај се од жеља својих и од прљавих помисли.

Избегавајмо мржњу и распре. Ко се дружи са човеком зараженим мржњом и свађалицом, тај се налази у друштву грабљиве звери. Ко себе поверава звери сигурнији је од онога који себе поверава свађалици и зараженоме мржњом (Антоније Велики).

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
архимандрит Калистрат (Бобушић)

Технички уредник:
архимандрит Јован (Гардовић)

Редакција:
јројој.-сџавроф. Момир Васиљевић
јројој.-сџавроф. Богдан Сџанишић,
јеромонах Серафим (Глизић)
јерођакон Гаврило (Ђурић),
Наџааша Укај

Секретар у Редакцији:
јројођакон Миџар Танасић

Фото:
Младен Томић
Хаџи Бранко Никиџовић

Сарадници:
јројојереј Рајко Пејејковић,
јројојереј Ранко М. Билинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
јројођакон Злаџко Богдановић,
Небојџа Ђосовић, Славоко Хелеџа

Уредништво и администраџија:
МАНАСТИР СВЕТОГ НИКОЛАЈА
Добрунска Ријека, Реџублика Српска

Адреса редакџије:
Манасџир Св Николаја, Дражевина,
73247 Добрунска Ријека, РС

e-mail: dabardobrun@yahoo.com

Телефони:
(+ 387) (0)58 612-112,
(+387) (0)65 431-505

Рукописи и фотографије се не врађају

Тираж:
2000 јримерака

Штампа:
„Графичар“, Уџице

Припрема штампе:
Мирослав Радуловић

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице
у Добруну под називом „Дабар“ је
уписан у Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.

Решењем Министарства науке и културе
Републике Српске, број 04-1202/01 од
25.9.2001. године, Часопис „Дабар“ као
публикаџија од општег друштвеног
и националног интереса
ослобађа се плаћања пореза на промет.